

REDACȚIA

Deák Ferencz-utca nr. 20

ABONAMENTUL

Pe un an .. .. . 20 cor.
Pe jumătate an .. 10 "
Pe 1 lună .. .. . 2 "Nr. 1 de Duminecă pe un 4
coroane.Pentru România și America
10 coroane.Pentru România și străinătate
numeri de zi pe un 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Deák Ferencz-utca nr. 20.

INSERTIUNILE

Pe un sir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicaune.Manuscripte nu se
înapoiază.

Telefon oraș și comitat 502

Prusacii nostri nu vor să
înțeleagă.

(*) În articolul său »Idee mare sau absurdă«, scris în »Tribuna« dela 4/22 Oct. prietenul nostru Eugen Brote a dovedit, că *politica de a desnaționaliza un popor este absurdă*. Este, mai presus de toate, o zădărnice! Cu pilde cari nu se pot nici tăgădui, nici răsturnă, a arătat că zecile de milioane Germani, ori cât s'au năpustit cu puterea lor mare, asupra Danezilor, ori câte arme și măsuri au iscodit, n'au putut să desnaționalizeze un popor abea cât Românii din comitatul Aradului. Ba dimpotrivă: cu cât au fost apăsați mai tare, cu atât Danezii dela hotarul de miază-noapte al mării împărății nemțești s'au întărit.

Despre lupta Danezilor însă foile unguerești nu scriu nimic, ele se fac că nu știu despre cartea franțuzească a lui Franz von Lessen, care atât de strălucit dovedește *zădărnicia politice de a răpi limba unui popor*.

»Budapesti Hirlap« dela 4 Noembrie, are, totuși, îndrăzneala să-i aducă pe Poloni drept pildă, scriind după-cum urmează:

»Prusiicii de zeci de ani au obligat școlile din țările polone să introducă limba germană ca limbă de propunere. Limba polonă n'a fost slobod s'o învețe. Au trecut ani de zile după-ce s'a luat această măsură aspră, și tineretul polonez fie că a învățat nemțește, fie că n'a învățat, *limba sa maternă însă nu numai că n'a uitat-o, dar i-s'a făcut mai dragă și a știut-o mai bine poate decât chiar atunci, când în școli învăța polonește*. Administrația (cei din fruntea) școlilor prusiane a socotit însă că împrejurarea asta se datorește poate faptului că limba polonă totuși rămăsese în școli ca limbă în care se făceau rugăciunile dumnezeiești și se învăța religia. A crezut că tinerii poloni de aceea nu-și uită limba mamei lor, pentru că orele de învățare a credinței și de rugăciune se prefac în ore de gramatică, când copilul polon învață și aceea, că limba polonă este strâns legată cu credința ce datorește legii catolice în ori-ce împrejurare a vieții sale.

»Ministerul școalelor a orânduit deci ca de aci încolo copii de școală poloni să nu mai învețe legea lor catolică în limba polonă, ci în cea nemțească, și tot nemțește să se roage și lui Dumnezeu. Pe mitropolitul din Pozen l'a obligat ca în școlile polone să trimită preoți cari știu nemțește și aceștia să propună religia. Zădarnic au fost toate rugățile și protestările, *voința tare a prusacilor a trebuit*

să învingă. A început deci să se învețe și religia în nemțește. Un singur orașel s'a aflat, Vresen, unde copiii s'au gândit la nesupunere. Fără multă vorbă, ușor de tot, n'au vrut să învețe lecțiile nemțești de religie nici rugăciunile. Învățătorii au încercat cu binișorul să-i desmânte. După ce n'au ajuns la nimica, nici prin vorbe bune, nici pedepsind aspru după regulament, au raportat inspectorului școlar. Acesta a imputernicit pe învățători să bată copiii renitenți. I-au și bătut până ce i-a muiat și au învățat frumușel lecțiile de religie și rugăciunile în limba nemțească.

Selbăticia asta prusească să nu credeți însă că i-a schimbat pe Poloni. Ci pe întreaga linie, în orașe și sate, s'a declarat grevă școlară, unică în felul seu. Copiii nu mai vor să învețe rugăciuni în limba nemțească și dragostea pentru limba mamei lor se arată într'un chip strălucit.

Cu cât Prusacii au voit să-i moaie, cu atât mai ales Polonii s'au întărit în dragostea pentru limbă.

Dar' chiar dacă prin cele mai rușinoase selbăticii i-ar face să uite limba lor, ceea ce nu se poate însă întâmplă, nici atunci Polonezii n'ar fi mai puțin dușmani ai Prusacilor. Dovadă, în privința asta, Irlandezii, cari deși azi nu mai vorbesc decât englezește, totuși poartă luptă la cuțite împotriva Englezilor.

E deci foarte ciudat, că în loc de a trage învățătură cuvenită din toate acestea, »Budapesti Hirlap« face tocmai contrarul. Ea nu ceartă pe ministrul ungar care a dat poruncă aspră ca școlarii nemaghiari cari învață în gimnaziile unguerești să învețe și Tatăl nostru unguerește, ci laudă, vezi Doamne, »libertatea« mare care ar fi domnind în școlile unguerești... Indirect îndeamnă deci ca ministrii să fie mai aspri.

Nu suntem însă nici noi Românii, Sârbii și Slovacia, dospiti din aluat mai slab decât — Polecii.

Ear Prusacii nostri sunt neasămănat mai slabi decât cei din marea împărăție nemțească. Ori ce vor iscodi să facă deci ministrii din Budapesta pentru desnaționalizarea noastră, noi rămânem locului!

»Zastava« laudată de Unguri. »Temesvári Hirlap« (dela 6. c.) aduce un prim-articol în care laudă foaia Sârbilor radicali. »Zastava«, cu privilegiul aducerii în țară a osâmintelor lui Rákóczy scrisese adică următoarele:

»Este adevărat, că Sârbii pe vremea lui Rákóczy au lucrat împotriva lui, dar de asta acum numai părere de rău putem avea, pentru-că popoarele dintr'o țară trebuie să se înțeleagă într'olaltă. Acum salutăm cu bucurie aducerea în patrie a osâmintelor lui Rákóczy; să dea Dumnezeu ca Sârbii și Ungurii să lege între dânșii frăție pen-

tru binele patriei. *Toate popoarele Țării-Ungurești trebuie să-și dea silință ca gândul lui Rákóczy, Ungaria liberă, să se întrupeze cât mai curând*».

După-cum vedem, »Zastava« face propagandă kossuthită în toată regula. Organele guvernamentale au drept să iubeze.

Bucuria Ungurilor este cu atât mai mare, cu cât aderenții »Zastavei« nu numai scriu în sens kossuthist, dar și *făptuesc*: mai mulți Sârbi dela Neoplanta s'au dus chiar în deputație cu fișpanul, să se închine moaștelor lui Rákóczy.

Noi politica asta n'o facem, căci nu suntem setoși de laudele presei maghiare. Zice adică un proverb român, că de bună-seamă ai săvârșit o greșală, când dușmanul te laudă.

Kurucz-ii români Sub acest titlu un oare-care Marosán Victor scrie un articol în »Budapesti Hirlap« dela 7 Noembrie. Plin de bucurie zice:

»În urma vorbirii publicistului Valer Braniște întemeiată pe date istorice, partidul național român din Caraș-Severin a decretat, că se învoiește la toate propunerile comisiei permanente a comitatului, prin ceea-ce *partidul național român din Caraș-Severin ia și el parte la bucuria nației unguerești*.

»Dar nu numai partidul național român din Caraș-Severin, ci putem zice că întreg poporul român ia și a luat parte la serbarea aceasta mare a neamului unguerec. Circularele episcopilor (gr. cat. români) din Oradia, Gherla și Lugoj etc. adresate preoților în chestia serbătorii lui Rákóczy și a soților lui de pribegie a fost *serbătoarea fărăi întregi*.

Ce efect a avut îndemnul unor fruntași români de a serba pe Rákóczy, se poate vedea și din următoarele șire ce primim:

Cercul politic de Érmihályfalva. În 30 Oct. s'a aranjat aici o sărbătoare în onoarea lui Rákóczy; mulțimea a plecat la biserica ref. și rom. cat. Întratele ce să vezi: *dând cu totul uitării biserica gr. cat. română*, un grup dela biserica rom. cat. de-a lungul străzii sub flamuri unguerești a mers la *sinagoga cea jidovească*. Cu grupul petrecut de bandă au mers și *câteva familii de preoți și învățători români și cu toții au intrat și au ascultat cântul hebraic*. Te cuprindea o mare uimire, când vedeai cum alergau acei conducători ai poporului român care se și iscălesc cu numele Bota, Mureșan, Valeriu Chiș, Alexandru Dămian etc. — Așa sunt conducătorii români de pe Eriu cari numai numele, și-l arată între români, durere roadele în faptă a muncii lor poporului român și națiunii nu aduc nici un folos. Zisa sfintei scripturi nu e băgată în samă »că pomul care nu aduce poame să se arunce în foc. Cu astfel de conducători oare doamne unde va ajunge poporul român?

Răspunsul lăsăm să-l dea onoratul »Kurucz« român din Lugoj.

Sufragiul universal în Austria. Discuția ce s'a încins în casa țării din Austria asupra proiectului despre sufragiul universal decurge între marginile bune înțelegeri și se crede, că ea va și aduce cât mai la vreme roade binefăcătoare. Câți s'au rostit până acum asupra proiectului sunt pe lângă primirea lui. Socialiștii chiar, cari deși nu iau răspundere pentru defectele proiectului, se vor reține de a face alte propuneri, ca astfel aceasta reformă să nu sufere amânare.

„Ungaria la răspântie“.

Supt acest titlu dl Watson, docent la universitatea din Oxford, publică în marea revistă engleză «The Spectator» dela 20 Oct. un articol informativ asupra împrejurărilor din Ungaria. Iată părțile de competență ale acestui articol:

Situația actuală din Ungaria, precum și împrejurările din Balcani și din Rusia reclamă băgarea de seamă a Angliei. Mai mult decât ori-când este nevoie, ca echilibrul european să nu se turbure.

Desfacerea dintre Austria ar pune unei mari puteri capul, și în locul ei s'ar naște două puteri de rangul al doilea. Guvernul actual unguresc se compune în parte din oameni cari pentru uzul lor privat au tendinți separatiste, dar cari sunt angajați prin compromisul cu Austria și prin lealitatea oficială.

Viața parlamentară a Ungariei cere o opoziție sănătoasă. Pentru aceia guvernul actual este în primejdie, căci, dacă starea actuală va mai dăinui, se va naște o dezbinare în sânul partidului kossuthist și elementele intransigente vor trece în caz de nevoie la obstrucționism. Pentru aceasta guvernul ocolește ori-ce discuție de chestii constituționale, dar caută să amâne și proiectul de lege al sufragiului universal, care formează menirea existenței sale, prezintând tot mereu proiecte nouă de legi.

Ura maghiarilor împotriva sufragiului universal este adânc înrădăcinată. În curând toată lumea va recunoaște aceasta. De asemenea se va arăta că planul lui Kristóffy a fost o încercare de a apela prin sufragiul universal dela rassa maghiară la națiunea ungurească.

Străinătatea, și mai ales Franța și Anglia socot Ungaria un stat național. În realitate Ungaria este unul din statele cele mai poliglote și devisa unui mare rege al ei a fost: «Regnum unius linguae fragile est». (Țările de-o singură limbă sunt șubrede). Din cele 19 milioane de locuitori sunt numai 45% maghiari și în cifra aceasta se cuprind și evreii și cei socotiți ca unguriți, aparținători altor neamuri. (Aici autorul arată, pe baza statistice, proporția numerică a diferitelor neamuri din țară).

Cu toate că naționalitatea ungurească nu face nici jumătate din populația întreagă a țării, totuși limba maghiară este limba oficială a statului, a parlamentului și a comitatelor. Ea este întru-buștinată în jurisdicțiune, administrație, în școlile de stat și în seminariile catolice. Cunoștința limbii ungurești este o condiție neapărată pentru a fi primit în slujba statului dela ministru până la cantonier.

În ținuturile, unde poporul nu înțelege nici un cuvânt unguresc, limba maghiară este limba autorităților autonome. Învățământul în școlile de stat se face în limba ungurească, deși aceasta este în contradicțiune cu legile fundamentale dela 1868 și subvențiunea de stat distribuită școlilor confesionale nemaghiare are scopul de-a pune școlile acestea supt controlul statului și de ale pune în slujba maghiarizării. În chipul acesta maghiarii și cei-ce se dau drept maghiari (căci limba ungurească nu cunoaște deosebirea dintre maghiari și unguri) au monopolul absolut în toate ramurile vieții publice.

Dacă socotim, că legile presei sunt atât de vagi, încât ele sunt supuse samovolniciei autorităților, că nu există libertate de întrunire și asociațiune, vom înțelege repede, că năzuința de-a asupri pe supușii de altă națiune are o largitudine foarte mare. În împrejurările acestea se fac procesele de presă împotriva panslavismului și iredentismului, și șovinismul maghiar (care-i ciuma vieții publice ungurești) preamărește orice măsură necruțătoare împotriva naționalităților. La acestea se mai adaugă corupțiunea electorală, a cărei creștere se datorește partidului liberal și care mai ales supt guvernul lui Bánffy a fost îndreptată împotriva naționalităților. Despre partidul kossuthist primim știri cu mult mai favorabile și el, nădăjduim, că se va sili să precurme corupțiunea electorală. (?—Red.)

Până acuma nu a încetat încă sistemul de-a reduce presa la muțenie. El înflorește și acuma întocmai ca și pe timpul lui Bánffy și Tisza. Guvernul, înalți funcționari de stat și administrația căilor ferate împărțesc foilor mari subvenții și chiar Dr. Wekerle a mărturisit, că foile

din provincie primesc subvenții în părțile, unde naționalitățile sunt active. Dacă vom căuta la faptele acestea nu ne putem mira de mânia violentă a unor șefi de ai naționalităților.

Chiar și marile lor succese electorale (?) au adus pe capii sârbilor, slovacilor și românilor la convingerea, că maghiaro-fobia este o sabie cu două tăișuri. Ei văd, că unitatea geografică a țării le zădărnicește toate nădejzile separatiste. (Dar cine are visuri separatiste la noi? — Red.) Ea a supraviețuit invaziunea mongolă și cucerirea turcească și nici colosul rusesc nu a fost în stare să nimicească legăturile și granițele acesteia naturale. Naționalitățile înțeleg cu încetul ceea-ce trebuia să-i lumineze și întâmplările dela 1849, că unirea cu dușmanii maghiarilor este în acelaș timp contrară intereselor lor și că viitorul Ungariei atârână de unirea în năzuințe a tuturor popoarelor.

Maghiarii vor păstra totdeauna egemoia. Ea este un legat al istoriei lor glorioase. Egemonia aceasta însă nu se va putea întări, ea va pieri, dacă maghiarii vor căuta să păstreze preponderanța de rassă.

Guvernul coaliționist are acuma ocaziunea de-a face unele concesii naționalităților. În politica externă chestiunea rasselor va face mari anevoințe cari vor mai crește, dacă se va săvârși desfacerea Austriei de Ungaria. Fiecare naționalitate din Ungaria are popoare înrudite dincolo de granițele Ungariei. Contactul atât de intim dintre cehi și slovaci este piedica înfrățirii (entente) ceho-maghiare. Gogorița daco-românismului turbură raporturile dintre Ungaria și România. Sentimentele filorusești ale celor din Belgrad înrăuresc pe sârbii din sudul Ungariei și năzuințele de maghiarizare mână pe poporul rutean în brațele bisericii răsăritene. Croații în visurile lor autonomiste ochesc spre Petersburg. Germanii din Ungaria sunt răsirați și lipsiți de năzuințe separatiste.

Prigonirea sașilor a găsit un mare răsunset în Germania. În cazul nui ruperi dintre Ungaria și Austria se va face o rupere și între Berlin și Budapesta. Atunci agrarienii germani vor ridica pavăza tarifurilor vamale și maghiarii către Balcan, vor înceta să fie o putere apuseană.

Intransigenții din partidul kossuthist urzesc intrigi împotriva lui Goluchowski*).

Ei nu vor aprobă ideile noastre (ale autorului — Red.) Ei nu doresc decât un singur lucru: să văză Ungaria stătătoare de sine, neatârnată cu ori-ce preț și uită, că alăturându-se Austria la uniunea vamală germană, Ungaria ar primi o lovitură grea, în cazul când întreita alianță s'ar destrămă.

Noi scriem acestea ca critici ai rasei ungurești, suntem binevoitorii lor și dorim ca Ungaria să se imputernicească în toate privințele. Ungurii sunt marinimoși, viteji, destoinici, au o vedere ageră și mare talent politic. Dacă în împrejurările actuale, atât de critice își vor înțelege datoriile lor către monarhie și dacă vor înțelege aceasta, atunci se vor desface de toate prejudecățile de rasă și se vor încrede în națiunile mai mici și politicește subjugate. Pentru a atinge faza asta de desvoltare, ei se vor desrobi de toate gândurile de săpânire de rassă pentru a se pune apoi în fruntea Ungariei, nu ca stăpâni, ci ca cei dintâiu între cei egali cu ei. Ei trebuie să-și razime toată activitatea, toate faptele pe principii cu adevărat liberale și trebuie să se călăuzească de acestea, nu însă de chițibușăriile (finess) politice. Dacă vor arată destul curaj și vedere largă — și nădăjduim că vor arată — atunci vor putea să întemeieze în chip solid caracterul unitar și siguranța țării. Dacă maghiarii, ca conducătorii firești, se vor îndemna la jertfe, ei vor păstră egemonia de rassă, iar dacă nu, ei vor aduce asupra țării o mare nenorocire și anarhie.

D. Birăuțiu și „poporul“.

Dl Dimitrie Birăuțiu, redactorul dela «Poporul Român» a apelat osânda noastră adusă purtării lui de a fi cerut prin dl Burdia mila ministrilor ungurești, la — popor! A convocat o adunare de popor în Caransebeș, capitala d-lui Burdia, (unde s'au găsit peste 2—3000 de Români cari să-l aleagă de deputat) și intrunindu-se aici 6—7 sute de inși — cum ne spune dl Birăuțiu — l-au dus

*) Articolul a fost scris înainte de căderea lui Goluchowski.

pe dlui pe umeri și i-au votat încredere, îndrumându-l să dea înainte fără șovăire, pe calea apucată. Trebuie să credem că această cale este cea pe care l-am văzut cu dl Burdia, — care, convine atât de mult «poporului» din Caransebeș.

Lucrul însă n'a prea mers neded. A fost acolo adică la acea adunare și alt «popor», dl Birăuțiu ne spune, că șeasă preoți, profesori, avocați și alții cari l-au îmblătit în adunare și s'a făcut mare scandal, dar că'n fine totuși era mai mare la număr «poporul» dlui Birăuțiu și alui Burdia, și a ceea l'au luat și l'au dus pe umeri.

Dl Birăuțiu i-a adresat suveranului popor din Caransebeș întrebările:

Este el trădător? Este el vânzător de neam?

Ear poporul cu vocea lui de Dumnezău — a răspuns Nu! Da de unde!

Dl Birăuțiu prin urmare nu e nici trădător, nici vânzător — căci așa a hotărât «poporul» din Caransebeș.

Apoi nici să nu fie, zicem și din partea noastră, căci nu vrem noi să sporim, doamne ferește, lista trădătorilor cu ori-ce preț, dar ca să nu fie nu e destul să o hotărască aceasta «poporul», care acolo, nu mai puțin decât dl Birăuțiu, are în susu ceva de reparat asupra cinstei sale românești, decând a ales de deputat pe dl Burdia.

Peste tot i-am da un sfat, un sincer sfat, dlui Birăuțiu, dac'ar vrea să-l primească. Să lase altora conducerea foii sale, care, — nu noi vom fi aceia cari să nu recunoaștem, — a adus și poate aduce bune foloase pentru popor. Este un merit al dlui Birăuțiu foia sa și acesta poate să-i rămâie. Și sieși și poporului, dl Birăuțiu însă numai așa va aduce servicii, dacă va căuta de foia sa, de administrația ei, în care totdeauna l-am crezut priceput și va lăsa altuia redactarea, la care nu se pricepe, pentru care ului nu e pregătit, ori ce e și mai rău: este rău pregătit. Dumnia lui este imbibat de o demagogie din cele mai ordinare și detestabile pe care și-a însușit-o prin mahalalele socialiste din Budapesta. Ne aducem aminte, de propaganda ce începuse printre țărani, să între în sinod, că vezi Doamne, mai bine ar ști ei apăra interesele bisericii, decât inteligența.

L-am văzut apoi, în svârcolirea sa din urmă — și asta este o circumstanță atenuantă pe care i-o acordăm — că nu-și putea da nici măcar seama de gravitatea cazului său, pe care el îl afla foarte firesc, că nu putea doar să se nimicească. Ei bine, are dreptate dl Birăuțiu, nimeni nu-i poate cere să se nimicească, precât știm nici nu i-a cerut, profesând însă morala aceeași, de altfel foarte respectabilă, am putea cere dânsul să nu s'avante acolo unde dominează cu totul alte legi, altă morală, tocmai contrară: sacrificarea personală fiind acolo o datorie.

Împrejurarea aceasta, adunarea dela Caransebeș, aberațiile câte le scrie de vre-o două săptămâni, toate ne-au convins pe deplin, ce mare rău i-au făcut dlui Birăuțiu aceia, care l-au luat dela rostul său bun și cuminte la care era dânsul la început și l-au purtat prin adunări, l-au candidat pe la deputății, reușind să-l deschilibreze și să-i strice cu desăvârșire bunul cumpăt.

Dacă dl Birăuțiu va ascultă sfatul nostru, foia dsale va prosperă, și noi — pe care ne face dujmani ai foii dsale — ne vom bucura numai de aceasta, pe urmă nu va mai ajunge nici d-lui în asemeni situații în care-l atrag fatal împrejurările pe omul, căruia-i lipsesc bazele sigure ale culturii.

Am crezut că suntem datori să spunem acestea pentru dl Birăuțiu, care se crede persecutat de noi și cu aceasta ne-am și spus cuvântul din urmă în afacerea sa.

Din comitate.

Congregație comitatenză în Arad.
Pe 14 Noemvrie n. este convocată congre-gație comitatenză extraordinară. La ordinea zilei sunt obiecte de mai puțină însemnătate.

Congregație comitatenză în Lugoj.
La 15 Noemvrie n. 9¹/₂ ore a. m. se ține în sala cea mare a palatului administrativ din Lugoj congre-gație comitatenză extraordinară.

Noul ministru de școli al României, dl profesor universitar *C. D. Disescu*, este bine cunoscut nu numai între Români, ci se bucură de bună reputație și în străinătate, îndeosebi în Franța, unde a reprezentat România la diferite congrese. Căusei naționale i-a adus servicii mari îndeosebi la conferențele interparlamentare, unde, se știe, anul trecut a ținut piept cu contele Apponyi. A dus apoi luptă aprigă îndeosebi în contra uneltirilor grecești în România. D-sa a mai fost ministru de justiție. Este în floarea vârstei.

Alegerea dela Mezöcsát. În colegiul electoral *Mezöcsát* a fost ales în urma dimisiei deputatului *Kubik Béla* numit fișpan, inginerul *Kubik Gyula*, deputat kossuthist. Deci nici o schimbare. Colegiul a schimbat numai persoana, nu însă familia. În loc de *Béla* va fi *Gyuczi*.

Un festival artistic.

Astă-vară, cu privilegiul adunării generale a fondului de teatru, Români adunați la *Lipova* au serbătorit sincer și cald pe o distinsă artistă română, despre care însuși măiestrul *Dima* s'a exprimat în chipul cel mai elogiios.

E vorba de dșoara *Valeria Pop*, sopraniștă de forță, care a cântat la concertul dat astă-vară în *Lipova* și a încântat publicul, pătura cea mai cultă a neamului nostru.

Cine numai a fost la concert, nu o poate uita.

Va fi, prin urmare, cu plăcere primită știrea, că dșoara *Valeria Pop* vine la Arad și în ziua de *28 Noemvrie* n. va da un concert în sala dela *Otelul «Crucea Albă»*.

Cei cari au admirat-o la concertul din *Lipova*, desigur că vor grăbi să o asculte și în Arad. Iar Arădani cari n'au avut astă-vară norocul să fie de față la festivalul din *Lipova*, se vor bucura, desigur, putând să-i aducă acum tributul de omagii.

Vom da în curând detalii.

Ungaria în străinătate.

Vecinica agitație în care este ținută nenorocita țară de cătră înfierbântații nostri concetățeni, i-au scos vestea în străinătate, încât pentru lumea mare e un fel de Rusie aici, unde la fiecare margine de sat stau ridicate spânzurătorile. Cu o așa țară, firește, nimeni nu vrea să stea în daraveri, ori dacă le-a avut de mai nainte, caută să le desfacă.

Ziarele ungurești anunță, pline de năcaz un caz, care ne arată ce veste are țara în lumea mare.

Cartelul societăților de căi ferate belgo-olandeză, și austro-ungară își ținea în fiecare an la *28 Noemvrie* conferența în *Budapesta*. Anul acesta însă direcțiunea trenurilor din *Hollanda* a dat un circular către toate căile sale ferate, prin care propune ca conferența din anul acesta, »cu privire la greva ce stă se izbucnească a impiegaților dela trenurile ungare și a stărilor revoluționare ce domnesc în Ungaria« să nu se ție în *Budapesta* ci la *Dresda*.

Cercurile politice din *Budapesta* sunt indignate de veștile acestea, ce zic dânsese, se răspândesc cu plan în străinătate, pentru

de a stingeni industria maghiară. Un deputat a și interpelat în afacerea aceasta în ședința de ieri, la ce ministrul de comerțiu *Kossuth* a răspuns imediat, declarând că se va pune în legătură cu societățile sus pomenite de căi ferate și le va invita la *Budapesta* ca să se convingă anume dacă sunt ori nu aici stări revoluționare.

Intrebarea e numai că vor avea ori nu ele, pofta de a se convinge!

Din Dietă.

— Ședința dela 9 Novembre. —

În ședința de azi s'a discutat în general asupra proiectului de lege despre navigațiunea liberă care proiect în general s'a și primit.

Înainte de ordinea zilei deputatul *Hammersberg* a adus la cunoștința dietei un circular dat de direcțiunea căilor ferate din *Germania*, prin care invită alianțele căilor ferate din *Europa mediterană*, ca conferența din ast-an să nu se țină în *Budapesta* după cum se plănuise, ci în *Drezda*, deoarece în *Ungaria* amenință grevă și revoluție.

Ministrul *Kossuth*, spune, că n'are cunoștință despre acest circular, dar cu toate acestea se va strădui, ca totuși conferența, să se țină în *Budapesta* dând prilej străinătății, să se convingă că cele răspândite despre stările revoluționare din *Ungaria* nu corespund adevărului, ci sunt numai »calumnii«.

Ultime știri.

Alegerea dela Párdány. Din *Budapesta* ni se comunică din loc competent, că pentru alegerea dela *Párdány* clubul național dorește a candida naționalist și deputatul sîrb dr. *Mrksici* este trimis în cerc pentru a se înțelege cu elementele naționaliste.

Mandatul dela Lugoj. Joi comisia IV-a de verificare a mandatelor deputaților Dietei a pertractat petiția dată în contra mandatului dr. *G. Popovici* ales deputat în *Lugoj*. Comisia e prezidiată de *Háviár Dániel*. După-ce au vorbit dr. *Teller*, avocat în *Budapesta* și dr. *Rozenthal*, avocat în *Lugoj*, amândoi jidovi, cari cer nimicirea mandatului pentru cuvânt că oamenii de încredere ai dlui *Popovici* ar fi ațâțat la ură împotriva Ungurilor, dr. *V. Branisce* a căutat să arate netemeinicia acuzelor. Comisia a decis să se facă cercetare în cerc și a însărcinat pe deputatul *Németh Imre* să ducă la îndeplinire hotărîrea dată.

Între alte neadevăruri ce se spun în petiție este și acela că *Români* ar fi venit la votare sub steag românesc. Par'că nu l'ar fi confiscat jandarmii dacă ar fi fost astfel de steag și n'ar fi vîrît în temniță pe purtătorii steagului.

Osândit pentru vătămare de onoare. *Timișoara*, 9 Noembrie. Azi s'a judecat la tribunalul de aici procesul pornit de dr. *Aurel Cosma*, împotriva lui *David Voniga*, care scrisese în »Controla« lucruri vătămătoare la adresa părătorului. *Voniga* s'a

prezintat la pertractare însoțit de avocatul și deputatul dr. *Hajdu Frigyes*, care și-a dat multă trudă să-l scape pe *Voniga*, dar tribunalul prezidiat de judele *Gerdánovits* l-a osândit pentru vătămare de onoare săvârșită în două rânduri la 150 coroane amendă, plățirea cheltuelilor de judecată și publicarea sentinței în mai multe ziare românești.

Un an robie pentru o viață de om. La atâta a osândit adică eri curtea cu jurați din *Arad* pe *Hermann Béla*, mașinist în *Șiria*, care astă-toamnă, la *10 Septembrie* seara a împușcat pe adjunctul notarial *Petru Miloș*, bănuindu-l că face curte nevastei sale. La pertractare s'a dovedit însă că nevasta lui *Hermann* primea vizita multor bărbați, era ușurică, dar *Miloș* nici odată n'a fost pe la ea.

S'a dovedit de asemeni că *Hermann* a pândit pe *Miloș* care se întorcea acasă dela cafenea. Și totuși a fost osândit numai pentru »omorâre în stare de surescitare violentă«.

Opt luni temniță pentru bătaie. *Oradia-Mare*, 9 Noemvrie. Tribunalul de aici a osândit la 9 luni temniță pe *Neumann Lajos* și la 6 luni pe *Mayer Sándor*, cari călătorind astă toamnă spre *Tinca* și mergând în același vagon cu dr. *Romulus Pap*, candidat de avocat, crezând că acesta e vre-un pungaș, l'au bătut grozav.

Jandarmi bestii! Nu noi le scriem ori le născocim, ci în presa ungurească citim următoarele:

»*Molnár Miklós*, sergentul-major (straja-meșter) de jandarmi dela *Budabicske*, la 7 c. a petrecut împreună cu execventul dela *Adám*. După petrecere s'au dus la birtul mare, să ia o cafea neagră. Fiind beat, sergentul-major s'a luat pentru ceva la ceartă cu tovarășul său de chef, a început să-l sugrume, ba a scos sabia și a lovit în el. *Huszár László*, birtășul, a sărit atunci în ajutorul execventului, dar jandarmul l-a apucat și pe el de gât. Nevasta birtășului, ca să-și scape bărbatul, a aruncat ardei (paprică) în ochii jandarmului, cărui i-s'a putut astfel lua din mână sabia. Straja-meșterul *Molnár* a alergat la doctor, d'acolo la cazarma jandarmerească, unde alarmând pe feciori, s'a întors însoțit de patru inși, la birt. Aici a spart toate ferestrele dela stradă, a ferecat pe *Huszár László* și nevasta aceluia, i-a dus la primărie și i-a ținut arestați acolo«.

Iată cine păzesc rânduiala în sate și siguranța libertății cetățenilor din țară.

Sergent-major de jandarmi omorît. Se vestește din *Kecskemét*, că sergentul de jandarmi *Gáspár Ferencz* a fost găsit mort în hotarul dela *Kun-szent-Miklós*. Capul îi era plin de răni. Se dă cu socoteala că e o răsbunare la mijloc, deoarece-ce numitul jandarm era om rău și supăraseră multă lume.

Scandalul Grödel crește!

Din *București* ni-se scrie, că împotriva isprăvilor fraților *Grödel*, cari exploatează și acolo păduri, s'a pornit o luptă energică. Nici nu suferă îndoială, că încurând acești baroni vor fi demascați și în *România*, întocmai ca în *Ungaria*.

Ziarele luând notiță de știrea dată întâiu în »*Tribuna*« privitoare la exploatarea de pe valea *Lotrului*, baronii *Măriile* lor s'au simțit îndemnați să dea o — desmintire, ori mai bine: să se apere.

E caracteristic însă, că în presa română

întreagă nu s'a găsit un singur ziar care să le publice proza, ci au fost siliți domni baroni să recurgă la ziarul nemțesc »Bukarester Tagblatt,« care în numărul dela 26 Oct. a și publicat un fel de apărare, ceea-ce nu poate însă slăbi în nimeni credința, că frații Grödel despoaie pe unde trec.

De altminterlea în ședința dela 5 Noembrie deputatul Simonyi-Samadan Sándor a arătat în fața întregii țări și spre uimirea tuturor, cum frații Herman și Bernat Grödel au despoiat de drepturi și averi pe minori, cum au fost dați în judecată pentru înșelăciune și furt, dar au știut ei calea care duce la scăpare: mituirea. De asemeni se arată cum în vagoanele în cari transportau lemne, puneau mai mult decât este îngăduit, căutând astfel să ascundă cât venit au, ca să plătească și dare mai puțină, precum să câștige și la transport. S'a dovedit că într'un singur caz au păgubit statul cu 23.000 fl.

Se înțelege: lucrul acesta l'au putut face numai mituind pe cei dela căile ferate.

Mai grav e, că Simonyi a arătat cum au voit să mituiască ovreii și pe deputații Török Ferencz (secuiu) și pe Franz Pildner, sas. Pe acesta în vederea unui geșeft pe care socoteau să-l facă luând în arendă, cu preț mic, pădurile universității săsești.

Török a și primit — dela Herczberg — 6000, dar numai pentru-ca să-i depue apoi pe masa sălii comitatului și să dovedească cu ce mijloace lucrează ovreii.

Ambii acești deputați au spus în Dietă alaltăeri că da, este adevărat că frații ovrei au voit să-i mituiască, și au atras luarea aminte a țării asupra isprăvilor acestor ovrei pe cât de bogați, pe atât de primejdioși.

Se crede de altfel, că după ce își va termina cercetările comisia numită de guvern, steaua fraților Grödel are să apună atât în Ungaria cât și în România. Eclipsată este deja de mult această stea.

Din graniță.

— Dela Comunitatea de avere. —

Spre cea mai mare uimire a mea, s'a lătit pe aici vorbe, cumcă eu am fost scos afară din ședința comunității de avere, ținută în 22 Octombrie 1906. Aceasta e o scornitură proastă ori tendențioasă la care mă văd îndemnat pentru publicul din afară a declara, că eu nu am fost scos afară din ședință, dar va veni timpul când și acești oameni slabi în toată privința, cari în mărșirea lor astfel înțeleg și judecă lucrurile, vor fi scoși nu numai din ședință, ci din însași averea lor strămoșască numai să meargă lucrurile așa pe cum au pornit.

Totul se reduce la aceea, că mi-s'a detras cuvântul din partea dlui Burdea ca președinte, cu observarea, că la comunitatea de avere n'are de a se face politică, la ceea ce eu m'am și așteptat, pentru că în urma multor interveniri de a mă capacita și oprî dela propunerea mea, nu putea urma alta.

Intențiunea mea era și aceea ca să ne cunoaștem și să fim în curat cu ținuta fiecărui, despre aceasta însă va veni timpul altădată de vorbit. Văzând însă că și preoțimea în partea mai mare, nu voește să aduc cauza la vot, le-am spus și aceea, ce și altora în cerc mai restrâns, mai înainte le-am spus, că eu mai întâiu voi face apel la toți și dacă voi vedea că nu am șansă de

reșit, nu voi cere vot de neîncredere, ci voi cere ca vorbele mele pentru posteritate să fie puse la protocol. Destul că n'am început bine a vorbi și spre mirarea mea, ceea ce până acum n'a mai fost, nu străinii alesi aici ca neîndreptățiți, ci în prima linie ai noștri s'au sculat între cari preotul Șandru din Teregova în tonul său frumos: »Nu ne trebuie, nu facem politică aici etc.«

Și ca să se vadă în cât am făcut politică, îmi iau voie a publica ceea ce am vorbit la raport, se înțelege mai mult cătră grăniceri, cari până azi sunt în majoritate, folosind vorbe, prin cari credeam să-i pot lămuri și însufleși și anume:

»Onor. Adunare! În toată granița se simte o nemulțămire generală și opiniunea publică este foarte agitată, pentru că se întâmplă și se fac lucruri despre noi, fără știrea și consimțământul nostru. Consternațiunea și amarăciunea adevăraților grăniceri e foarte mare, pentru că noi aleșii poporului la toate stăm indiferenți ca și când am fi trimiși numai la preambulare sau să facem paradă. Auzim oftările, suspinele și vaețele fraților noștri grăniceri, pentru că cursul tuturor afacerilor merge contrar intereselor comune grănicerești, vedem cum dușmanul taie în carne vie și noi nu ne mișcăm, ca și când morți am fi, tristă și dureroasă stare ca pe vremea fabulei cu săcurea și pădurea, adecă când săcurea s'a apucat să taie pădurea și lemnele tinere au început a se vâita, iar un lemn bătrân din mijloc le-a întrebat ce se vaită, ele răspund c'a venit săcurea și le taie, apoi el le întreabă dacă e singură săcurea sau nu, ele spun că e singură, atunci nu vă temeți, că acuși va osteni și se lasă, zice lemnul bătrân. Nu trece mult timp și iar încep lemnele a se vâita și mai tare, lemnul bătrân iar le întreabă ce e, ele răspund c'a venit săcurea iar, dar nu e mai mult singură, ci cu un frate de ai noștri adecă coada (dirjala, se zice și toporăște) și ne taie de ne sparge, la ce lemnul bătrân răspunde: dacă e și un frate de a vostru cu ea, atunci e rău de noi.

Astfel am ajuns acum iar acele vremuri triste, ca un frate de al nostru, neam din neamul nostru, sânge din sângele nostru să lovească în noi așa precum nime n'a mai lovit până acum. În urma acestora mă văd îndemnat a apela la D-Voastră fraților preoți, ca noi care trăim din sudoarea și prescura poporului...«

Acî președintele mă îndrumă să nu fac politică la comunitatea de avere deși eu voiam numai să apelez la preoțime, și după aceea la ceilalți membrii grăniceri, ca să-și facă datorința, dar fiind întrerupt și de alți năimiți ai președintelui, am continuat astfel:

»După cum singuri puteți vedea, dela marele nostru bărbat fericitul general Doda încoace începând, toți câți au ajuns la cârmă s'au luptat nu pentru interesul comunității de avere, ci în prima linie pentru interesul lor propriu, ca și când comunitatea de avere ar fi un institut de căpăturală și exploatare. Unii umblă după averi, alții după titluri, ranguri și merite, și toate aceste în detrimentul și spre paguba comunității de avere«. Președintele de nou mă întrerupe zicând: »Fac atent pe dl membru, că de nu se ține la obiect și face politică, îi detrag cuvântul«. Eu continuez: »Și ca să-și ajungă scopul folosesc mijloacele neiertate. Cred că și d-voastră a-ți auzit și cetit, cum suntem mereu atacați prin foi, în modul cel mai groaznic, și ce e mai dureros însuși președintele comunității de avere e acela, care la alegerea sa a zis că din opincă se trage și pentru opincă va lupta totdeauna, acum vine spre mirarea lumii și într'un mod ne mai pomenit atacă tot ce e românesc, tot ce avem mai scump și mai sfânt pe pământ, ba încă ce e mai mult atacă însuși comunitatea de avere ca instituțiune economică.«

Aici președintele strigă: Nu permit aici politică și-ți detrag cuvântul.

Acum era să mă pronunț, ori pentru votul de neîncredere ori pentru luarea la protocol a cuvintelor mele, dar văzând că amintitul preot vociferează după el tot mai tare precum și alți rătăciți zicând: nu ne trebuie politică etc. am tăcut. Am ascultat apoi frumoasele cuvinte ale preotu-

lui Popovici din Cireșa, ca să nu spezeze cele 500.000 cor pentru clădiri la Băile-Herculane ci mai bine pentru școala de industrie, proiectată de marele nostru bărbat Doda. Apoi după ploae chepeneag a cerșit și inscripție românească pe monumentul Majestății Sale, ceea-ce li-s'a și promis, numai să voteze cele 7000 cor. speșele avute cu festivitățile (între cari și spirtul cu care a îndobitocit pe cei rătăciți pe acolo, ca lumea din afară să ne cunoască și mai răi de cum suntem), se înțelege aleșii poporului, cari nu știn alta decât numai să voteze și să strige să trăiască, votează cu însuflețire. Că se va face ori nu, este altă întrebare, fiind vorba numai de speșe, iar la moment orașul dispune. Dar ce să faci, făgăduința Domnilor, bucuria proștilor, sună proverbul.

Astfel decurg toate la comunitatea de avere, ba de multe ori și mai minunat așa d. e. între alte multe cazuri, vă aduc unul: mai an era la ordinea zilei urcarea paușalului de călătorie a comitatului cu 3000 de cor. la an, când voiam să intru în sala de ședință, mă pomenesc cu o deputațiune, în frunte cu un învățător cărunț, care mă roagă să fac contra propunere la urcarea aceasta, eu le observai că și așa eram hotărât să o fac dar că o cer și ei, cu atât mai bine, numai să nu mă lasă jos la votare. Când colo ce să vezi: se scoală câțiva iar cinstita deputație sta nemșcată.

Apoi fraților grăniceri, când vedeți că astfel merg lucrurile, eu cred că aveți nu numai drept, ci datorință a trage la răspundere pe aleșii D-Voastre, căci vremuri grele se croesc și zile negre Vă așteaptă, dacă lucrurile merg cum s'au pornit.

Doară ve-ți fi auzit că acum 2 ani, cinstitul comitet actual, venise cu un proiect de statut gata, ca să se predee pădurile pe 50 de ani unui consorțiu jidovesc din Lugoj spre exploatare, la care se înțelege cei mai mari acționari ar fi fost Caransebeșenii noștri, și că nu s'a făcut aveți să mulțumiți câtorva bărbați de inimă cari au lucrat. Una trebuie să știți, că sunteți avisați numai la puterile D-Voastre proprii și dela nime nu așteptați ajutor, căci eu voind a duce la îndeplinire cauza începută cu fericitul colonel Iacobici, de a scoate pe cei neîndreptățiți din reprezentanță, m'am adresat cătră mai mulți juriști de ai noștri, ca să mă spriginească, fiind cauză mare juridică, și nici pe bani nu am căpătat, ba unul mi-a răspuns franc următoarele: »Eu am pățit cu grănicerii, respective Caransebeșenii, totdeauna rușine, și de aceea nu cred că DTA sau altul va putea duce cauza D-Voastre la sfârșit bun«.

Iată dar unde ați ajuns D-Voastră cu supunerea oarbă la »Biantări*«) căroro le-ați încredințat averea D-Voastre cea mai sfântă, alegând notari, primari și neguțători, cari în comună, la comitat și ori unde merg tot contra intereselor noastre lucră.

Trist și dureros că astfel știți să vă chivernisiți averea strămoșască, la care cu toții trebuie să ținem ca la ochii din cap, căci este unicul izvor de câștig și de viață al nostru și este moștenire sfântă rămasă dela părinții, moșii și strămoșii noștri, pe care ei au câștigat-o cu viața și scump sângele lor, căci nu este vale ori deal, nici șes ori câmpie, ba nici palmă de pământ, cari să nu fie udată ori stropită cu sângele lor, luptându-se cu arma în mână și stând cu pieptul în fața iataganului, a puștei și a tunului și suferind cele mai mari chinuri și moarte amară, pentru moșie și țară.

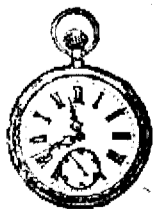
Chiar și un strămoș al meu, preotul Ignate a fost robit de Turci și bătut până a picat carnea de pe el, murind în chinuri grozave.

Astfel au suferit toți străbunii noștri, iar noi astăzi sudoarea lor o lăsăm pradă nunor oameni fără suflet.

Iablanița, în 6 Noembrie 1906.

George Tatu, paroch.

*) »Biantăr« înseamnă oficianț, care u'are avere nemșcătoare».

◆◆ SEGEDINUL E ORAȘ VESTIT ◆◆

Acolo se pot căpăta cele mai ieftine Oroloage și bijuterii, mai ieftine de cât ori unde. Nu-i de lipsă să ne dăm bani în mână străine. Cine vrea să se convingă despre toate acestea, să ceară un catalog mare ilustrat, ce se trimite gratuit, dela **Schoiner Samu**, juvaergiu în Szeged. Acolo se capătă un orologiu de argint dela 5 floreni începând, inel de aur, cu 14 carat dela 2 flo 50 cr. în sus, cercei de aur dela 1 fl. 50 în sus, lanț (colier) aur 4 fl. 50 cr. un orologiu de nikel dela 2 fl. 50 cr. în sus, lu vecker dela 1 fl. 50 în sus

Din România.

Dela Curte. Audiențele private și oficiale la M. Sa Regele vor fi suspendate timp de 15 zile. În aceste 15 zile M. Sa Regele va urma cura prescrisă de dl dr. Norden.

După terminarea curei, savantul profesor vienez va veni în capitală spre a examina din nou starea M. Sa Regelui, și a decide, dacă și întrucât va fi nevoie ca Suveranul să se stabilească pe timpul iernei în o localitate cu o climă mai caldă.

Sănătatea M. S. Regelui. — »Monitorul Oficial« publică următorul buletin asupra stărei sănătății M. S. Regelui:

»Maiestatea Sa Regele suferind în ultimul timp de turburări gastrice, și în special de dureri mai mult sau mai puțin intense și periodice ale stomacului, cu nutriție insuficientă a corpului, dl profesor Dr. de Noorden, clinicianul cunoscut din Viena, a fost chemat spre a-și da opiniunea în privința suferinței Maiestății Sale.

»În urma consultațiunii cu medicul Curței, dl general doctor Theodori, și a unei observațiuni minuțioase a boalei Maiestății Sale în timp de 4 zile, s'a stabilit diagnosa următoare:

»Catarh cronic al stomacului cu hyperclorhidrie și eroziuni consecutive ale mucoasei acestui organ.

»Având în vedere, că nu s'a putut descoperi nici un semn al vre unii alterațiuni stomachale de natură malignă, prognosa ce rezultă este favorabilă și se speră, că în scurt timp sănătatea Maiestății Sale se va restabili prin întrebuițarea unui tratament igienic și medicamentos, și, înainte de toate, prin mijlocul unei alimentațiuni lactate mixtă și a unui repaos în pat de cât-va timp, spre a facilita funcțiunea stomacului, și a se evita ori-care cauză de iritațiune a acestui organ, ceea-ce va avea de efect o nutriție a corpului, conformă cu legile fiziologice și prin urmare ridicarea forțelor la starea lor normală.

† **G. Missail.** Am anunțat în numărul nostru trecut moartea lui George Missail, fost vicepreședinte al »Societății pentru învățătura poporului român«.

Dăm astăzi câte-va notițe biografice ale regretatului defunct.

George Missail s'a născut în anul 1835, Aprilie 23, în satul Trifești, județul Roman. Studiile primare le-a făcut în orașul Roman, iar cele secundare și universitare (dreptul) la Iași. A ocupat diferite funcțiuni.

A fost director de serviciu în ministerul de justiție al Moldovei, prim-grefier al Curței de casație (1857—1862); secretar general al ministerului de justiție și al domeniilor (1857-1865-1890-1891), a fost membru în comitetul de administrație al casei pensiilor și al Regiei Monopolurilor Statului, etc. A fost deputat al Tecuciului în camera dela 1876—1880.

G. Missail a făcut parte din diferite societăți, din asociațiunea pentru unire, în care a figurat toată tinerimea Moldovei între 1855—59; din societatea Ateneului din Iași, din societatea remanismului, etc. A fost membru fondator al Ateneului român, președinte al soc. culturale »Transilvania«, înființată la 1867, membru fondator al soc. macedo-române, al societății geografice, etc.

G. Missail s'a distins și ca ziarist publicând numeroase articole în ziarul »Steaua Dunării«, »Zimbrul«, »Românul«, etc.

Defunctul era decorat cu »Răsplata Muncii« și cu »Trecerea Dunărei«.

† **Dimitrie Laurian.** Marți noaptea la orele 2 a încetat din viață, în București după o lungă suferință. Dimitrie Laurian, talentatul ziarist și publicist, savantul profesor, fruntașul și mândria presei românești.

Profesor, ziarist, născut în București la 1846, fiul lui August Laurian. Licențiat în litere al facultății juridice din București, a luat apoi doctoratul la facultatea din Bruxelles și a fost numit la Septembrie 1871, profesor de filosofie la liceul Sf. Sava.

A ocupat în diferite rânduri funcțiunea de secretar general al ministrului instrucțiunii publice și inspector general al învățământului secundar, 1888—1894.

Ca publicist, Laurian a fondat foaia »Transacțiuni literare« și a fost directorul ziarului »România liberă« devenit mai târziu »Constituționalul«. El a fost senator și deputat sub guvernul conservator din legislațiunile 1888—1895.

Finanțe române.

Sub acest titlu ziarul »Altonaer Nachrichten« publică următorul articol:

Patruzeci și cinci milioane și jumătate de excedente! Iată buna noutate ce dl Take Ionescu, ministru de finanțe, a făcut-o cunoscut țării sale. În adevăr, un rezultat care întrece speranțele cele mai îndrăznețe și care e de natură a provoca cea mai mare satisfacțiune ori-cărui român sincer și la toți amicii României trăind în sau în afara fruntariilor sale și cari au încredere în această țară.

Este notoriu, că cel mai mare excedent ce România a realizat până astăzi s'a ridicat la 32.329.760 lei și 80 bani. Era pe timpul exercițiului bugetar 1902—1903. Anul acesta statul a avut la venituri țifra cea mai ridicată, adică 278.714.013 lei și 30 bani, precum și cel mai mare excedent necunoscut până în prezent în România.

Pentru a ne da socoteala de semnificarea acestui eveniment important între toate pentru România, trebuie să ne reamintim de situațiunea financiară dinaintea și după memorabila criză din 1899. Până la această epocă, care marchează în politica financiară a României o turburare radicală și în același timp salutară, finanțele statului român se soldau prin deficite cari erau principalmente acoperite prin emisiuni de rentă.

Nimeni nu-și închipuia atunci, că ar fi fost vre-o odată posibil de a acoperi trebuințele ordinare ale statului prin resurse ale bugetului ordinar, pe când o eră de excedente părea, chiar celor mai optimiști, ca un lucru imposibil. Și când criza din 1898 izbucnise cu atâta forță, zdruncinând așa de crud finanțele statului și avuția privată până a crede la o bancrută apropiată, totul părea pierdut și salvarea nu se vedea apărând de nici o parte.

Și cu toate acestea, salvatorul a venit la momentul, când disperarea era la culme.

Acesta fu dl Dimitrie Sturdza, fostul președinte de consiliu, care a avut curajul de a lua puterea în circumstanțele cele mai dificile realizând cu o voință de fer economiile cele mai extreme în bugetul statului, și a reușit a întări încrederea străinătății în România și a stimula activitatea în interiorul țării. Grație muncii fără preced a dlui Sturdza, ordinea fu restabilită în finanțele statului și fostul președinte de consiliu a avut bucuria de a înregistra în 1905, sub guvernul său, primul mare excedent de 32.329.760 lei.

Sămânța aruncată de dl Sturdza a produs fructele sale. Mai multe recolte bune au făcut posibil renașterea economică a țării, astfel că ministrul actual de finanțe, dl Take Ionescu, n'a avut decât să ducă la bun sfârșit ceea-ce predecesorii săi au început. Caldul patriotism al acestui om de geniu, extraordinara sa forță de muncă, condusă de o rară inteligență a știut să dea noi impurzi către îmbunătățirea finanțelor statului prin legi de o mare importanță; de altă parte o administrație model, au provocat înfloritoarea stare actuală a finanțelor României, pe cari chiar oarecari mari puteri ar putea s'o invidieze.

Regele Carol, căruia România îi datorează în primul rând avântul ei economic și politic, a avut dar bucuria de a constata, în anul aniversării a 40 ani de domnie, cel mai mare excedent înregistrat până astăzi. Acest eveniment poate să aibă consecințe incalculabile pentru viitorul țării, mai cu seamă dacă se continuă a se conduce fondurile statului cu cea mai mare prudență și dacă se întrebuițează excedentul realizat la reforme sau instituțiuni de cari țara și lucrul public pot să tragă cel mai mare profit.

NOUTĂȚI.

ARAD, 10 Noemvrie 1906.

— **Regele în Budapesta.** Regele — după cum se vestește din loc competent — va sosi la Budapesta la 20 Noemvrie și va rămânea în capitală sub durata ședințelor delegațiunilor și nu mai la sărbătorile de Crăciun se va reîntoarce la Viena.

— **Sfințirea bisericii din Șiclău,** comună de frunte în comitatul nostru, ia caracterul unei impozante serbări bisericești. P. S. Sa episcopul Aradului, Ioan I. Papp, care va săvârși sfințirea bisericii restaurate, a plecat azi, însoțit de P. C. Sa protosințelul R. R. Ciorogariu, spre Șiclău. Ca păstor iubitor, a ținut să viziteze, să mângâie și să împartă arhierescă binecuvântare și credincioșilor din comunele ce sunt în drum spre Șiclău. De aceea s'a dus cu trăsura și se va opri și în comunele Curticiu și Macea, unde se știe, de ani mulți s'au pornit mișcări proselitiste ori mai bine: sectare! După-cum aflăm, poporul îl așteaptă cu mare dor și-i va face o primire călduroasă.

— **Rămășițele pământeste ale lui Zola.** Din Paris se vestește, că în ședința de Miercuri a senatului s'a ales o comisie, care va avea să se ocupe cu propunerea, ca rămășițele pământeste ale lui Zola să fie așezate în Pantelon. Majoritatea comisiei a primit aceasta propunere.

— **Iarăși cătrăniți.** Contra preotului reformat din Lipto-Szt-Miculaș, Jávoska György, se descarcă toate furiile șovinismului maghiar. Cu prilejul repatrierii rămășițelor lui Rákóczy acest preot n'a dat poruncă, ca în parochia s'a să se tragă clopotele.

Pentru acest lucru, pentru ce n'are să facă spumă la gură nimeni, s'a pornit contra preotului o acțiune de răsbunare și anume, de a-l împiedeca să mai catechizeze în școlile de stat, căci invăță copii la ură contra »națiunii maghiare«.

— **Parastas.** În ziua sftul Dimitrie s'a ținut parastas în capela seminarului pentru Dimitrie Iorgovici fostul episcop al bisericii și pentru Dimitrie Antonescu, fost avocat și referent consistorial.

A servit păr. Tr. Vătan iar răspunsurile funebre le-a cântat corul seminarial.

— **Expoziția din Milano va fi închisă în 11 Nov. la orele 12 sara.**

— **Săcuii,** copii răsfățați și favoriți ai părintescului guvern maghiar, conform raportului anual al camerei de comerț și industrie din Maros-Vásárhely, cu toate că recolta anului a fost mai favorabilă decât în alți ani, totuși au emigrat în număr mai mare anul acesta decât în anii premergători. Și anul acesta și-au părăsit vatra părintescă luând toiagul pribegiei mulți săcuii, cari cea mai mare parte au trecut în România și numai puțini s'au dus în America, să-și caute acolo mijloacele necesare de existență. Se înțelege, raportul camerei condamnă mai ales emigrarea săcuiilor în România, și deaștă-dată nu din vechiul tocit motiv al șovinismului național, ci rămânând ca organ economic pe acelaș teren, face adevărată curioasă constatare, că pe când imigrații membri ai altor naționalități câștigă în România averi mari, pe atunci săcuiul rămâne numai muncitor de rând. Și cine e de vină, că săcuiul într-o țeară a concurenței îndr'adevăr libere, cum este România, nu este în stare să se înalțe mai sus decât muncitor de rând? Desigur nu proverbiala stupiditate a săcuiului, ci statul, săracul, fiind-că nu a dat destulă atențiune piețelor orientale, — așa scrie raportul camerei!

Ș'apoi să nu te prăpădești de răs!?

— **Apel.** Preoțiimea și învățătorimea din protopopiatul rom. al Turdei în una din conferențele sale hotărât-a să înființeze o bibliotecă a sa, care să fie înzestrată cu cărți și izvoare datătoare de lumină atât de reclamată de împlinirea cu pricepere și rost a postului onorific ce-l ocupă ca păstori și conducători naturali ai poporului nostru dornic de cultură și propășire.

Deoarece însă înșghebară acestei biblioteci, în forma și măsura recerută de o superioară corporațiune, cum e și cea a protopopiatului, este împreună cu spese conziderabile, ce trec peste preliminarul dat:

Ne iuăm îndrăzneala cu profund respect a ruga pe P. T. autori și Asociațiuni să binevoiască a ne dărui câte un esemplar, ce le-ar prisosi din operele și cărțile lor, iar pe On. librării le asigurăm, că în măsura donațiunei primite, drept

ecivalent, și noi acolo ne vom face comanda trebuincioase.

Cărțile ne rugăm a se trimite la adresa: Jovian Mureșianu protopop A. Torda, având a se cuita pe lângă mulțumită. Nădăjduind caldă sprijinire, semnăm cu distinsă stimă: Turda, 25 Sept. 1906. Pentru comisiunea bibliotecii: Andreiu Badiu, paroh-secretar. Jovian Mureșianu, protop.-președinte.

— **Viriliștii români ai orașului Lugoj** pe 1907 sunt următorii: Mihail Bésán, biserica română gr.-or., dr. George Dobrin, Iuliu Pușcariu, dr. George Popoviciu, Stefan Bercean, dr. Nic. Petrovici, dr. Alex. Birescu, Nicolae Proștean, Coriolan Brediceanu, dr. Vasile Hossu, Lazar Barbu, Nicolae Birescu, Văd. lui dr. Ioan Major, dr. Aurel Ciupe, dr. Isidor Pop, Ioan Cădăriu mare, dr. Aurel Vălean, Titu Hațieg. Cu totul 19. Suma tuturor viriliștilor orășenești e de 60, între cari 24 Ovrei. Suplenți: Fabius Rezei, dr. Pompeius Marcu, Ioan Ruji. Numărul total al membrilor suplenți e 20, între cari 14 Ovrei.

— **Inmulțirea armatei române.** Ministrul român de războiu proiectează înființarea a două regimente noi de infanterie pe ziua de 1 April 1907.

— **Viriliști români în com. Brașov** sunt pe 1907: G. B. Popp, I. Sabadeanu, dr. N. Mănoiu, S. Damian, I. Dușoiu, dr. G. Baiulescu și Iosif Pușcariu.

— **In afacerea Măneguț**, se știe, multă vreme am stat pe partea aceluia pe care îl socoteam prigonit și apoi judecat cu desconsiderarea unor forme. Aflând, în urmă, că în ce chip dl Măneguț s'a adresat guvernului, n'am esitat a desaproba aceasta. Dsa ne-a trimis atunci — în luna trecută — un articol, un fel de întimpinare la cele scrise de noi. Deoarece dsa *ataca* în întimpinare și anume pe aceia cu cari de altfel trata ca afacerea să fie *impacată*, n'am crezut că putem publica corespondența fără a contribui la o polemică ce nu e bine să se mai încingă. După răspunsul ministrului Apponyi la interpelarea în chestie a baronului Bánffy, am văzut apoi că întreaga chestie e clasată, s'a isprăvit cu ea!

Iată de ce n'am mai revenit nici asupra chestiei în sine, nici a corespondenței dlui Măneguț. O spunem asta pentru-ca să știe și dl Măneguț că n'am voit să-l scurtăm în dreptul său de apărare, dar tot așa: nu puteam nici să redeschidem discuție asupra unei chestiuni în care s'a spus deja ultimul cuvânt din partea forurilor competente.

— **Hymen.** Dl Leontin Micluța cand. de preot s'a logodit cu drăgălașa dsoară Agata Teodoraș din Criștor.

Felicitări!

— **Dar.** dl Leontin Micluța cu privilegiul fidanțării sale cu dsoara Agata Teodoraș drept rescumpărare de anunțuri de logodnă, a donat pentru gimnaziul din Brad 10 cor.

— **Profesor sinucigaș.** Profesorul dela gimnaziul ev. ref. din Brașov, Prof Péter, care avea să depună în Sibiu examenul din studiile teologice, s'a împușcat deoare-ce a fost trântit din aceste studii.

— **Alegere de învățător.** Ni-se scrie: Duminecă, în 28 Oct. n. s'a ținut alegerea de învățător în frunțașă comună Cermei, din tractul Borșineului sub înțeleapta conducere a dlui Mihail Lucuța, ca administrator protopopesic al Ineuului. Alegerea a decurs în deplină ordine. Dintre 4 concurenți a fost ales cu o majoritate covârșitoare de 92 voturi bravul tiner, Simeon Albu junior cand. de învățător român din Bohani: Simeon Albu, prin ce parochienii noștri și-au arătat dragostea față de familia Albu, ce atâtea servicii bune a făcut comunei noastre.

— **Teatru.** O companie de capitaliști străini vrea să construiască un teatru mare în București pentru 5000 persoane.

Teatru s'ar construi în Bulevardul Elisabeta, colț cu stradele Brezoianu și Belvedere, unde se află faimosul han Duca și tipografia ziarului La Roumanie.

S'au început deja negocierile pentru expropriere, și la primăvară se va începe dărâmarea imobilelor respective, scrie »Secolul«.

— **Logodnă.** Dl Atanasia Popovici, unul dintre harnicii funcționari ai băncii »Victoria« din Arad, s'a logodit cu dsoara Maria, fiica frunțașului econom din Șiria, Dumitru Tămaș.

Sincerile noastre felicitări.

— **Decorat.** »Secolul« de Joui scrie: M. Sa Regele primind aseară dela orele șase până la 7 în audiență de concediu pe Mihail Vladescu i-a conferit *propriu motu* marele cordon al *Coroanei României*.

Această înaltă distincțiune a produs vie comentarii prin toate cercurile guvernamentale.

— **Dare de samă și mulțumită publică.** La petrecerea aranjată cu ocaziunea sfințirii școlii gr.-cat. din Câmpeni, în 14 Octomvrie a. c., a încurs peste tot suma de 170 c. 40 f. din cari subtragându-se speșele de 72 c. 80 f. a rămas venit curat de 97 c. 60 fil. care sumă s'a predat școlii noi sfințite.

Oferte maritimioase și suprasolviri a încurs dela P. T. Domni: Dr. Vasiliu Preda avocat 10 cor.; Dr. Traian Morcan avocat 10 cor.; Silviu Corcheș 10 cor.; Virgil Corcheș 7 cor.; Dumitru Pop 3 cor. 40 fil.; Petru Simu 2 cor.; Aurel Ioanette 2 cor.; George Todea 4 cor.; Székely Lajos 3 cor.; Hans Binder 3 cor. Găvrilă Lăgy 4 cor.; văd. Eufinia Pop 2 cor. Georgiu M. Corcheș 1 cor.; Patricie Patricie Pailade 1 cor.; Marc Vasile Loji 1 cor.; Iosif Karl 40 fil.; Traian Andreica 4 fil.; Constantin Mucea 40 fil., Teodor Orlea 40 fil., Andreiu Nicola 40 fil., Mărgărita Pailade 40 fil.; și Csiky Gyula 40 fil.

Tuturor acestora precum și întregului on. public sprijinitor se aduce cu recunoștință calduroase mulțumite. Comitetul aranjator. Câmpeni, în 1 Noemvrie 1906.

— **Răsunare.** Este cunoscut rușinosul caz ce s'a întâmplat cu banca »Pădureana«, ce a fost total nimicită prin defraudările făcute de protopopul Teaha. Pentru falimentul întâmplat cu acel institut comuna Lighet e licitată. Poporul pentru aceasta e foarte agitat și mai mulți țărani, cari au rămas la sapă de lemn, au jurat răsunare contra membrilor din direcțiune.

În noaptea zilei trecute au pândit pe Iosif Surdu și Nicolae Petru, membrii în direcțiune, și i-au atăcat cu furcile de fier. *Surdu a murit* ear Petru e grav rănit.

S'a pornit cercetare contra făptuitorilor.

— **Cununie.** Dl Virgil Muntean și dsoara Lețitia Cadariu își vor celebra cununia lor religioasă în 11 Noemvrie în biserica gr.-or. din Alba-Iulia. Felicitări!

— Dl Ioan Ganea și Aurelia Moldovan și-au celebrat cununia lor în 29/11 Oct. în biserica din Fotoi.

— **Ce fac jandarmii?** Cazul ce-l istorisim mai la vale poate să ne arate destul de luminos, că în paza și în grija cui e încredințată siguranța publică. În comuna Bice din comitatul Albei-inferioare, sergentul de jandarmi în puterea nopții a intrat în locuința proprietarului casei de acolo și a deținut pe ospătar și pe soția acestuia. Și de ce? Sergentul ziua întregă a chefuit în ospătăria casei. Spre sară era bine beat și se certă cu toți oaspeții, cari voind să încunjure brutalitățile și injurăturile lui, părăseau ospătăria. Proprietarul l'a rugat să fie pe pace, la ce el a scos sabia și a spus, că îl va străpunge pe ori-și-cine ar cuteză să se apropie de el. La aceasta proprietarul l'a dat afară, căci deja era noaptea târziu. Peste o oră se auzi o puternică detunătură. Sergentul urmat de doi jandarmi a spart ușa ospătăriei, intră, și dă ordin să deție pe ospătar și pe soția acestuia.

Se înțelege, că în ziua următoare s'a făcut cercetare contra nebunului sergent.

— **Reforma cenzurei advocațiale.** Se anunță din Budapesta, că ministrul de justiție va prezintă încurând, un proiect de lege prin care va modifica esențial unele dintre dispozițiunile existente cu privire la cenzura advocațială și într'alte se va sistă anomalia de pân'aci, ca candidatul să nu se mai poată prezenta la examen dacă a căzut de două ori.

— **Aviz. Iubiți Frați!** Convenirea noastră frățească de 20 de ani, convocată de mine în »Tribuna« nrul 194, pe ziua de 28 Octombrie (10 Noembrie) în Arad, din cauza sfințirii bisericii din Șiclău și alte pedimente se amână pe ziua de luni 30 Oct. (12 Nov.), când se va ține negreșit. În presara, adevă Dumineca seara va fi întâlnire prealabilă în *hotelul lui Pașca* »la Vulturul negru« strada Boczko nr. 5.

Despre ce sunteți avizați cu aceea ca negreșit să participați. La revedere!

Halmagiu, la 5 Noembrie 1906.

Cornel Lazar
protopop.

— **Dar bogat.** »Prezentul scrie: Un german bogat din România, și care dorește să nu i-se știe numele, a oferit Reginei suma de 100.000 lei pentru *Vatra Luminoasă*. Prezentând Suveranei în plic suma de mai sus, nobilul donator a fost îmbrățișat de Regină pentru generoasa și caritabilă sa faptă.

— **Dela Curtea română.** Marți, la orele 12½ din zi, A. S. S. Princ. Joan Schönburg-Hartenstein, trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al M. S. Impăratului Austriei, rege apostolic al Ungariei, a fost primit împreună cu personalul legațiunii imperiale, la palatul din Capitală, cu ceremonialul prescriș.

A. S. S. Principele Schönburg-Hartenstein a avut onoare a remite M. S. Regelui, în prezența dlui ministru secretar de Stat la departamentul afacerilor străine, scrisorile care îl acredita în calitate de trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al M. S. I. și R. Impăratului Francisc Iosif pe lângă M. S. Regele.

După terminarea audienței oficiale, dl ministru plenipotențiar a prezentat M. S. Regelui personalul legațiunii.

A. S. S. Principele Schönburg-Hartenstein a fost primit apoi împreună cu personalul legațiunii, de M. S. Regina și în urmă a fost reconduc la ospelul său cu ceremonialul ce a presidat la sosire-i.

— **Măiestrul Dima în București.** Vineri 27 și Sâmbătă 28 c. va avea loc în Teatru Național două concerte date de Reuniunea română de cântări din Brașov sub conducerea dlui G. Dima, cu concursul orchestrei permanente a ministrului instrucțiunii publice.

Programul primului concert la orele 8 jum. seara.

1. G. Dima, *Salvum fac regem*, rugăciune pentru cor mixt și orchestră (dedicată M. Sale Carol I Regele României).

2. Patru cântece pentru cor mixt a capela:

a) I. Mureșeanu, trecui valea.

b) G. Muzicescu, Stăncuța.

c) G. Muzicescu, Nevasta care iubește.

d) D. Popovici, (Beyreuth), Cireșile.

3. C. Grammann, *Vrăjitoarea*, scenă dramatică pentru solo de alt, cor de bărbați și orchestră.

4. I. Brahms, *Cântecul sorții*, pentru cor mixt și orchestră.

5. G. Dima, *Hora*, piesă de concert pentru cor mixt și orchestră.

Programul celui d'al 2-lea concert la orele 8 jum. seara.

1. G. Dima, *Salvum fac regem*, rugăciune pentru cor mixt și orchestră.

2. Cinci cântece, pentru cor mixt:

INMORMANTĂRI

cu pietate religioasă, pe lângă supraveghierea noastră personală, în toate prețurile, cu frumoase decorări de dolio, în mod corăspunzător.

Exhumare și transport de cadavru în toate părțile necunoscând nici piedici, nici distanță.

CSUTAK KAROLY és FIA

primul institut de înmormântare

ARAD, piața SZABADSÁG nr. 20,

o o o o (palatul contelui Nádasdy). o o o o

— Telefon 37, serviciu de noapte (la locuință): 339.

Cunune pentru posminte și pantlici pentru cunune pentru ziua morților și pentru ori-care altă ocazie, cu inscripții în ori-ce fel de execuție, recomandăm împodobirea și iluminarea criptelor după cheltuiala ce o vreți.

SICRIE de LEMN și METAL

și obiecte de aranjament de tot soiul.

Imprumutăm decorațiuni, catafalc, dric funebru în ori-ce alte obiecte necesare la o înmormântare.

Spriginul marelui public. Csutak Károly és fia.

- a) Di G. Kiriac, Jalea orfanului.
b) « » Străină pe lume.
c) G. Dima, Plugurile.
d) « » Cucule cu pană sură.
e) idem Nu-i dreptate.

3. C. Grammann, Vrăjitoarea, scenă dramatică pentru solo de alt, cor de bărbați și orchestră.
4. G. Dima, Mama lui Stefan cel mare, baladă pentru soli, cor mixt și orchestră.
5. G. Dima, Hora, piesă de concert pentru cor mixt și orchestră.

— **Necrolaoge.** Subscriși cu inima sfâșiată de durere aducem la cunoștința tuturor rudeniilor și cunoscuților, trecerea din viață a prea bunului și neuitatului nostru soțiu, tată, frate, socru, cumnat și bunic: *Nicolae Serb*, protonotar în penziune a comunei Kétegyháza, care după un morb lung și plin de suferință, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, în al 58-lea an al vieții și al 31-lea al fericitei sale căsătorii, la 7 Noembrie st. n. a. c. la orele 1/210 seara. Rămășițele pământești ale scumpului defunct se vor așeza spre vecinică odihnă la 9 Noembrie st. n. a. c. la 1/23 ore p. m. după ritul bisericeii ort. rom. în grădina familiară a cimitirului din loc. Kétegyháza, la 8 Noembrie st. n. 1906. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată! Văd. *Alexandra Serb* nasc. *Arsiciu* ca soție, *Elena Horvath* nasc. *Serb*, *Constanța Popoviciu* nasc. *Serb*, ca fiice. *Andrei Horvath* paroh în Vărad-Velenceze ases. konzistorial, *Aurel M. Popoviciu* protonotar comunal în Kétegyháza, ca gineri. *George Horvat* ca nepot. *Eleonora Popovici*, *Maria Popoviciu*, *Alexandra Popoviciu*, ca nepoate. *Gerasim Serb* ases. ref. konzistorial în Arad, ca frate. *Maria Serb* nasc. *Chirilescu*, ca cumnată.

— Cu inima întristată de durere aduc la cunoștința prietenilor și cunoscuților mei că în 2 Noembrie 1906 la 3 ore a încetat din viață după un lung și greu morb iubita mea soție *Elena Denghel* născută *Sirbu* în etate de 27 ani și al 3-lea an de căsătorie, lăsând în urmă-i o fiică de 14 luni și pe întristatul tată *Ioan Sârbu*, *George Denghel* ca soț, *Eviția Ghetiu* născută *Sârbu* ca soră și *Haralambie Ghetiu* ca cumnat.

Fie-i țărâna ușoară!

— Aducem la cunoștința tuturor prietenilor și cunoscuților că neuitatul nostru fiu, soț, tată, frate și cumnat *Teodor Roxin* paroh în Cill, după lungi și grele suferințe a încetat din viață în etate de 27 ani, în al 4-lea an al preoției sale în 26 Oct. (8 Noembrie) a. c.

Rămășițele pământești ale iubitului răposat se vor așeza spre vecinică odihnă în 28 Oct. (10 Noembrie) în Cill.

Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată. *Atanasie Roxin* ca tată, *Carolina* ca soție, *Mărioara* și *Letiția* ca fiice, *Iosif*, *Simeon* și *Florian* ca frați, *Andronica*, *Floarea* ca surori, *Maria*, *Ecatarina* și *Irina* ca cumnate.

— **O minune tipografică.** Această minune este o cârtică ce a apărut în editura Fratelli Solmen din Padua. Ea e cât unghia dela degetul cel mic al unei fete de 16—20 de ani,

Cuprinsul cârticelei e o scrisoare a lui Galilei către Christina de Lotaringia. Are în lungime 10 milimetri, în lățime 6 milimetri.

Paginile sunt în număr de 208 de câte 9 rânduri. Pe fiecare pagină sunt 95—100 litere.

Tiparul e clar așa în cât se poate citi și cu ochii liberi, dacă cineva mai vede încă bine.

— **Aeronaut.** Pe când drul *Jubian Thomas* un aeronaut amator din New-York, făcea o ascensiune pe terenul bălciului din Augusta, în statul Georgia, balonul i-s'a încurcat printre firele telegrafice. În silințele făcute spre a-l descurca, nacela a fost smulsă și aeronautul a fost târât în aer, agățat de frânghiile balonului. Se credea că drul a murit, când s'a aflat că s'a scoborât teafăr la 9 mile de New-York.

— **Femeile engleze,** nici odată nu folosesc la față decât «Lapte de castravete» ce se găsește în adevărata calitate engleză în farmacia *Balassa K.*, în Budapest—Erzsébetfalva. E de efect sigur și e nesticăcios, ce deja după folosire de

2—3 ori înlătură ori-ce pete de pe față și aceleia îi dă tineretea și fineța.

Să grijim ca pe fiecare sticlă numele «*Balassa*» să se găsească. Sticla cu 2 coroane, săpunul englez de castraveț 1 cor., pudră de castraveț 1.20 Se află în toate farmaciile. Prin postă se capătă din farmacia lui *Balassa Kornel*, Budapest — *Andrássy-ut 47.*

Se capătă în Arad la farmacia *Földes Kelemen* și la drogueria lui *Vojtek și Weisz.*

— **Nefericire.** Pentru cine e robit cu totul de patima beției, un medicament neîntrecut, ce poate să-l împiedice și desvețe dela aceasta patimă distrugătoare și omoritoare de viață prețuește foarte mult. Atragem atențiunea asupra inseratului farmacistului *Frankl Antal* din *Seghedin*, ce-l publicăm sub titlul «Am fost bețiv.»

— **Wolf J.,** pantofar de ghete femeiești și bărbătești Arad, strada *Weitzer* (palatul minorităților)

— **Ne ținem de plăcută datorință** a atrage atențiunea publicului cetitor asupra medicamentului «*Togo*» contra asudării picioarelor și contra bătătorilor, adus în circulație de către *Nagy Kálman* farmacist în *Nyiregyháza.*

— **Antidol** este medicamentul cel mai bun contra durerii de cap, migrenă, trocnă. Pentru efectul admirabil a fost premiat la expoziția de igienă din Paris, Londra, Berlin și Bruxela cu medalia de argint. Medicamentul nu trebuie beat, ci pe palmă pus și sorbit. O sticlă de *Antidol* costă 1.20 cor. Se capătă în toate farmaciile și în laboratorul chemic a lui *Vilmos B. Dobrișin.*

— **Kerpel Izsó,** librar cu bun renume din Arad, recomandă cele mai noi hârtii de epistole, aparatele de ars lemne și de aplicat pe catifea, de cea mai aleasă manufactură, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

— **În Arad,** strada *Forray-u. 2/b,* vis-à-vis de drogheria *Nádas,* orolojerul și juvraul

Zinner Vilmos

desface prăvălie de oroloage și juvaerice, ba chiar vinde prăvălia.

Poșta Redacției.

Abon. 1048, *Bozovici.* Persoana în chestie are trei clase elementare și a învățat ucenicia tipografică.

Al Țințariu, *Panciova.* Adresa I. I. Landesregierung, *Seraievo.*

Sabin Mihul. *Sălciva.* Trebuie a se face cererea la casa satului, prin notar.

George Guiman, com. *Poiana Mărului.* S'au dus deja, în grupe.

Ion Micu Cărăbaș, econom. *Bobda.* Și singur mergând, la ori-ce gară țî-se dă bilet 1/2 preț. În București te vei adresa la comisarul expoziției, dr. *C. Istrati.*

T. F. în Seraievo. S'a primit. Bună idee și merită să fie realizată.

A. B. în O. Știrea am luat-o din o foaie ungurească, care poate, voia să-i aducă laude ministrului său «național» iubitor de dreptate. Am umblat în cauză și ne-am convins, că comunicatul acela nu corespunde adevărului.

Poșta Administrației.

Ioan Ardelean, *T. Straja.* Am primit 2 Cor. ca abonament până la 1 Ianuarie 1907.

S. B. Șoimuș. Am primit 2 cor. pentru al II-lea abonament pe II. sem. 1906.

St. M. Eperjes. Abonamentul e plătit până la Nov. 1906.

R. M. Konjica. Abonamentul e plătit până la 1 April 1907.

George Mărgan, *T. Miklós.* 2 cor. ai de plătit. Un calendar național costă 19 cruceri și 5 fil. porto.

Vasile G. Szászorbó. Am primit 5 cor. Mai aveți de plătit 5 cor. până la 1 Ian. 1907.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut Nr. 9 și 10 din «*Sezătoarea Săteanului*» revistă poporanistă a mișcării culturale și economice cu următorul sumar: «*Deșteptarea sătenilor,*» *Redacția.* — «*Lumea veche și cea nouă,*» *G. Coșbuc.* — «*Clipe fericite, dar pierdute,*» *Al. T. Dumitrescu.* — «*O nouă îndrumare,*» *C. At. Cameniță.* — «*Despre termene în judecări,*» *C. Țunescu.* — «*Îndrumări și sfaturi pentru podgoreni,*» *G. Săpunaru.* — «*Românii macedoneni în țară,*» *C. At. Cameniță.* — «*În amintirea fraților Macedoneni,*» *C. At. C.* — «*Pe banca Curții cu jurați*» (poezie), *Căp. Em. Părăeanu.* — «*Casa gospodăriilor țărănești,*» *Daniel C. Klein.* — «*Răia și vindecarea ei,*» *V. G.* — «*Profitul ce se extrage din grădini și pomaturi,*» *Ovidiu.* — «*Ciangăii,*» *I. Postelnicescu.* — «*Pregătirea stupilor pentru iarnă,*» *Pr. Ioan Jucos.* — «*Reguli pentru culesul și transportul poamelor,*» «*Economia*» *Karan.* — «*Sfaturi diferite,*» *S.* — «*Modificarea libretelor,*» *T. Nițescu.* — «*Ghicitori,*» *Barbă-cot.* «*Felurite știri,*» * * — «*Glasul obidiților,*» *Red.* — *Diverse.* * * — *Redacția și Administrația: București, strada Antim Nr. 27.*

A apărut nrul 2 din «*Grădina de copii*», cu următorul cuprins:

1. *Grădina de copii în serviciul dezvoltării moralității,* de *Luisa I. Neamțu*; 2. *Ce bine să pot face (rugăciune),* de *I. G. Neamțu*; 3. *Cântecul de leagăn,* de *I. G. Neamțu*; 4. *Povestea găștelor (istorioară),* de *Elena Băjănescu*; 5. *Cu ce ar trebui să se ocupe fetele noastre?* de *Luisa I. Neamțu*; 6. *Mare-i lumea (poezie),* de *Ioan G. Neamțu*; 7. *Vrabia sub pălărie,* de *Ioan G. Neamțu*; 8. *Ocupațiunile copilărești (formarea jucăriilor din cartofi),* de *I. G. Neamțu*; 9. *Nucul (istorioară),* de *Luiza I. Neamțu*; 10. *Copilul și rândunele (poezie),* de * *; 11. *Isus și păsările (istorioară — deuceu),* de *Ioan G. Neamțu*; 12. *Întrebări și răspunsuri,* de * *; 13. *Ogorul inimă,* de *Stela M. Ionescu.*

POEZII POPORALE.

Culese de: *George Mătea,* (Coasă Bihor.)

Primă neagră 'n trei girezi,
Drăguț ca ș-al meu nu vezi.
Pe el îi cămeșe albă,
La grumazi năframă neagră,
Ochi ca de mură neagră,
Rupți dintr-o crenguță verde,
Rău mă tem că mi-l voi perde.
Că l-am mai pierdut odată,
Ș'am 'ncunjurat lumea toată,
Și l-am aflat la o fată.
Fata vrut să mi-l sărute,
Da Dumnezeu nu-i ajute,
Fata vrut să mi-l dea ia,
Da Dumnezeu nu-i l-dee.

Am o soacră ca o coasă,
Mă mustră că nu's frumoasă.
Mie nu mi lene-a zice,
»Taci rușinii să te mănțe!
»Că nici casa ta nu-i casă,
»Nevastă ca mine frumoasă,
»Că nici curtea ta nu-i curte
»Nevastă ca mine de frunte«.

Cântă cucu pe trei pae,
Merg feciorii la bătae.
Haideți fete să jurăm,
Pe feciori să nu-i lăsăm,
Că vine Dumineca,
Și nu-i cine ne juca.

Sara, când mă bag în sat,
Pe mine toți câinii bat.
Nu știu câni's, ori cățele,
»Ori pizmășițele mele.

Economie.

Arad, 9 Nov. 1906.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Cota oficială pe ziua de 29 Noemvrie.

INCHEEREA LA 12 ORE:

Grâu pe Aprilie 1907 (100-clgr.)	7-43 — 7-44
Secară pe 1907.	6-57 — 6-58
Orz pe 1907.	7-17 — 7-18
Cucuruz pe 1907	5-14 — 5-15

INCHEEREA LA 5 ORE:

Grâu pe Aprilie 1907	7-44 — 7-45
Secară pe Aprilie 1907.	6-50 — 6-58
Orz pe 1907	7-16 — 7-17
Cucuruz pe 1907	5-15 — 5-16

Redactor responsabil: **Sever Bocu.**
Editor proprietar: **George Nichiu.**

Ce este de neînțeleș

și mai mult de condamnat decât ca simțindu-se cineva bolnav, să nu facă nimic spre însănătoșarea sa. Lucrul cel mai mic i-se pare greu și începe a pierde curajul de viață. Aci este mijlocul cel mai bun, *Emulsiunea lui Scott* preparată din untură de pește medicinală, var și natron-fosfiți care întărește corpul și sistemul nervilor. Părțile constitutive ale Emulsiunii lui Scott sunt din cele mai bune calități un mijloc de nutriție neîntrecut, care produce curând forța de viață.

Semnul, că *Emulsiunea lui Scott* e veritabilă este brețeta: «un om, care poartă în spate o știucă mare».

Cu provocare la foaia aceasta și trimițându-se 75 fileri taxă de timbru trimite franco un model.

Dr. **BUDAI EMIL**, «Városi Gyógyszertár»
BUDAPEST, IV. Váci utca 34—50.

Prețul unui flacon original G. 2-50
Se află în fie-care apotecă.

»Timișiana« institut de Credit și Economii
Timișoara.

Concurs.

»Timișiana« institut de credit și economii, soc. pe acții în Timișoara, publică prin această concurs pentru ocuparea unui post de practicant, dotat cu un salariu anual de: Cor: 960. — plătit în rate lunare anticipative.

Postul este a se ocupa cel mult la 20 Noembre st. n. 1906.

Reflectanții la acest post au să dovedească, că au absolvat școala comercială și, posed pe deplin limbile: română, maghiară și germană, adresându-și cererile lor subsemnatei direcțiuni.

Direcțiunea
institutului de credit și economii.

Nr. 5695—906.

Edict de esarendare.

Următoarele pământ, proprietatea diecezei gr.-or. române din Arad, și anume:

în hotarul comunei Săn-Mihaiu-Român, aproape de Timișoara (comitatul Timiș), casă de locuință, curte, grădină și pământ arător de tot 11 jugere cat.;

tot în acel hotar în calcătura »Palco« un complex a 56 jugere cat.;

tot în acel hotar în calcătura »Palco« un complex separat de 398 jugere cat. și 725 stîngini pătrați;

tot în acel hotar un complex numit »Sestiantza« de 604 jugere cat., 941 stîngini pătrați; lângă aceasta pustă un complex numit »Belerit« de 491 jugere cat. și 668 stîngini pătrați; în fine

în hotarul comunei Chișoda (comitatul Timiș, aproape de Timișoara) un complex de 435 jugere catastrale

să vor da în arândă pe 6 ani

adecă pe timpul dela 1 Octomvrie 1907 până la finea lui Septemvrie 1913 — la licitație publică verbală și cu ofert în scris închis; licitația să va ținea în Arad, în cancelaria consistorială la 29 Noemvrie a. c. nain'e de am. la 9 oare.

Condițiunile de esarendare să pot vedea în Arad în cancelaria consistorială, în Timișoara la subscrișul, în comunele Săn-Mihaiu-Român, Chișoda, Temeș-Șag și Partza, la oficiile parohiale române, și la oficiile comunale, în comunele Szakálház, Uj-Pécs și Német-Szt.-Mihály la oficiile comunale.

Timișoara, la 2 Noemvrie 1906.

Emanuil Ungurean,
asnsor consistoriu, avocat.

Un cand. de avocat începător

află aplicare momentană în cancelaria avocatului **Dr. Ștefan Rozvány, Maros-Illye.**

Doritorii să se adreseze la el comunicând și condițiunile.

Un candidat de avocat

cu praxă, carele posedă perfect limba română poate afla momentan aplicarea la avocatul **Dr. Minyov László** în Óbessenyő, (comitatul Torontál).

Deci cine dorește să se aplice, se binevoiască a se adresa direct nu-mitului avocat.

Un candidat de avocat

află aplicare în cancelaria avocatului
Dr. Petru Truția Arad.

A apărut și se află de vânzare la administrția »Tribunei«

Românii din Bosnia și Hertegovina în trecut și prezent.

Comunicări făcute »Academiei Române« în ședința din 19 Noemvrie 1904. Adăugate și întregite de **Isidor Ieșan.**

Se poate căpăta cu prețul de 1 C. 50 f.

Plus 10 fileri porto.

DE UNDE SE CUMPERE FIE-CARE ROMÂN?

Hotărât, că numai dela comerciant român! Un comerciant român avem în Arad:

≡ Cornel Santo ≡

în a cărni specerie la „COȘNIȚA CU ALBINE“

din strada Deák Ferencz nrul 23

se pot căpăta articoli proaspeți de tot soiul. Poate servi cu cafea de cea mai bună calitate, de 2 soiuri. ZAHĂR, RUM de CUBA și JAMAICA, difarite soiuri de ceai, toate acestea pe lângă un serviciu prompt se pot căpăta pe lângă cele mai favorabile prețuri. Tot asemenea petrolu veritabil de America. — Despre adevăritatea acelor sus zise, se poate convinge fie-cine deja la o cumpărare cât de mai mică, deci cu stimă cere sprijinul Românilor
Cornel Santo.

Am fost bețiv în todeauna pânăce n'am folosit medicamentul contra beuturii alui Frankl Azi mă în torc cu scârbă dela ori ce beutură spirțuoasă. K. M. casa p. Acest medicament n'are nici gust, nici miros. Se poate pune în ori și ce beutură spirțuoasă. Sănătății nu-i stricăcios. Un flacon întreg 5 coroane. Acest medicament nu se poate procura și nu se poate căpăta nicăiri, decât în farmecia lui

FRANKL ANTAL
(Szeged, Felsőváros nr. 20)

733—1906. kigsz.

Árverési hirdetés.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. törvényszéknek 1906 évi 1629,5 számú végzése következtében dr. Popoviciu György ügyvéd által képviselt »Kisjenői takaréks. javára, Nagy Sándor, Pallog Lajos ellen 110 K. s jár. erejéig 1906 évi okt. hó 3 fogantatott kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 670 kor. becsült következő ingóságok, v. m.: butorok, tengeri, lovak stb. nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a kisjenői kir. járásbíróság 1906-ik évi V. 440 számú végzése folytán 110 kor. tőkekövetelés ennek 1906 évi június hó 22 napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 82 kor. 70 fil. birólag már megállapított költségek erejéig, Fekete-Gyarmaton leendő megtartására

1906. nov. 20-ik napjának d. u. 2 órája

határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108 §-a értelmében kézpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is les felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés ar 1881. évi LX. t.-c. 102. §. értelmében ezek javára is rendeltetik.

Kisjenő, 1906 november 6-án.

Balassa Béla,
kir. bírósági végrehajtó.

Perge és Rozslay utóda

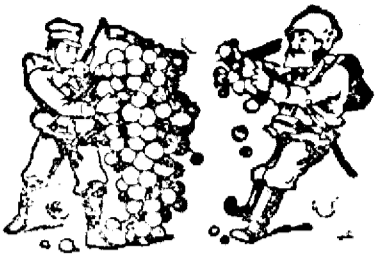
fabrică de mașini și de pluguri pentru
economie în Oradea-Mare.

Recomandă fabricație proprie de pluguri din cea mai bună calitate. o o o

Pentru fie-care preț i-a răspundere.

Magazin mare de grape, ciururi, crămă, zdrobitoare de struguri și tăietoare de pale.

Vite nobilitate

Ca în anii trecuți, așa și acum au fost

Prima pepinerie cu vite nobilitate de pe Târnava

Proprietar FR. CASPARI, Mediaș 19 Ardeal

Singură în toată Ungaria, care au liferat mușterilor vite nobilitate sănătoase, diferite sorturi nobilitate. Și în viitor numai exclusiv la această școală de viticultură se capătă cele mai bune vite de diferite sorturi nobilitate pentru Vin, Vin-Dessert și Extra sorturi de vin de masă. Proprietarii de vii au avut rezultate minunate cu sădirea de astfel de vite.

La cerere se trimite catalog ilustrat, franco și gratis, cu multe scrisori de mulțumire și recunoștință.

Neinte de folosință.

După folo înță

Nu mai este

boală de porci

dacă vei comanda vestitul

praf de nutreț

din Seghedin.

Promovează apetitul porcilor, le curăță mufele, prin ce capătă sânge proaspăt și curat, promovează de tot îngrășatul, după folosință porcii nu se mai îmbolnăvesc.

PREȚUL unui cutii 50 fl. și 1 cor. La comanda mai mare mai ieftin. Revanzătorii au scăzământ la preț.

Se poate procura exclusiv la

Zenke Zoltán, Szeged.

Sirupul de miere de teiu alui HALAPI

aduce mari servicii celor tuberculoși, și ori și căruia care tușește, care e răgușit, răcit, fără apetit și care slăbește.

De multe ori o tusa neluată în samă și ne vătămătoare e semnul tuberculozei.

Nimeni să nu aștepte înrădăcinarea răului, ci să-l stârpească, deși când incolțește, iar unde să observă, să fie nimicit prin

sirupul de miere-de teiu alui Haláp

care are influința sigură la dureri de piept, tnsă, răceală etc. Sticlă de probă 3 cor., sticlă mare 5 cor. — După trimiterea banilor înainte se capătă numai

în farmacia „Apostol“, Budapesta

József-körút 64/29.

Farmacia „MARIA AJUTĂTOARE“ a lui JAHNER RUDOLF

Timișoara-Fabric, Str. Principală 70.

Discretă și zilnică expediție cu posta. — Telefon 476.

„JAHNER“ Cremă neunsuroasă.

Cel mai nou produs igienic pentru curățirea părului și înfrumusețarea lui. Înlătură petele galbene, bucele pricinuite de infierbințeli, sgrăbunțele și alte necurătenii de piele. Crema această ziua se poate folosi mult mai cu succes. 1 tegulă . . . 1 coroană.

„Jahner“ pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la băieri, sălzoane și de zilnic folos, carca acoperă încreșturile și e cu totul nestricăcioasă. În culorile: roză, alb și crem. 1 cutie . . . 1 coroană.

„Jahner“ săpun. 1 bucată 60 de bani. 4 coroane.

„Jahner“ pastă de dinți. 1 doză, 1 coroană.

„Jahner“ apă de gură. Bună pentru dăuți scorburoși și gingii buretoși, contra mrosului greu de gura. 1 sticlă, cor. 1.40; jum. sticlă, 70 b.

„Jahner“ esență de păr. Excelentă pentru întărirea mătrei și contra căderii părului. 1 sticlă, 1 cor. 30 bani.

„Jahner“ pomadă pentru creșterea părului. 1 tegulă 4 coroane.

„Jahner“ vâpseală de păr pentru a colora în negru, brunet ori în blond părul sur și cărunț. Nereșita colorării e eschisa. La coloranțe să se noteze că părul încărunt în ce colorare să se vopsească (negru, brunet ori băl). Un carton 4 coroane.

„Jahner“ apă blondină. Pentru a vopsi în timp scurt, în băl suru, parul blond, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă, 4 coroane.

Fluidul pentru reumatism și gicht, al doctorului Hoffmann.

Medicament folositor de ani îndelungați împotriva gichtului, reumat, dureri de nervi, levralgiei, reume, dureri de mușchi, exudate, ischias, scurțirea membrilor, inoperența mușchilor și coardelor schilavre și a durerilor din cauza spinării. 1 sticlă, 80 de bani.

Ușa. Dombioanele lui Dr. Oppolzer.

Mijloc foarte bun contra catarului organelor de respirație, contra tusei și a răgușirii la gât, a catarului de plămâni și a greței respirație. 1 cutie 80 b.

Pilulele curățitoare de singe ale lui Dr. James.

Pilulele acestea curățesc singele, viteză activitatea intestinelor și ajută lucrarea scaunului, depărtă toate sucurile rele, fierrea sîrăcită și rămășițele rămase dela alte boale. 1 cutie 80 bani.

Balsam Dr. James.

Balsamul acesta încălzește răuza și singele îngreșat, depărtează a ceala, flegma și furea superfluă și prin această producție o miștură proaspătă, prin urmare aduce și miștură răncei (stomacului) și miștură nouă și poartă la mănăcare și beutură. Balsamul acesta depărtează vîrșele, sporțe activitatea intestinelor, delătură ridicarea din stomach, anacucina, greață, durerea de cap și ameteala. 1 sticlă, 80 de bani.

Unsoare de răie, — a prof. Kaposi.

Acastă unsoare se aplică cu bun rezultat nu numai la răie, ci și la tot felul de ecrescenții de ale pielii. 1 tegulă, 1 coroană.

Preservativ pentru galite.

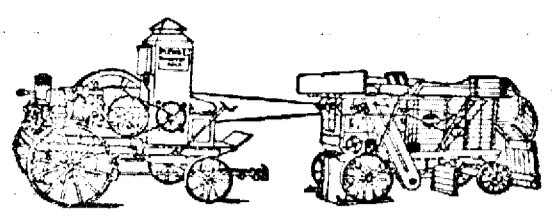
Mijloc probat contra epidemiiilor gânilor, găștelor, rațelor, curelilor, etc. Prețuri unui pachet: 1 cor. 40 bani.

Blister (unsoare roșie englezească) contra inflamațiilor cronice dela incheieturi, a cărnei moarte și a diformităților de picioare și tot soiul de boale de oase.

1 teg. mică 1 cor., 1 mare 2 cor.

Unsoare de umflături.

Cu adevărat umitor folositoare la cucușe de goașe, burețele de goașe, la umflături de boala apei, ranc de scurțituri, aprinderea pielii, de oase, etc. . . . 1 tegulă, 1 cor.

Provisiuni de mașini cu vapor LOCOMOBILE

făcător de jireși de paie
In formă întrebuintată și cu dregere se pot căpăta pe lângă condiții de plătire foarte favorabile

la firma
SEIFRIED HUGO
BUDAPEST, V., str. Katona József 17.

Raderea de prisos!

Cine voește să economisească banii, cine voește să cruțe timpul, cine nu voește să fie espus la vre-o boală de piele, acela se rade

cu „RASOL“

sănătos! plăcut! ieftin!
Un kilogram cu care se poate rade de 30 de ori, 2-40 Cor. In provincie 3. Cor. plătindu-se înainte, se trimite gratuit, Cu mandat postal mai scump cu 20 fl. Pregătește și trimite

„RASOL“ Vegyiipar Vállalat
Budapest, VI. ker., Váci-körút 55.
Arad, Farmacia G. Földes Kelemen.
— Vânzătorilor da concesiune. —

Cel mai bun mijloc pentru stărpirea părului

„RASOLIN“ -ul

foarte recomandat damelor.
Prețul unui borcan 2 Cor. In provincie 2-50 Cor., pe lângă trimiterea sumei, franco cu mandat postal e mai scump cu 20 fl. Unii o o o o cul pregătitor o o o o

„RASOL“ Vegyiipar Vállalat
Budapest, VI. ker., Váci-körút 55.
Magazin: Farm. Török József, Király-u. 12
Arad, Farmacia G. Földes Kelemen.

FISCHER KÁROLY

fabricant de funii, țesături, de site și saltele de sirmă.
Arad, József főherceg-út 8. sz.

Recomandă preparatele sule de sirmă ca: țesături de sirmă din aramă, fier și ține, pe cari le are în depozit mai ales pentru mori, fabrici și scopuri agricole. Afară de acestea, recomandă sitele sale pentru Sita de ventilație sistem Bachler. Pregătește țesături de mână și fabrică la îngrădit de grădini, grădini publice, curți de galite și păduri cu vinat, site de sirmă cu ramă de fier pentru scopuri demerării de pământ, nisip, petriș, și pentru lucrări de mine, zidiri și grădinărit. Site la ferestre de pivnițe și magazine de grăunțe. Apărătoare de scintei la locomotive, mori și cosuri de fabrici. Somiere elastice de oțel pentru pat pe stalnri de fier și lemn, cari în preț vința ușurinței de a se ținea curat sunt foarte recomandabile. Diferite site din păr, aramă și mătase, dobe pentru tutun, site-dobe, și orice fel de obiecte și lucrări din această branșă — — cu prețuri din cele mai moderate.

Expositură în Toracul-mic.

Filiată în Buziaș.

„TIMIȘIANA“

instituit de credit și economii
societate pe acții în Timișoara.

Anul întemeierii 1885. : : : Depuneri : : Cor. 2.000.000.
Capital de fond Cor. 560.000. Fond de rezervă Cor. 150.000.

Primește depuneri spre fructificare și dă
deponenților 4 1/2 %, după depuneri peste
20000 cor. cu abdicere de 90 zile 5% in-
terese netto. Darea de venit după capita-
lele depuse o plătește institutul separat.

Depuneri până la 5000 cor. se pot ridica și se plă-
tesc fără abdicere. Depuneri și ridicări se pot face
pe cale postală. și se expediază franco.

Escomptează cambii cu 6%—8% interese.

Tot asemenea, acordă credite hipotecare
precum și amortizaționale în modul cel
mai culant.

Direcțiunea institutului.

Pentru păstrarea și îngrijirea feței de femei
cea mai bună și în tot locul cea mai plăcută alifă

e alifă renumită „CORNELIA“.

Aceasta alifă e cel mai bun medicament contra pișturilor de pe față și
mâni contra petelor de piele, cursăturilor etc. e și nestrăicâcios amalgament curat.

Prețul: Un borcan mic cu îndrumări cu tot 1 Cor.
Un borcan mare cu îndrumări . . . 2

Sapunul Cornelia

bucata
1 Cor.

Se poate căpăta la pregătitorul:

Farmacia la „Coroana“ a lui LESZKOVÁČZ MILETA, Ó-Verbász.

Magazin principal în Budapesta: Farmacia (Háoska)
Török József, Budapesta, str. Király nr. 12.

La trimiterea înainte a prețului pentru comandă de peste șese coroane,
cele procurate le expedez fără nici o altă cheltuială de postă.

Epistolele să fie în limba maghiară, germană și sârbească.

LIPCSEI KÁROLY

LĂCĂTUȘ DE EDIFICII ȘI MOBILE

Pregătitor de griloaje de sîrmă, paturi și mobile de fier

Budapest, VII., str. Alsó Erdősor 1.

Pregătește tot felul de plăci de oțel nesurăietoare, vase
de vapor, apoi mobile de fier, dricale de
sîrmă, grilaj opinos de oțel, sîrmă, ciu-
ruri, precum tot felul de lucruri ce cad în această branșă, pe
lângă prețurile cele mai ieftine.

Prețurile dricurilor de sîrmă: { cu ramă de fier bucata 11 cor.
" " " lemn " 7 "

Asigurări contra focului: case,
bucate, mobile, vestimente, mărfuri

Agentura principală din Arad

A BANCE. GENERALE DE A-
SIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSSYLVANIA“

primese oferte pentru asigurări din comitatele:
Arad, Bichis, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș
și Torontal, — și le efectuează pe lângă cele mai
favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termen fies, rente,
restre pentru fetițe, capital de întreprindere pentru feciori,
pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din
urmă dela 50—500 cor. se plătesc la momentul în ziua
morții întemplate;
2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile,
mărfuri, produse de câmp ș. a.;
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine,
reovisite ș. a. prin spargere;
4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, cucuruz,
ovăș, viă (vinea), plante industriale: cânepă, in, himeț,
nutrețuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la
agenturele noastre locale și cercuale mai în fie-
care comună și direct prin

Agentura
principală „TRANSSYLVANIA“ în Arad

Strada Széchenyi nr. L. — Telefon nr. 399.

Asigurați contra grindinei: cucuruzul
grâul, secăra, ovăzul și toată economia

ÎN ATENȚIUNEA CINULUI PREOTEȘC!

Am onoare a recomanda unicul meu

croitorie pentru de haine preotești

precum: reverenzi, cimade, paltoane, camilafcă și capison.
În magazinul m u țin numai stofă de calitate primă. Pun mare
pond pe forma esteroară ca să câștig plăcerea onoratei preotimi,
care mă va onora cu comanda.

Varga János succesor MUTS JAKOS

croitor de reverenzi și vestimente preotești
în Budapesta, IV., Váci-utca nr. 70.

ATENȚIE!

Cel mai vechiu și bun magazin de mașini din com. Ciănad
a lui

Glück Samu

Life-rează Mașini de sămănat după cel mai
nou metod,

15 serie 200 fl., • 17 serie 210 fl., • 19 serie 225 fl., • 21 serie 240 floreni.

Cea mai nouă u bicicletă pentru armată „METEOR“ tare cu 65 fl.

Mașini noi de cusut „SINGER“ 80 fl.

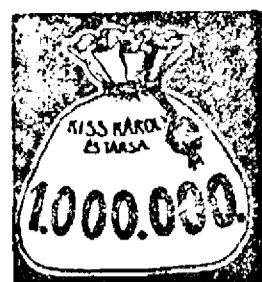
GIURURI, TRIERE, MORIȘTE, pluguri de oțel și alte instrumete pentru economie.

Curele și oleuri pentru mașini, unsoare de mașini
pe lângă prețurile cele mai ieftine și pe lângă condițiile cele mai
favorabile de platire.

Asigurați: viața, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul
morții, spese de înmormântare!

Asigurați contra furatului prin spargere:
bani și tot ce aveți de preț!

Cum te cheamă ?

In viața fie-cărui om sunt momente, cari pot să-i aducă fericirea, binele, pentru toate vremurile. Even-tual va fi tras cu vr'un mare câștig deja la tragerile viitoare acel număr, care e lângă numele d-tale !
 Incearcă și norocul cu vr'un număr din lista de nume, care se poate câpăta exclusiv la colectura principală.

◀ KISS KAROLY és T-SA BUDAPEST, IV. Kossuth Lajos-ut. 13. ▶

MARE e norocul la KISS!

22973	Barnabașiu	124467	Elisir	4220	Grebentin	124071	Johana	102986	Lorant	99609	Octavius	27179	Salvator	29161
108077	Bella	39741	Eliseu	108410	Genoveva	5436	Julanca	91516	Lothar	85343	Oiga	23271	Serafim	13655
51240	Bela	26560	Eleonoara	21633	Gibu	73366	Julan	94942	Laurențiu	91502	Oliver	20191	Serena	22203
68008	Bențe	73399	Elias	20069	Gizilia	54442	Jonatham	79155	Lucia	102746	Olimpia	738	Sidonia	124420
44724	Benedict	124283	Ella	107651	Gustiniu	107691	Julescu	108915	Lucian	8145	Orban	22153	Sigfrid	44746
27108	Beniamin	21065	Elvira	21519	Gurilă	8214	Julincea	92322	Ludmilla	22283	Oscar	107241	Silard	29375
695	Bratu	20059	Elza	8138	Gordian	54723	Jurca	96069	Ludvig	16513	O'helo	86336	Tacșoni	5350
14729	Brnat	71813	Emanuil	100850	Citarul	84247	Julinca	92480	Luiza	92437	Othmar	39590	Tanasiu	73330
93338	Berta	29580	Emil	93397	George	73387	Jidănuțiu	92498	Lucaci	93674	Otilla	5211	Tasilo	100485
108072	Bartolomei	70489	Emilia	88132	Georgiță	124245	Julieta	90754	Lucreția	85706	Otto	100805	Tecla	92713
91340	Bertold	84006	Emma	124223	Georgilă	79337	Julița	92326	Migda	46949	Othocar	73351	Teofil	8153
87019	Bertram	208055	Emilian	106187	Grigorie	56812	Justina	90712	Magdalena	58583	Odisei	40628	Teodor	13669
48132	Biri	72787	Endrei	9316	Ghiurița	74137	Jurcanu	96070	Malvin	107654	Ozsi	34077	Tera	93335
102291	Blanca	67375	Erasmus	82116	Habacuc	100843	Kaietan	27178	Manfred	124485	Pavel	79125	Terezia	16881
22226	Buga	79332	Erasmus	106072	Hainalea	22156	Kalman	124453	Mano	91544	Paula	44720	Terca	21930
8319	Bogdan	54413	Ernestin	50640	Hedvig	8322	Kamille	54745	Marcel	10500	Paulina	102781	Tibor	102873
67690	Boldijar	39490	Erseu	79344	Helena	124401	Karolino	8287	Margareta	22198	Peppi	94988	Tihamer	93388
34097	Bonifacie	58104	Erviu	40643	Henric	24794	Karol	78310	Maria	4205	Petru	73324	Tinca	88174
84001	Barabola	107248	Elisabeta	5206	Herman	54755	Katalina	67610	Mariuța	80146	Pelogia	667	Titus	27997
57547	Borcica	21371	Ester	13643	Henrieta	107665	Katrinco	54776	Marc	46913	Pascuta	13574	Tivadar	56251
102905	Bruna	13654	Eta	22266	Hitar	73338	Kazmir	107650	Marcu	29195	Polichron	20553	Timon	39587
94990	Beatrix	22161	Eufrosina	100890	Holana	8189	Klementin	73391	Marta	108366	Richila	22159	Todor	794
89976	Camila	60083	Eugenia	93344	Humanu	108194	Klara	106189	Martin	99063	Rafail	80567	Urcic	102922
79343	Carolina	124453	Eva	88033	Hudurugă	29575	Klotilda	90726	Marton	87046	Regina	39449	Urban	23181
29382	Cecilia	8396	Ersilia	96064	Ileana	54712	Kolojin	92495	Moisă	102794	Rene	90808	Valentin	8368
102719	Cesar	20058	Fabritius	20554	Ilencuța	106176	Konrad	90677	Matild	98142	Raul	124379	Valeriu	9845
22291	Ciril	51337	Fania	13693	Ignatie	79306	Konstantin	89625	Matei	12724	Richard	94915	Valeria	88117
8391	Clementie	71106	Farcaș	22199	Ilcuța	58526	Kornel	124201	Maxim	108391	Robert	8161	Vasilie	21070
13680	Constantin	80099	Felicia	102748	Ilie	44738	Kornelia	94220	Melania	68737	Rocuș	13653	Ventel	22232
21522	Carola	73377	Ferdinand	8158	Irina	124019	Kristofor	90733	Melinda	29162	Roland	22260	Vendel	102935
94933	Cornelia	57501	Francisc	100847	Ilioaie	8225	Kristian	89925	Melița	490	Roman	50636	Verona	92548
510	Cristian	27983	Florita	21376	Irminuț	39492	Kristina	8361	Menandru	16507	Romeo	102772	Vidor	8199
21357	Danil	80219	Florian	96067	Iozon	108420	Ludovic	108018	Mici	23145	Roza	91332	Victor	14710
107685	David	124263	Feliciu	87043	Inocențiu	73209	Ladislau	91531	Mihail	108100	Rozalia	79328	Victoria	21514
91314	Dumitru	86327	Filimon	90748	Irina	46943	Laura	94569	Michea	89931	Rozina	29427	Vilma	100825
88517	Damian	39493	Fodor	124199	Irimia	124374	Lazar	90531	Milan	20564	Rojica	16510	Vilmos	64594
91521	Dionisie	2314	Francisca	73217	Istimilia	62604	Lenca	92337	Mor	124459	Rudolf	7150	Vinte	79316
89013	Desideriu	46942	Frida	50632	Ivan	38885	Leuca	102953	Moricu	92791	Solomon	22282	Virgil	56316
124033	Dominiu	29436	Fridonia	29434	Iftiniu	78458	Leonid	96060	Mozeș	88007	Samson	51340	Virginia	27104
8165	Donesiu	82605	Fridoniu	8308	Isabela	8369	Lencița	90828	Nicolaie	94950	Samu	71801	Walter	39555
13664	Dora	108092	Filip	109469	Isidor	100875	Leonida	93339	Nați	5203	Samuil	39574	Wathelmina	51334
21367	Dorothea	73213	Gabor	22167	Isaie	91329	Leontin	106161	Nandor	93334	Sandor	124397	Wladimir	102167
94987	Dimitriu	51347	Gavrilă	34078	Istin	92342	Leonoara	91945	Narcis	100851	Sari	85674	Wolftram	22244
87031	Dorimedont	37780	Gabriela	108078	Ienovan	99069	Leopold	90549	Natalia	22216	Sarolta	37786	Zharic	12708
29576	Eberhard	16606	Gulger	84231	Jacob	107649	Lidia	56349	Nathan	73314	Sebastian	20330	Zador	627
73333	Edith	21958	Găbușoi	45599	Joana	90447	Lina	92321	Nelli	39593	Simion	16605	Zoltan	91503
108101	Eduard	108043	Gilezan	105986	Joan	89963	Luca	108074	Nesti	520	Soma	13668	Zeni	108073
8252	Eduard	8217	Goleșcu	124041	Jancu	91505	Livia	94931	Netti	13665	Stefania	78846	Zenovie	21393
20074	Edvin	21510	Gertruda	73332	Joachim	87533	Lazarescu	79112	Nina	21372	Sabolciu	124100	Zofia	60084
13773	Elexiu	13613							Norbert	100478	Sanislo	68004	Zsana	44717

Vă rugăm să grăbiți cu comanda pentru-ca numerii doriți să nu se treacă.

La tragerile de până acum am avut norocirea să plătim de trei ori clienților noștri.

Premiul de **600,000 = Cor. 1,800,000**
 și marele los de **400,000 = „ 400,000**

La 4 losuri total: **2,200,000**

Mii de oameni au obținut câștiguri mai mari la trecuta loterie la **KISS**

După fie-care tragere publică numărul câștigătorilor dela noi în cele mai mari ziare din Budapesta, ca să se poată convinge că un deosebit noroc favorizează clientela noastră.

Incearcă și deci ori-cine norocul la **Kiss**, fiindcă mare e norocul la **Kiss!**

KISS KÁROLY és T-SA Budapest, IV. Kossuth Lajos-ut. 13. Filiale: IV. Váci-körut 5. și VIII. Erzsébet-körut 22

Tragerea pentru cl. I. loteria XIX. toc-mai în 22 și 23 Noemvrie 1906.

Vă rugăm să țiați și să ne trimiteți!
COMANDĂ către banca: KISS KÁROLY
 BUDAPEST, IV. Kossuth Lajos-ut. 13.
 los cl. I. loter. XIX. și planul ofic.
 Mă rog a-mi trimite .....
 Valoarea de cor. ....
 o o o o o o o Ce nu doriți puteți șterge. o o o o o o o
 Adresa exactă: Numele ..... Locuința, Str. ....
 Nr. casei ..... Posta ult. (comit. ....)

Prețul losuri-lor de I-a clasă
 o optime Cor. 1-50
 o pătrime „ 3-
 o jumătate „ 6-
 un întreg „ 12-

Alianța Măestrilor de Mobile din Arad

vis-à-vis cu ușa principală a teatrului.

Recomandă bogatul magazin de mobila cea mai modernă, lucrată exclusiv de
maiestrii aradani

**mare asortiment de perdele,
diferite covoare și couverturi**

din scopul nostru a aduce în contact direct publicul cu maiestrii, punem la dispoziție
onoratului public.

**Mobila cea mai bună cu prețurile cele mai
favorabile.**

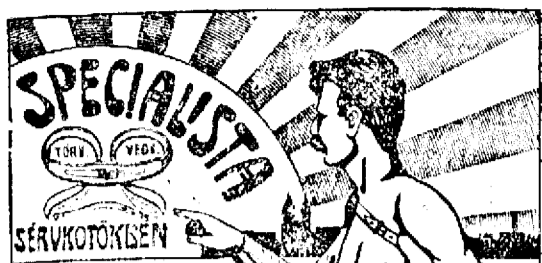
Cu planuri servim gratuit!

Cu planuri servim gratuit!

Prötejarea onor. public o cere:

Az Aradi Butorkészítő Iparosok Szövetkezete
mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja.

Splendida iluminatie seara până la ora 11

**Pentru cei ce
pățesc de surprătură**

Cea mai nouă invențiune de bândăciu ces. și rez. brevitat puen-ratio cu pelotă de cauciuc, cel mai perfect în felul seu alui KE-LETI!

Oprește surprătura cea mai mare și vechie fără de a cauza dureri.

Prețul: pentru o latore 12 coroane, pentru amândoaă latările 24 coroane.

Mulțime de epistoale recunoșă-teare din patrie și străinătate, dela cei mai vestiți medici și profesori.

În institutul meu artistic pentru îndreptarea corpului, ce susțâ de 25 ani, pe lângă controlul unui medic de praxă al orașului Budapesta, să pregătese pe lângă prețurile cele mai efine, cele mai perfecte instrum-ente tehnice, ca

picioare și mâni artificiale pentru cei amputați.

Corzette și îndreptătoare pentru cei în creștere strâmbă

Mașini de proptit și umblat pentru cei ce sufer de dureri de oasă, tu-tieturi, tuberculoză, boală englezească, rheumă și gârb-vire

Lepători pentru pântece și ciorapi de cauciuc pentru căreei și convulziuni.

Damele sunt servite de femei.

Seracii, conform înțelegerii, vor plăti în rate.

Prețuri gratis și franco catalog provăzut cu peste 3000 figuri.

KELETI J. fabricant de instrumente artistice igienice

BUDAPEST, IV., Koronaherczeg-u. 17—18

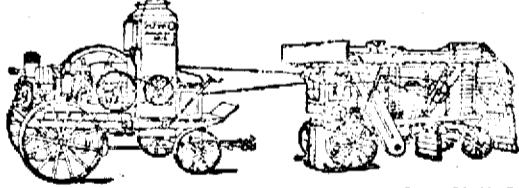
(În palatul claustrului ordului monahal „Szervita“).

Fabrica: Bpost, IV. Koronaherczeg-u 14. — În temeiul 1878.

— Corespondență în limba română —

**Numai adevăratele
motoare și locomobile „PLEWA“**

au cea mai ieftină și mai sigură putere de muncă pentru scopuri economice și de moară. Durata ei e calculată cât viața unui om. Consumțiunea pe oră 2—3 litri oiea ne-cultivat, benzin sau gaz.

Catalog și preliminar gratuit. — Condiții de solvire foarte avantajoase.

Adresa: **Dénes B. motorspecialista**

Budapest, V., Lipót-körut nr. 15.

Vă rog să fiți cu bă-gare de samă la adresă și s'o păstrați.

**Nou
atelier de modă pentru
pălării de dame!**

Am onoare a aduce la cunoștința P. T. public. că *am deschis*

atelier de modă pentru pălării de dame

în Arad, strada Deák Ferencz Nr. 2 (casa lui Sebesy), care va corespunde timpului și gustului modern și tuturor pretenziunilor de azi.

În magazinul atelierului eu, se păstrează în permanent cele mai frumoase modele eșite dela firmele cele mai distinse. — Asortiment mare de pălării de doliu. — Străformări și alte lucruri aparținătoare acestei specialități, se execută punctual și cu prețuri moderate.

Comandele din provincă le execut cu cea mai mare promptitudine.

Se roagă de partinire.

AMTMANN ANNA

ARAD, strada Deák Ferencz nr. 2.

CIMBALMĂ

se poate căpăta în rate și pe lângă prețuri moderate, trimițând cataloge mari ilustrate. — Numai la mine se poate căpăta „Școala“ de cimbalnă, după care poate învăță foarte ușor ori și cine și fără profesor. Partea I-a 4 cor., a II-a 3 cor. 60 fil., a III-a 3 cor. 60 fil. După trimiterea banilor espedez gratuit.

VARGA PÁL

fabricant de cimbalnă și de muzice

M a k ó (casa proprie).

**Cine vrea să cumpere
ghete de vară**

(fél czipő)

ghete pentru bărbați pentru femei și copii

precum în piele colorată

pe lângă prețurile cele mai moderate în un asortiment bogat acela poate se căș-tige în prăvălia lui

Czernóczy Mihály

călțunar pentru bărbați și femei

ARAD, Kossuth-utca nr. 67.

P. T.

Avem onoare a anunța prea on. public și mult stimaților nostri mușterii, că din cauza măririi chiriei ne-am mutat prăvălia, care am avut-o de mai mult de 25 de ani în Piața Andrassy nr 20, în palatul Fischer Eliz,

în strada József főherczeg nr. 11 casa MÜLLER (colț cu strada Karolina).

Din cauză, că avem un local închiriat cu mult mai ieftin, ca cel de până acum, suntem în plăcuta poziție de a servi pe on. noastră clientelă cu prețuri și mai convenabile ca până acum.

Atragem atențiunea prea onor. public asupra firmei noastre, asortată bogat cu toate cele de lipsă și îl rugăm să ne onoreze cu vizita lui prețioasă și a ne însărcina cu binevoitoarele lui comande și semnăm cu cea mai mare stimă

Kilényi C. és Társa

„La plumbul vânător“ — József főherczeg-ut nr. 11.

Am onoare a aduce la cunoștința onor. public, că

am deschis

Prăvălie

în Arad, Forray-u. nr. 5

și recomand tot feliu de brânză din Ardeal, cascaval și unt proaspăt, precum slanină și unsoare în cantități mari și mici, pe lângă prețurile cele mai moderate.

Cu deosebită stimă: Dimitrie Vonița.

Vânzare de VIN
în mare și mic,
producțiune proprie,

din podgoria Șiriei.

Vin nou alb, litra	—	cor. 52 fil
Vin vechiu alb	—	„ 64 „
Rizling alb	—	„ 80 „
Schiller (roșu)	—	„ 56 „
Vin roșu vechiu	1	„ — „
Rachiu de drojdie, fabricat pro-priu, rafinat și rachiu de prune	1	„ 60 „
Pelin sârbesc, veritabil	1	„ 20 „

Se poate căpăta la

Quirini Sándor,

Arad, Aulich Lajos-utca 7.e.

St. D-n!

Am onoare a aduce la distlnsa cunoștință, că am deschis în Arad, str. Széchenyi nr. 5

cancelarie tehnică

și mă voi ocupa cu coloniile de conduc rea apei, iluminare și de motoare, precum și cu planulrea și ezeutarea de ajustări moderne de fabrici și de pine de metal.

În decursul mai multor ani mi-am căștigat mare experiență în fabrici de mașini, ca pregătitor de mașini, în colonii de mașini, că inginer și ca arhitect de edificii moderne, și cari experiențe precum și împrejurarea, că am condus totdeauna fabricile de prima ordine, îmi dau garanță, că voi putea corespunde pe deplin încrederii de a proapelui meu.

Când cer, ca să mă învrednicească cu deosebita lor încredere, sunt

cu deosebită stimă:

Hopp Károly, inginer.

MÁRTONYI VICTOR

tinicher de zidiri de artă și instalator de apaducte.

Se recomandă onor. public pentru executarea ori-cărei lucrări atingătoare de această branșă.

Prețuri moderate

Execuție promptă.

Distins cu premiu la expoziția millenară.

STIPENDIU DE PARIS.

Cu stimă: **Mártonfy Victor,**

ARAD, — Localul: Piața Boroș Béni Nr. 2.

Locuința; Strada Sárossy Nr. 2. (Casa dlui Purcariu)

Prima Lugojană fabrică de cement și betonizare, întreprindere pentru edificări.

Fabrică în drumul Buziașului
în fața casei de vamă.

KNOTT JOZSEF

Cancelaria de zidire:
Telefon-nr. 119.

În fabrica mea sunt aplicați numai indivizii cei mai buni de lucru din capitală și mă rog, că precum până aci, așa și de aci înainte să fiu cercetat cu toată încrederea.

Primesc toate lucrurile aparținătoare acestei branșe și susțin o magazină bogată de cement pentru țevii, sirme, trepte de piatră, vălae, petrii la hotare, sămănătoare, fundamente la cuptoare, cruci la morminte. — Primesc mai departe edificare și betonizare de poduri mari și mici, conducări de ape, vaduri, podimentare de terase, providerea pe din jos a păreților cu table de mozaic, precum și cu table de cement în diferite colori.

Vinderea în mare și mic a cementului de Portland și România.

Pentru pregătirea și ca itatea celor aici înșirate primesc și oferesc garanție.
La dorință servesc bucuros cu planuri și pliniminare de spese.

INTEVEIAT
LA 1888

Dipl. de onoare
Lavin 1902 —
Medalia de aur
Timișoara 1891.

Telefon pen-
tru comitat și
oraș nr. 498.

Szubotha

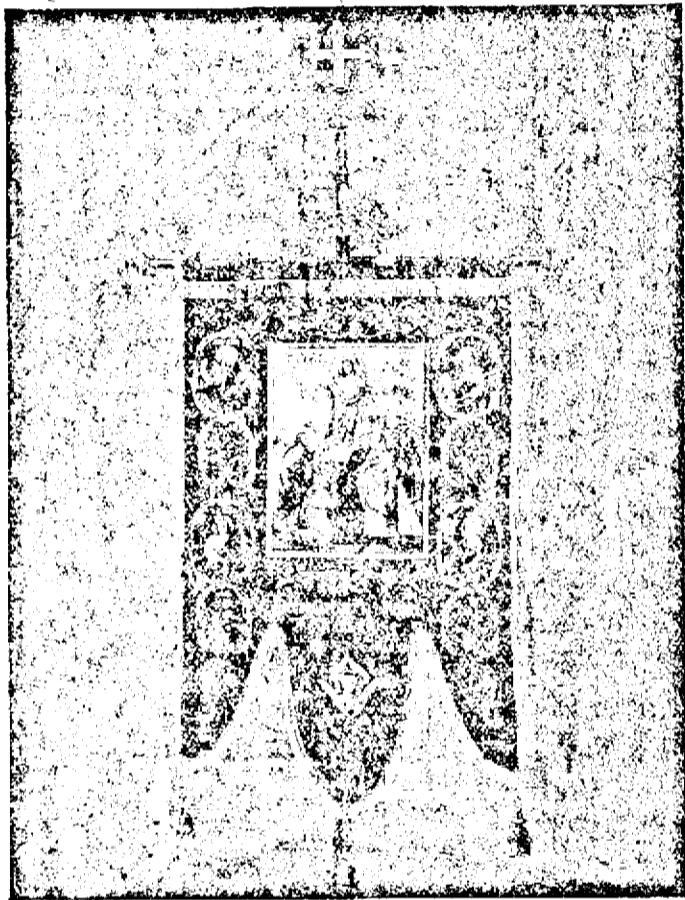
Sándor

pregător de
odăjdii și adju-
turi bisericesti

croitorul
teolog epts-
copești din
Cenad, lfe-
rantul Excel.
Sale episcop
Dessewffy
din Cenad.

TIMIȘDARA-
GETATE

în teologie.

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevoitoare atât a preoțime-
căt și a acelor, cari voese se cumpere pentru biserici capele, sau societăți de
înmormântare

odăjdii, steaguri, cruci

statue sau altfel de ajustări bisericesti

tot astfel marele său asortiment pentru materiale necesare la formarea adju-
stărilor bisericesti.

Pentru liferările mele lau răspunderea. — Servesc bucuros cu catalog bogat
ilustrat.

TELEFON 81—31.

Beitz János

strugărie și fabrică de cheiu și bile de fildes pentru biliard

VII., str. Akác nr. 52 **BUDAPEST** VII., str. Akác nr. 52

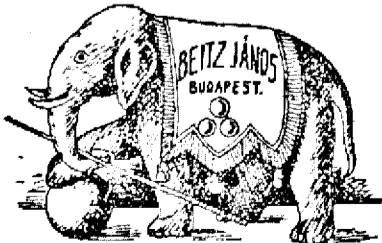
Bile de fildes pentru biliard, cheiuri, domino, șac, piele veritabilă franceză pentru cheiu, cretă
verde și vinată pentru cheiu, tot felul de proviziuni pentru fumat, bile „LICNUM SANCTUM”,
mare asortiment de pănuși de lemn de carpin și corin.

În magazin se pot găsi cheiuri întrebuințate și
bile de biliard.

Bile întrebuințate se cumpără pe lingă prețuri
bune și se schimbă.

Pinză cea mai fină de Kamgarn și Tuffel pentru
masă de biliard se poate găsi ori și cind în ma-
gazinul meu.

Modele gratuit.

Bokor János

Fabricant de ardeiu --- în Szeged.

- Nr. 1. Ardeiu dulce de alui Bokor
adevărat 100 Klg.
Se poate comanda și în pachet
de 5 Klg. — — — 1 Klg. 3-20
- Nr. 2. Ardeiu dulce pentru to-
cană 100 Klg.
Se poate comanda și în pachet
de 5 Klg. — — — 1 Klg. 2-20
- Nr. 3. Ardeiu „Korona” de jumă-
tate dulce 100 Klg.
Se poate comanda și în pachet
de 5 Klg. — — — 1 Klg. 2-50
- Nr. 4. Ardeiu Extra, dulce, 100 Klg.
Se poate comanda și în pachet
de 5 Klg. — — — 1 Klg. 2-40
- Nr. 5. Ardeiu de specialitate, 100 .
Se poate comanda și în pachet
de 5 Klg. — — — 1 Klg. 2-20

- Nr. 6. Ardeiu de roze, 100 Klg.
Se poate comanda și în pachet
de 5 Klg. — — — 1 Klg. 2 —
- Nr. 7. Ardeiu regesc, 100 Klg.
Se poate comanda și în pachet
de 5 Klg. — — — 1 Klg. 1-80
- Nr. 8. Ardeiu de comerțiu, l-ma
calitate 100 Klg.
Se poate comanda și în pachet
de 5 Klg. — — — 1 Klg. 1-10
- Nr. 9. Ardeiu de comerțiu, cali-
tatea a II-a 100 Klg.
Se poate comanda și în pachet
de 5 Klg. — — — 1 Klg. —70

Ardeiu întreg, produs nou din
Seghedin 100 Klg.
La cumpărarea a lor 25, 50, sau 100 Klg
eu 20 coroane mai ieftin.

Se cere corespondență ungurească și nemțească.

Muzica de casă a viitorului e

HARMONIUM

care și până aci a cucerit saloanele celor mai distinse
cercuri sociale. Unde este pian la casă, acolo numai atunci
va fi completa harmia, dacă în fața lui va fi și un harmonium.

Intre harmonii cel mai escelent e

Harmonium Aeol,

pe care îl reprezintă singura și cea mai
veritabilă, solidă și avantajoasă firmă
a lui

Reményi Mihály

fabricantul muzicalielor pentru Acade-
mia reg. ung. de muzică.

Nu cumpărați deci harmonii

până n'ați văzut catalogul nou ilustrat a firmei REMÉNYI,
care se trimite gratis și franco din BUDAPESTA, VI., str.
Király nr. 58 Tr.

Harmonium Aeol e cel mai acomodat pentru
școale, coruri, capele, biserici, fiind că tonul e ase-
menea întru toate tonului Organelor și le poate perfect
suplini. **Piane și pianine** noi și folosite se ca-
pătă dela 180 florini în tot felul de preț.

**Renovări prin meșteri specialiști cu prețuri mo-
derate.**

Epistoalele de recunoștință se pot vedea. Telefon 87—84.

NOU MOD DE VINDECARE!

Pentru vindecarea radicală a

nervilor, morburilor sexuale, de piele și de sânge, dispoziții de slăbire, impotență

în urma nenumăratelor succese recomandăm cu căldură

institutul renumit de hydro-elektrotherapie

DR. MITZGER TIVADAR

Budapest, VI., Teréz-körut 44 (etagiul I).

Institutul, care e ne întrecut în felul său, e aranjat conform celor mai mari succese tehnice și igienice pe baza modului de vindecare epocal „Kataphorese“. Acest mod de tămăduire vindecă în cel mai scurt timp ori ce boală și asigură cea mai perfectă însănătoșare. În urma rezultatelor grabnice și sigure, solvirea onorariului pentru vindecare se face numai după însănătoșare. — La epistole răspund gratuit. — Săli de așteptare și de consultare separate, separate locuri de intrare și eșire.

Sirupul carpatian pentru pept al lui Barcsay!

Cu fier, calciu și sirup de brad.

Acest sirup, ce se întrebuințează cu succes de 30 de ani, e admirabil medicament contra tusei și asudărei de noapte.

Promovează pofta de mâncare, nutrirea și mistuirea; întărește și întinerește corpul.

Bărbații și copiii, îl pot folosi fiindcă are deosebită influință asupra singelui și formării oaselor.

Prețul unui flacon 80 cr.

Se poate căpăta numai la spîțaria lui

Barcsay Károly

Szeged, Széchenyi-tér 12.

Cumpărare de prăvălie!

Am onoare a aduce la cunoștința onor. publică din loc și jur prezenț și onor. mei clienți, că am cumpărat

diavala de ghețe a lui **GORZÓ** și soții

care există de 15 ani și în care și eu am fost partaș. De azi înainte eu o voi conduce ca prăvălie proprie.

Cu deosebită stimă

BOLEZNI ANTAL

Arad, Salacz-utca 2 sz.

Első szegedi len-áru damast és műszövőde

Csecs Mihály
SZEGED, Tisza Lajos-körut 33.

Recomandă produsele sa'a proprie de in și damast, precum: covoare, ștergare, fugare milieu și toate cele trebuincioase pentru pat. Tot așa haine pentru mireasă, precum lucruri de ajur după plac.

Prețuri moderate, serviciu prompt.

— La rugare prin epistolă mă presint personal. —

Deschidere de restaurant și berărie.

Am onoare a aviza onor. public, că

am preluat

RESTAURANTUL
văduvei Mirtl József

din strada Lipót nr. 11.

Culină bună ungurească și
beuturi bune.

Primesc abonamente lunare.

Cu deosebită stimă:

SHELL PÉTER,
restaurantier.

Fondat la 1898.

Fondat la 1898.

SPĂLĂTORIA DE ALBITURI
a lui
GROSZ FERENCZ

ARAD, Heim Domokos-utca 1.

Primește spre curățit cămăși, gulere manghete, haine de gală, vesminte de dame, perdele, și haine de baie, fără var de clor și cu prețurile cele mai ieftine.

Albite în chip admirabil și surprinzător.

Primește comande din provincie spre curățire haine și albituri.

În loc la dorință hainele se aduc de acasă și se și duc acasă fără atare preț separat.

Pedagogi și teologi au favor de preț.

Oficina de dregere și magazinul cel mai vechiu de bicicletă și mașini de cusut.

Hammer Vilmos mechanist

Piața Szabadság nr. 7. ARAD Piața Szabadság nr. 7.

Asortiment bogat de
mașini de cusut SINGER și MINERVA.

Unicul magazin de
renumitele mașini de cusut
● PFAFF. ●

Cel mai ieftin mijloc de cumpărare de articoli pentru bicicletă și mașini de cusut.

● MARE OFICINĂ DE DREGERE. ●

In magazin se află
mare asortiment de
▶ gramofone și plăci. ◀

— Condiții de solvire foarte avantajoase. —

Cine e bolnav!!

Oleul-Reuma de Balle-Eren-lane a lui **Dr. Arányi**
foarte renumit, ce n'ar trebui să lipsească din nici o casă necondiționat și cu siguranță vindecă

! reuma, cursoarea și podagra. !

E recomandat bilă la durere de mână, spate, pept, șela, lovitură, silă, serăntură, durere de urechi, tuit de urechi, durere de cap și dinți. Provăzut cu îndrumare pentru întrebuințare punctuală. — Prețul unei sticle 2 coroane. Sticlă de probă 1 coroană. Să fim de băgători de samă la numele lui Dr. Arányi! Ori ce altele sunt falsificări tendențioase. — Se poate căpăta numai la pregătitorul:

Farmacia BALLA SÁNDOR, Hódmezővásárhely, Fő-tér.

La comanda prin poste pentru expediție și ladă se compută 40 fl. La comandă mai mare de 6 coroane pachetarea gratuită și pachetul se expediază scutit de cheltuieli în caz de trimitere înainte a sumei.

Firele de păr cărunt

și redobândesc adevărata culoare dacă în trei zile întrebuințăm

RESTORER-ul de păr a lui BALLA

Garantéz pentru nevinovăția și efectul ce-l are. Prețul unei sticle 2 cor., sticlă de probă 1 cor. Să ne ferim de imitațiuni. Se poate căpăta la pregătitorul: Balla Sándor, farmacist în Hódmező-Vásárhely.

Față frumoasă!
până acum acesta e unicul cel mai remarcabil, renumit și premiat. Redă frumusețea uimitoare, albă strălucitoare. Ori-ce infectațiune a pielii, piștrui, bube, pete de ficat etc. dispare. Probați în circulație în două forme. Numai pentru cei în etate și pentru copii de 12 ani în sus. Zilnic câte 4 linguri. La copii de 12 ani în sus tot așa. Prețul 2 coroane. Numai pentru copii de 12 ani în jos. Zilnic 4-5 lingurițe. Prețul 1-20 cor. Indrumări de trebuințare alăturăm. Se poate căpăta numai la pregătitorul: Balla Sándor, farmacist Hódmező-Vásárhely.

Dame!

Frumusețea vecinică!
Dintre toate mijloacele cosmetice de până acum acesta e unicul cel mai remarcabil, renumit și premiat. Redă frumusețea uimitoare, albă strălucitoare. Ori-ce infectațiune a pielii, piștrui, bube, pete de ficat etc. dispare. Probați în circulație în două forme. Numai pentru cei în etate și pentru copii de 12 ani în sus. Zilnic câte 4 linguri. La copii de 12 ani în sus tot așa. Prețul 2 coroane. Numai pentru copii de 12 ani în jos. Zilnic 4-5 lingurițe. Prețul 1-20 cor. Indrumări de trebuințare alăturăm. Se poate căpăta numai la pregătitorul: Balla Sándor, farmacist Hódmező-Vásárhely.

Alifia
contra înghețării

a lui BALLA e cel mai sigur mijloc contra degenerării, chiar și în cazul când e vechiu, se poate întrebuința cu efect. Alină durerea la moment. Umflăturile provenite din înghețare, le vindecă după o întrebuințare mai îndelungată. Prețul unui borcan provăzut cu întrebuințările necesare e 1 coroană.

Se poate căpăta numai la pregătitorul — BALLA SÁNDOR, Farmacist Hódmező-vásárhely.

D-șoare!

Cine e bolnav!

La moment alină și necondiționat vindecă tusă, respirație grea și durere de cap

SIRUPUL DE MUNTE
PENTRU PIEPT
A FARMACISTULUI BALLA

renumit, recomandat de medici și care face cel mai bun efect.

La moment împedecă tusă convulsivă, tusă măgărească, durere de piept, greaua respirație, astma, trocnă, ferbinteală și regușală.

SIRUPUL DE MUNTE PENTRU PIEPT a lui BALLA descris mai sus se aduce în circulație în două forme.

Numai pentru cei în etate și pentru copii de 12 ani în sus. Zilnic câte 4 linguri.

La copii de 12 ani în sus tot așa. Prețul 2 coroane.

Numai pentru copii de 12 ani în jos. Zilnic 4-5 lingurițe. Prețul 1-20 cor.

Indrumări de trebuințare alăturăm.

Se poate căpăta numai la pregătitorul:

Farmacia BALLA SÁNDOR, H.-M.-Vásárhely, Fő-tér.

LA COMANDE PRIN POSTE pentru expediție și ladă se comandă 40 fl. La comandă mai mare de 6 cor. pachetarea gratuită și pachetul se expediază scutit de cheltuieli în caz de trimitere înainte a sumei.

Hartmann és Müller

SCULPTORI

SZABADKA, I. kör, Zentai-ut nr. 488.

In stabilimentul nostru de zidit și cioprit iconostase să fac următoarele:

iconostase, bolte bisericesti, tabernacule, gerlovnice, altare, amvoane, icoane de părete, mese tetrapode, candelabre și sfesnice, rame, chiherii, triherii și alte obiecte bisericesti simple sau mai lucsoase cu prețuri moderate și cu condițiuni avantajoase.

Szabó József

măstru arhitect-zidar

Cancelaria: **ARAD, Vécsey-utca 6a.**

Primește spre efectuare tot felul de lucruri ce aparțin specialității arhitecturii.

Planuri după stilul cel mai modern. La dorință pregătește și preliminar de spese.

Servește cu deslășiri la tot felul de afaceri aparținătoare ramului de arhitectură.

Schițe de planuri pregătește gratuit.

Cu stimă: **Szabó József,**
arhitect-zidar.

Fabrici de mașinării și plăci pentru ciur; edificare de mori a lui

GRAEPEL HUGÓ

Budapest, V., Váci-ut 40-46.

Recomandă *locomobilele sale originale cu vapor Marshall*, cele mai noi fabricate proprii: ca mașini de trierat și mașini combinate pentru trieratul bucatelor și a trifoiului; singuratică mașinării de moară, asortiment complet pentru aranjarea morilor și triere economice

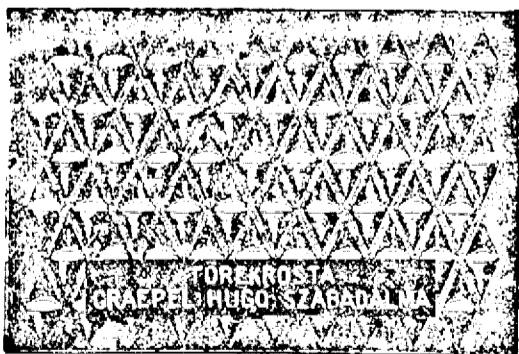
Ciur de ales sămânță cu brevetă a lui Graepel

care s'a probat cu cel mai mare succes,

și din care s'a spedit până acum circa **8000** bucăți.

Acest ciur îl trimite pe 14 zile de probă la ori care mașină de trierat, și-l primesc îndărăt, dacă nu va fi mai bun de cât ori-care altfel de ciur.

Catalog economic, descrierea ciurului, modele, precum și broșura cu mulțime de epistoale de mulțumiri și recunoștințe, se trimite gratis și franco.

Tot felul de
drețere de oroloage

ce nu mai se poate închipui

numai 1 coroană,

sticlă pentru orologiu de buzunar, arătător 10 cr.

Rog să cercetați atelierul meu după acest chip postal.

Rog să cercetați atelierul meu după acest chip postal.

La orologierul SCHWIMMER ALBERT, ARAD

SZABADSÁG-TÉR Nrul 5-6.

Lângă cafeneaua Pölzl. Lângă cafeneaua Pölzl.

Cel mai bun și mai ieftin asortiment pentru procurarea ornamentelor bisericesti, pentru foarte bisericile greco-or. române și sârbești, și anume:

odăjdii colorate și negre, acodereminte, prapori mari, steaguri pentru biserici, candelă, cruci, baldachin, ripide, icoane sante, icoane ruse ti de tot felul, icoane istorice etc. etc.

In atelierul meu pregătesc cel mai bogat iconostas și morminte sante pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Cele mai moderne pălări preotesti.

Haine pentru dnii preoți, brăue și camifae. Pregătesc bine și prompt vestimente preotesti, căci am un eritor foarte ist-ți. La dorință dau detaiuri și tot felul de modele. Asigur cumpărătorii mei, că vor servi în modul cel mai bun, căci am numai materia de prima calitate și cea mai bună; dar vând mai ieftin ca ori unde în alt loc. Comandă execut momentan în modul cel mai prompt și mai constientos.

Catalog ilustrat trimite gratuit.

Cerând comande abundante, rămân cu stimă

Nicola Ivkovics, Ujvidék

strada Duna, casa proprie.

Nouă mină de marmo

Am oroare a aduce la prealabila cunoștință a o lui public din loc și provincie, că

în Arad, strada Wesselényi No. 1.

am sortat corespunzător Imprejurărilor de azi o

mină de marmoră

unde primesc spre efectuare ori-ce lucru aparținător industriei de marmoră, precum: Mobile de marmoră, întocmiri de scâlzi și scaune pentru măcelărie, întărirea păreților prin marmoră, marmoră pentru mese, etc. etc. etc., în cea mai bună calitate și în ori-ce culoare. Preț moderat, serviciu prompt.

Cu stimă: **Binda Angelo.**

RESTAURANTUL LÁNG TESTVÉREK

Avem onoare a atrage atențiunea p. t. publicului asupra fostului restaurant

KASS

acum preluat de noi și remaniat după cele mai moderne cerințe.

Cele mai fine și mai bune bauturi, precum vinuri, licheruri, șampanii. se pot capăta aici.

Mâncările restaurantului nostru sunt neîntrecute.

000 Seară de seară muzica cea mai bună dilectează pe oaspeții mei. 000

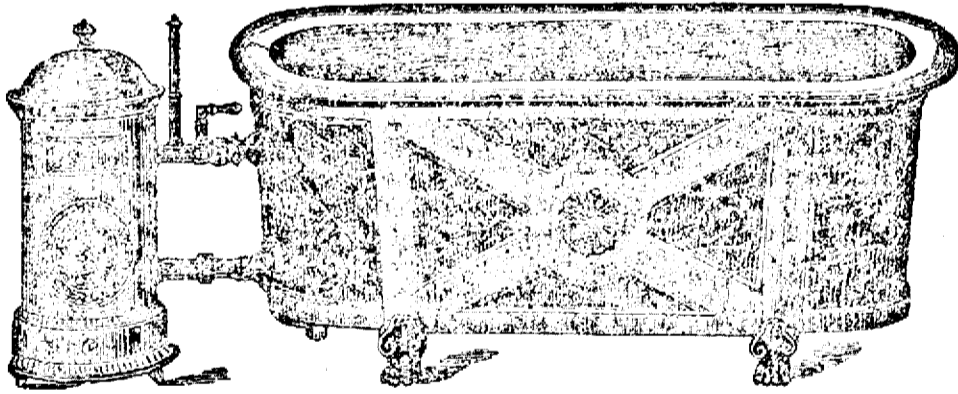
Serviciu prompt, curat și conștientos. 000 Abonamente se fac cu prețuri moderate.

Cu deosebită stimă

Láng Testvérek
restaurantieri.

Vană de scăldat cu încălzitoare cu cuptor ce încălzește jur împrejur dela 50 cor. în sus.

Asortiment mare în tot felul pe vane, precum: vane atârinate, vane de șezut, vane pentru copii, etc. Prim-se instalare de apeducte, de ciosete engleze și de pompa.

LEFKOVITS ADOLF Budapest, VII., Wesselényi-u. 51 Tr

Preț-curent gratuit și franco

Să pǎrtinim industria din patrie!

Prăvălia cea mai mare de cufere din Seghedin este alui

Szegszárdi József în Szeged

Iskola-utca nr. 25, vis-à-vis de „Hungaria“.

Recomandă în atenția P. T. public din provincă cuferele sale de drum, portmoneurile de toaletă, portmoneuri pentru acte, avocați și pentru aparate propriu, în asortiment bogat, în deposit — asemea recomandă țitoarele sale de bastoane, de ploiere și de arme, cu prețurile cele mai moderate.

Comandele din provincă se execută punctual și repede.

Să pǎrtinim industria din patrie!

P. T. D-le!

Am onorul a aduce la cunoștința P. T. Public, că în loc, Ujtelep, Part-utca nr. 4 — sub firma recunoscută de autorități —

TIVADAR SANDOR

la 1 Septembrie am deschis o întreprindere de lumină electrică, de telefon și sonerii.

Primește și pregătește aranjamente de lumină electrică, de transmisiuni, telefoane, de parafulgere și struerii de casă. Strămut candelabre de gaz și petrol în de cu lumină electrică. În deposit am reflectoare, aranjamente de lumină electrică și de sonerii de casă.

Mai am în deposit uneltele de lipsă pentru lumină electrică, pentru telefoane și sonerii, precum tot felul de suluri de cărbuni pentru reflectoare, lămpi și materii de instalare.

Planurile și proiectele de spese le fac gratuit. Că merit încredere dovedește, că la societatea pe acții „Aradi Villamossági R.-T.“ am fost aplicat 8 ani ca instalator.

Rugând sprijinul P. T. public, sunt **Tivadar Sándor,** instalator electric.

Din 1 Octobree cancelaria, depositul și atelierul meu vor fi în str. Weitzer János (palatul Minorităților) nr. 10 și până atunci mă rog a săvârși comunicatele de telefon și comandele prin dl RADÓ GYULA, nrul telefonului 238.

Annun!

Remediul cel mai bun în contra răceleii, tusei și a gaturaiului este **Ceaiul pentru piept** de Szászkabánya! — Să poate afla la farmacistul: **Dr. Béla Odor,** din Szászkabánya (com. Krassó-Szöreny)

Un flacon, cu porto, 1 cor. 10 fil.

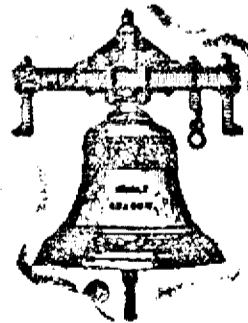
Frideric Hönig

Turnătorie, fabrică de clopote și metal, arangeată pe motor de vapor.

Arad, strada Rákoczi Nr. 11-28.

S'a fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de platire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, orși au avantajul că față cu ori-ce alte clopote, la turnarea unu și aceluiași clopot tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% al greutatea metalului.

Recomandă tot-odată clopote de fer, ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin a căror întrebuintare clopotele se pot scuti de crepat și chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără-ca să se elătine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o supra-solvire nelsemnata.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis.

AVIS!

Avem onoare a aduce la cunoștință dinstinsului public din Arad și provincie, că mi-am aranjat perfect afacerile și pot continua cu toate puterile

meseria mea de zidărie

deoarece în decursul celor 22 de ani activitatea de sine stătătoare, lucrările mele au fost primite cu mulțumire și satisfacție — îmi iau libertatea a solicita și mai departe protecția On. public — asig. dinainte că și de aci înainte mă voi nisui să săvârșesc ori ce lucrare de zidire ce mi-se încrede, cu aceiași soliditate și conștiințioșitate.

Iau întreprindere ori-ce zidiri noi în ori-ce formă, modificări și reparații după planul și prețul stabilit. Mi-am deschis cancelaria în Str. Leiningen 11 și rog pe On. public să mă protejeze.

Cu stimă: **Weszely J. Pál**, tâmplar

Am onoarul a aduce la cunoștința P. T. public, că încheindu-mi anii de studiu și de praxă la 1 Octomvre **am deschis în Arad Z-nyi-utca nr. 1** (casa institutului de economii »Takarékpanzteri épület«) corespunzător cerințelor moderne

un atelier de pictură de firme

▼▲▲▲ de biserici ▲▼▲▼
portrete și de embleme.

Provocându-mă la experiența de ani în branșa aceasta, afirm cu credință, că lucrările în privința executării vor concura cu atelierelor cele mai dinții, cea ce dovedesc și distincțiile mele de cl. I-ă. Am toată credința, că serviciul ieftin și prompt îmi vor da tot posibilul, ca să corespund întru toate dorințelor preonoratului public.

Rugându-mă de tot sprijinul, sunt cu deplin respect

Korény József

pictor de biserici și firme.

Juvelierice, lucruri de aur, argint și argint de China,

precuța

oroloage admirabile

pe lângă responsabilitatea de 10 ani mare asortiment, foarte bune și foarte ieftine se pot căpăta și pe rate

PÁRTOS LAJOS

SZEGED.

— Cataloage ilustrat se trimit gratuit și fără porto. —

Iarăși noroc colosal la Gaedicke!

În colectura mea până acum îndeosebi preferată de noroc în câștig. s'a dovedit și în cele din urmă două loterii, căci a fost în cele două premii principale norocită, zilnic un premiu principal la Gaedicke se zicea aproape din fiecare gură, căci scoși în ultimele două trageri de loterie singur următoarele câștiguri principale, plătindu-se onorațiilor mei mușterii:

cel mai înalt câștig principal de 400,000 coroane la Nrul 19406

90,000	coroane	la	Nrul	3148
60,000	"	"	"	3952
50,000	"	"	"	64714
30,000	"	"	"	42778
30,000	"	"	"	88837
25,000	"	"	"	15900
20,000	"	"	"	88000
15,000	"	"	"	43841
15,000	"	"	"	95793
15,000	"	"	"	115220
15,000	"	"	"	121497
15,000	"	"	"	97214
10,000	"	"	"	35828
10,000	"	"	"	71772
10,000	"	"	"	42529

Cine voeste să facă un câștig principal, trebuie să-și cerce norocul la »Glücks-Gaedicke«, căci aici s'a dovedit până acum cele mai multe câștiguri.

Tragerea clasei I. se începe deja

în 22 și 23 Noemvrie

și costă un

los întreg jumătate pătrar optime
12.— 6.— 3.— 1.50 coroane

Toți mușterii mei primesc șecuri postale, în care pot trimite taxele fără spese, așa dară sunt scutiți de porto postal.

Numărul mușteriilor mei crește din tragere în tragere, o dovadă, de ce mare noroc se bucură colectura mea la trageri în cercul mușterii lor.

Incercați-vă odată norocul la »Glück-Gaedicke« și veți avea sigur rezultat bun.

Banca GAEDICKE

BUDAPEST

VI., Kossuth Lajos-utca 11.

Dacă voești să fii frumoasă

să folosești
crema de lăcrimă a lui Vasváry
ce are efect mare și sigur.

Nu conține materie nasuroasă,
e compus din alții inviolabile.
Se poate folosi și ziua! Face să
dispară petele, urmele de vărsat,
creștele, arsura de soare și tot
felul de morburii de piele.

Face fața albă și curată.

1 borcan de cremă lăcrimă 1 cor.
Prav de păr de lacrimă, cutia 1-20 ..
Sapun de lăcrimă, bucata — 70 ..

Se capătă în farmacia lui
VASVÁRY ELEMÉR
în Hódmezővásárhely.

— FONDATĂ LA 1900. —

NAGY PÁL Pictor, vopsitor de pri-
mul rang în SZEGED.

PRIMEȘTE: Pictare și măltuire de biserici,
castele, edificii corăspunzător cerințelor
moderne în execuție artistică.
Table de prăvălii pregătesc în exe-
cuția cea mai bună și ieftină pe lângă răs-
pundere de 5 ani. — Planuri fac gratuit.

Cu stimă:

NAGY PÁL.

Aviz.

Am onoare a aduce la cunoștința
on. public românesc, că în Arad,
str. Deák Ferenc nr. 1, în casa
hotelului »Vass«

am luat în primire

SALONUL DE RAS

a lui Radu Urs

și rog pe on. public, să binevoiască a mă sprijini.

Cu toată stima:

IOSIF POPOVICIU

barbier.

Prima aradană

Fabrică de țigle de cement crestate

a lui

rétháti Kövér és Társsa

Cancelaria: **ARAD, Kiss-utca 6.**

Recomandă marele cantități de

țigle de cement crestate

cari față de ori-ce altfel de țigle sunt

-- -- -- pentru acoperiși -- -- --

☉ **Cele mai bune și mai ieftine** ☉

afară de aceasta la punerea leăturilor

după-ce să cere o distansă de 39 cm.

față cu altfel de țigle se ajunge la un

-- -- -- câștig de 40% -- -- --

Mulțimea epistolelor de recunoștință la dorință să arată în original.

Primul institut sudungar de auritură artistică
al lui ►►►► **E. I. SPANG**, auritor bisericesc,
(casa proprie) Str. Gărei No. 10. **TIMIȘOARA** (fabric)

Premiat cu diploma de onoare și cu
medalia de aur București, și cu altele
medalii de argint, la diferite expoziții.

Se recomandă pentru gătirea de tot felul de lucruri în arta sa
și anume:

altare noi și vechi (temple), tronuri, străni,
amvoane, sfeșnice, rapizi, prapori, cruci de turnuri,
plafonturi, decorații de părete, etc. ◀◀◀◀

Prima întreprindere de fabricare de sticlă în Seghedin.

Diploma de aur la expoziția
din H.-M.-Vásárhely, ținută în
— anul 1904. —

TELEFON Nr. 438

Medalie de argint la expoziția
generală din H.-M.-Vásárhely
— ținută în anul 1904.

SINGER ARMIN

PRĂVĂLIE:

DEPOSIT:

Tisza Lajos-körut 48 * **SZEGED** * Strada Jókai nr. 3.

Magazin de sticle în table. ● Magazin de oglinzi în table.
Fabrică de sticlă și oglinzi aranjată în electricitate.

Diferite forme de firme pentru medici și advocați.
Sticlerie de lux pentru ferestri de salon și biserici în exe-
cuție artistică.

Decorație de mobile în stilul cel mai nou și în toate colorile.
Facerea de galantare la edificii și prăvălie.

Primesc spre tocmire vechi oglinzi
Primesc lustruire de sticle și
ori ce lucru din bransa mea

Oltoii de vie de vândut.

Am onorul a aduce la cunoștința D-lor proprietari de vie, că până ce mai am deposit din oltoii de vie din acest an, voi vinde oltoii frumoși cu rădăcină bogată de vie de vin și struguri confect.

Pentru substituirea butucilor uscați în urma secetei mare recomand mai ales oltoii de vie cu rădăcină bogată precom și mlădițele rădăcinoasă de „Riparia-Portalis” și „Rupestris-Monticola”.

La cerere servesc Onor. cumpărători bucuroși cu metoda cu succes a oltoilor de substituit.

În privința soiurilor și a prețurilor servește cu deslușire mai detaliată.

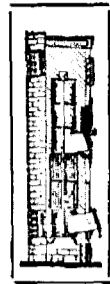
Winkler József, producător de oltoii de vie

Telefon 410. Arad, str. Batthyányi nr. 13. Telefon 410.

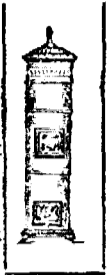
Fabrica de cuptoare din Meidinger a lui

KOCH JENŐ

Budapest, V., Balthory-utca 9.

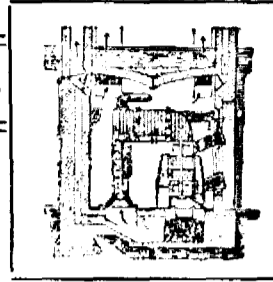

Primește aranjamente pentru încălzirea cu aer a castelelor, caselor de familie, biserici, teatre, hoteluri etc

Telefon 8-69.

Telefon 8-69.

Catalog despre cuptoare Meidinger la dorință trimit gratuit.

Planuri pentru aranjamente de încălzire din centru se fac gratuit.

Acum s'a deschis!

Acum s'a deschis

Acum s'a deschis!

Bazarul din piața Szabadság

în nemijlocita apropiere de cafeneaua Pölzl.

Îmi iau permisiunea a atrage atențiunea onoratului public asupra bazarului meu din piața Szabadság de nou deschis, unde se capătă pe lângă prețurile cele mai ieftine și calitatea cea mai bună, ca

jucării, obiecte de ornare, instrumente pentru fumat, marfă de piele etc.

==== Mare asortiment de ciorapi și trico. ====

Cerând sprijinul onoratului public,

rămân cu deosebită stimă

ROSENBERG JÓZSEF, proprietarul bazarului din piața Szabadság, Arad.

Cel mai ieftin izvor de cumpărare!

Comande din provincie efectuează prompt!

Cel mai ieftin izvor de cumpărare!

Nu-ți asudă mai mult picioarele

dacă întrebuințezi

„Sudin”

cel mai potrivit medicament al timpului modern contra asudării mânilor și a picioarelor. După întrebuințarea unei sticle, deplin succes.

Prețul 1 cor. cu pene cu tot.

Pregătitorul:

Farmacistul Nagy Kálmán Nyiregyháza

— Expediție promptă prin poștă. —

Dacă vei întrebuința distrugători de bătători numit

„Togo”

fără nici o durere te vei scăpa de bătători.

Prețul unei cutii 1 cor.

Acesta e pregătit — și adus în circulație după metoda profesorului japonez Dr. Takacu — de către

În atențiunea comunelor bisericesti!

Pregătesc în timpul cel mai scurt posibil după comandare, în ori ce stil, edificii, decorări externe și interne, statue de biserică, de grădini și de salon, după modeluri sau turnare, morminte frumoase de piatră sau ciment dela 50 cor. în sus, precum ori și ce se ține de sculptorie.

Osváth I. Antal, sculptor

Nyiregyháza, strada Kossuth nr. 51.

Pentru vinderea

Marelui magazin de asortiment de sticlă

de porțelan, maiolică, vase de piatră, obiecte de lux, vase, lampe de mase și candelabre, oglinzi, obiecte de argint, alpaca și nickel, decoruri pentru odăi și mese, acomodate pentru aranjamente casnice, începând dela calitatea cea mai fină până la cea mai ordinară sunt neasămănător de convenabilă.

Toate acestea se vând cu prețuri foarte moderate — în prăvălia mea, situată pe **Szabadság-tér 21.**

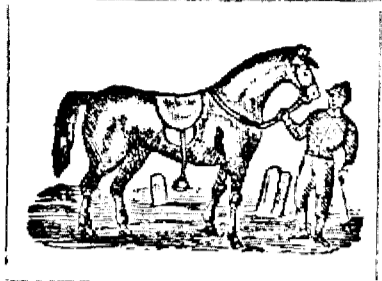
■ Efectuează foarte punctual comande de sticlărie. ■

cu stimă:

KLOHS ADOLF.

BENEDEK IMRE cărele și șelar

SZEGED (casa Zsóter)

Hamuri, șele,

Instrumente trebuincioase pentru călărit, drum și vauat, frâne și bicluri, procovițe pentru cai fine și lefline, glamantane de călătorie, geante de

piele, portomonicie, în mare asortiment.

Prețuri ieftine! Dresări se efectuează în mod grăbnic și prompt. La cerință cataloage ilustrate gratuite fără port.

Toată imitarea sau reproducerea va fi pedepsită.

Unciul veritabil e Balsamul Thierry

provăzută cu marca „Călugărița verde” sub scutul legii. Cel mai vestit și neîntrecut medicament contra perturbațiilor de mistuire, sgarciuri de stomac, colică, catar, dureri de pept, influență etc. Se capătă în 12 sticle mici, sau în 6 duble, ori în una mare deosebită provăzută cu înscuțoarea patentată. Prețul 5 cor. cu porto.

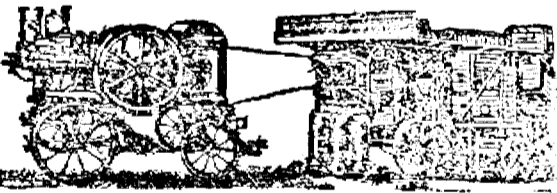
Unsoare Centifona Thierry recunoscută ca „non plus ultra” contra rănilor vechi, aprinderi, vătămări, răniri, precum și tot felul de umflături. 2 borceane cu 3 cor. 60 fl. cu porto. Bani se trimit înainte ori se ridică prin rambursă.

Apotheca Thierry în Pregrada lângă izvorul mineral de apă aeră ROHITS.

Eroziuni cu mai multe mii de mulțumiri se trimit gratis și franco.

Depozite în următoarele apotheci: în Budapesta la TÖRÖK JÓZSEF și EGGER LEO și în Arad la FÖLDES KELEMEN și la HAJOS ARPAD.

Cele mai bune provisiuni de mașini de treierat din lume. Deplină responsabilitate pentru excelența trrierare.

Se pot folosi între case acoperite cu paie și fără permisiunea autorităților.

Distins cu 12 de premii

Recomandă pe lângă deplină responsabilitate și pe lângă prețurile cele mai avantajoase în rate anuale de 3-5 cele mai simple și cele mai perfecte

provisiuni de călcat cu motor

din motor, precum cele mai per-

Kállay motortelepe Budapest, Nagymező-utca 43.

Numai în această colonie se pot găsi renumitele

motoare cu benzin, petrolin și oleu de minerale,

provăzute cu instrumente de stropire, ce se pot vedea, foarte acomodate pentru scopuri economice și industriale. Tot așa și provisiuni de treierat cu locomobile de benzin și cu electricitate.

Mare capacitate de muncă. — Prețuri ieftine. — Cele mai puține spese pe zi. Cine voește se cumpere motoare ieftine de construcție admirabile să se îndrepteze cu încredere către această firmă de specialitate.

Fiți băgători de seamă la adresa exactă

KÁLLAY motortelepe Budapest, Nagymező-utca 43 — Cataloage gratuit și franco. —

COLUMBIA

escelent mijloc contra pișcăturilor de insecte și țintari.

Prețul împreună cu fliditățile aparținătoare 1 cor. 20 fl.

Pastilla-Tannin

e unicul medicament cu efect în potrirea diareii copiilor.

Bucata cu 10 fileri.

Se capătă numai la unicul apothecar:

Rozsnyay Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

Correspondență în limba maghiară și germană.

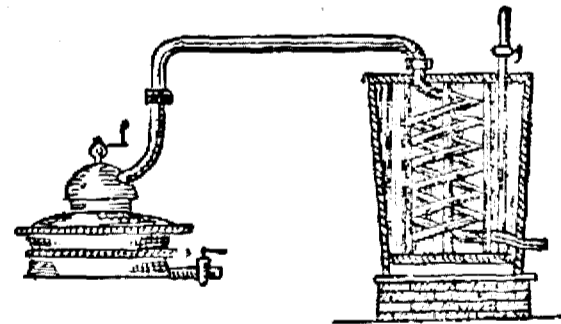
TELEFON Nr. 13—06. **GALLIK AJOS** MĂESTRU CĂLDĂRAR

Fabrică și magazină: Budapest, VII., Kertész-utca 8

Recomandă cazanele sale pentru fert: spirt, Cognac, Lieher, Comină și drojde de vin, scalde de apă cu cazane și cazane late cu mestecător. Primește tot felul de fabrici și pregătește cumăne de fer și țevii de aramă roșie.

Spedează vase de aramă roșie pentru hoteluri, restaurante, vase pentru ferbere de cafea, căldări la vatra focului și de spălat.

Reparări cu cine se efectuează prompt și cu prețuri moderate.

Văzutul cel mai puternic

se poate avea numai cu ajutorul

sticlei de cristal

ciselată foarte fin și probată ca perfectă, care se poate cumpăra în cadre deosebite și după o cercetare conștientoasă cu prețurile cele mai ieftine la firma

Hahn és Löbl

Telefon 149.

IN LUGOJ.

Telefon 149.

Comandele cu posta se efectuează precis și prompt.

Unele de fotografiat, gramofone etc. etc. se vând cu prețurile originale de fabrică.

Pluse și guveritare în toată țările.

Telefon-nr. 469.

Telegr.-adr.: „G. ünör-Varga“

Grüner és Varga Szeged

Cheque-cont la Posta Ungară 16,308, la cea Austrică 99,103. — Giro-cont la Banca Austro-Ung.

Manufactura de cânepă, în și justă.

Tot felul de ștreanguri de cânepă, - ștreanguri de sârmă, - Gurtuni, - vadră din cânepă, - ață de țesut (sfoară), - cânepă și călți, - Dresni-saci, poneve, pânză jută pentru pachetare. Articoli pentru economii: ștreanguri pentru căruțe, mreji de acoperit caii, hamace (pat).

SPECIALITATE: Mrege, leagăn pentru copii, legături pentru snopi.

Ifj. Kopetkó Károly

CASĂ DE MARFE

PENTRU MODA DE BĂRBAȚI ȘI FEMEI

== ARAD ==

Strada bisericii — palatul Minorităților.

Telefon local și pentru comitat nr. 477.

Isvorul cel mai ieftin de târguit.

Își recomandă magazinul său bogat provăzut cu tot felul de

stofe țesute pentru costume de dame

după moda cea mai nouă negre și în color.

Daruri gata pentru mirese,
pentru juni și fete.

Mare asortiment pentru reverenzi
și faloane preoțești.

● Mustre în loc și provincă trimit gratis. ●

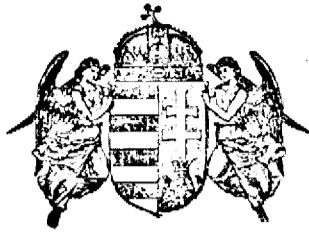
Institut de vindecare și creștere pentru epileptici

la băile dela B A L F.

Aranjat pentru 200 bărbați și femei bolnave, pe baza ordinului ministrului de interne Nr. 56,445/1903 și din 17 Iunie 1903. Prețul de îngrijire: clasa I pe an 1600 cor., clasa II pe an 1000 cor., clasa III pe an 600 cor. Afară de aceste clase se mai pot primi bolnavi săraci, însă pe sarcina fondului regnicolar pentru îngrijirea bolnavilor. Pentru primire în forma aceasta însă fiecare bolnav are a-ce însinua separat prin rugare, pe baza ord. ministr. de interne de d-tă 28 Octomvre 1903 Nr. 97,221/IVa. Cu îngrijirea bolnavilor sunt concretizate maicele ordinului Franciscan din Buda. Cu prospecte și alte deslușiri servește Dr. Wosinski István, propr.-director al băilor Balf. Poșta, tren, telefon loco.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

TURNATORIA DE CLOPOTE

Fabrica de
scaune de fer
pentru clo-
pote - - alui

ANTONIU NOVOTNY

== TIMIȘOARA-FABRIC ==

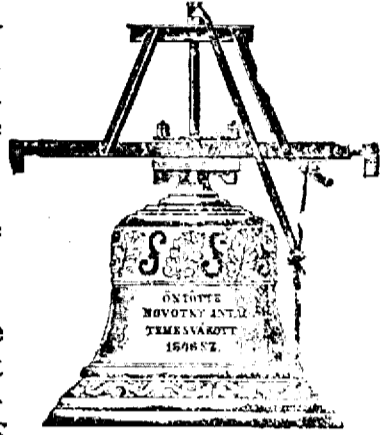
Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe garanție de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte îndată ce clopotele sunt bătute de o latură fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate

CLOPOTELE GĂURITE

de dînsul inventate, și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S

și au un ton mai intensiv, mai adînc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă apoi pentru facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător — pentru preajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut ca și spre turnarea de toace de metal. — Preț-curanturi ilustrate gratis.

Aducem la cunoștința onoratului public, că

Prăvălia de modă barbateasca

pălării și rufe a lui

ÉS
M E I S L A D L E R
ARAD
Andrássy-tér nr. 14
(lângă firma lui VOJTEK ÉS WEISZ)

asortat bogat cu articoli
noi de cel mai bun gust

se va deschide în 25 Octomvre

UNSOARE DE PORC.

Unsoare de porc proaspătă de 1-a calitate, acasă pregătită	C. fl. 1'48
Slănină proaspătă, bună pentru unsoare, nesărată, cu soric fără cap și pânțec	1'36
" nesărată, pentru unsoare, fără soric	1'40
" sărată, albă, grasă, fără cap și pânțec	1'36
" de jumătate groasă, fără cap și pânțec	1'36
Slănină afumată groasă, fără cap și pânțec	1'48
" pentru pâine în fâșii de 50 cm lung și 15 cm lat	1'48
Slănină, papricaș de dobricin, în fâșii subțire	1'60
" cu aiu	2—
Cârnaț afumat din cărna de porc, se poate mânca așa, în bucăți lungi	1'84
" pentru fiert	1'84
" cu păreche	1'92
Șuncă afumată, fâșii și coastă fără slănină, uscată	1'60
Salamă de 1-a calitate, produs unguresc	
Crinolin	1'80
Caș de șuncă, cârnaț vânătorec etc.	1'80
Cârnațel cu hiean, părechi mici 10 fil., la 50 părechia	—08
" mari 20 " " 50 "	—16
Salfalade " bucata " 8 " " 50 "	—08

Liferează: **Balczár Lajos** prăvălie de export Nyiregyháza. —Telegram-adr.:— Balczár hentes Nyiregyh.

Staffner Sebestyén atelier de gravură

Oroszlán-u. 13. SZEGED Kárász-u. 14. sz.

EXTRAORDINAR! Gravuri artistice în oroloage, monograme, couvexe și embleme din aur și argint. Efectuirea monogramelor, emblemelor și a lucrurilor de Damasc, în mod prompt și artistic, în aur, argint, și preste tot în orice metal, după planurile și desemnurile cele mai noi. Clichée de metal și lemte. Modele necesare pentru forme. Sigile și peceti din oțel și arama roșie. Inscricții pe uși și mașini. Primesc spre efectuire modele de aramă roșie și umplute, precum și alte gravuri în sticle, os de elefant, scoică, etc. și le și lucru în modul cel mai artistic.

Serviciu constientios și prețuri ieftine!

Un băiat care știe vorbi românește se primește de învățcel.

Fondat la 1846.

Telefon 25—37.

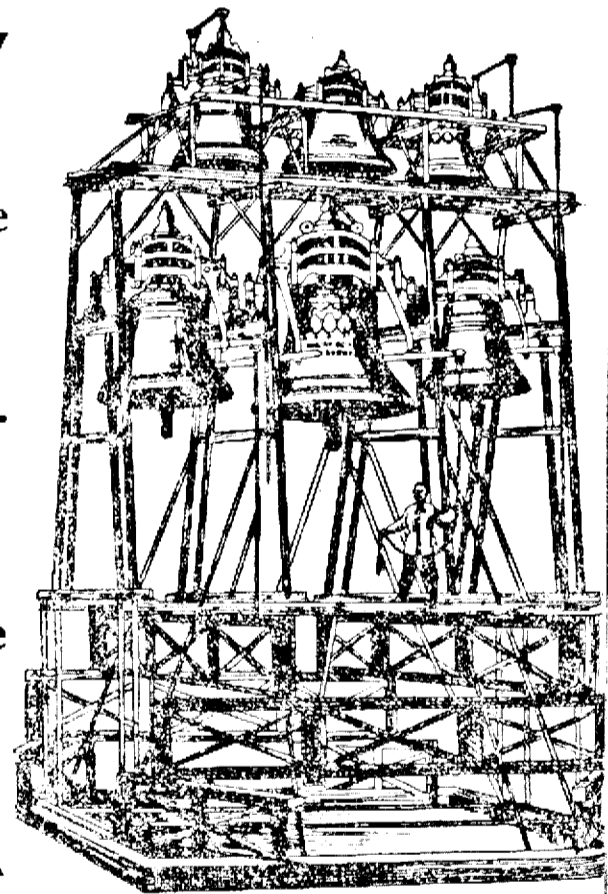
Pozdech József următor **Thury Ferenc**

Budapesta,

VI, Lehel-utca Nr. 8.

Mare fabrică de instrumente muzicale de suflat, turnătorie de clopote și metale, făurărie și ajustărie de clopote cu brevet.

Catalog și preliminar de spese trimite franco.

Dela 1 Noiembrie Prăvălie de geamantane, am mutat în piața **ANDRÁSSY Nr. 22.** pielărie de artă, șea și curele.

LIFERANTUL ARMATEI COMUNE C. R.

Recomand în atenția binevoitoare a onorașilor me cumpărători

cercetarea prăvăliei mele de geamantane, pielărie de artă, șea și curele

Realizată după modelul celor din capitală conform recepțiilor moderne

in Arad, piața Andrássy 22.

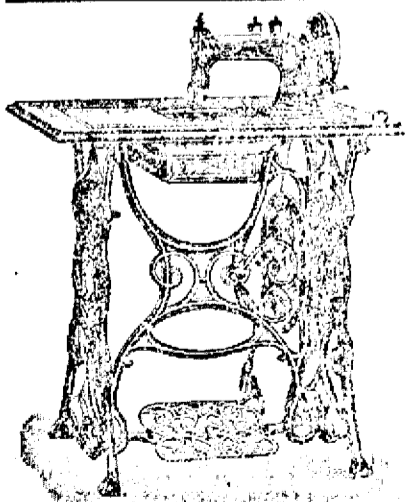
Magazin de tot felul de geamantane și pielărie de artă, hâniuri pentru cai de rând și cai de călărit, instrumente pentru grajduri și pentru îngrijirea cailor, articole de călărit și sport. Toate cele necesare la o șea esterească sau domnească.

Comandele se efectuează pe lângă răspundere, prompt și prețuri ieftine.

Probați să vă convingeți!

Ori ce renovare ce se ține de această branșă se efectuează imediat pe lângă prețuri moderate.

Cu stimă: **Bérczi Pál,** — ARAD, — piața ANDRÁSSY 22.

30 fl. Mașini de cusut.

Pe lângă răspundere de 5 ani o mașină nouă, familiară, veritabil

SINGER

cu armariu închis se poate căpa a numai la

SINGER A.

Budapest, VII., strada Akácza 55 și filiala din strada Sziv 42.

Dregeri a tot felul de mașini de cusut se primesc pe lângă prețurile cele mai favorabile și pentru munca mea țiitoare iau răspundere.

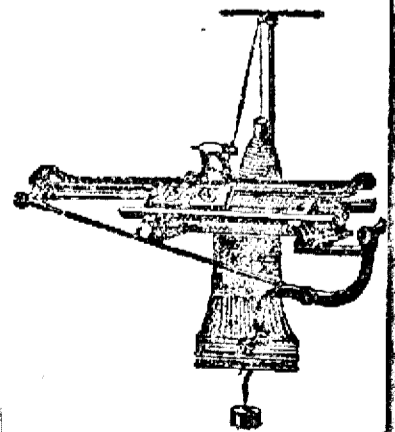
Catalog gratuit și franco.

Câștig lateral ușor și splendid.

Pentru familii și dame.

Nici la o casă să nu lipsească originala mașină de împletit „STYRIA“.

Preț-curenturi gratis. Condițiuni avantajoase de plătire!

Reprezentanța executivă pentru Ungaria:

FOGL J. L. BUDAPEST, VI, CSENGERI-UTCZA 54.

Idee mare sau absurdă?

De Eugen Brote.

Intrebarea dacă Ungaria va deveni cândva un stat național maghiar este dintre toate cestiunile deschise câte există și ar mai putea să se ivească pe tărâmul politicii de stat al acestei țeri, cea mai importantă. Ea este cea mai importantă nu din cauza, că existența statului ar fi legată și condiționată de o soluțiune norocoasă a ei, ci fiindcă Maghiarii, în a căror mână se află astăzi cârma statului, pun întreaga politică de stat în serviciul ideii de stat național maghiar. Această idee dominează nu numai legiferarea, administrațiunea, instrucțiunea, ci și justiția, puterea armată, ba și în întreaga economie politică.

Mijloacele, prin care s'ar putea realiza ideea statului național maghiar, precum și timpul, ce s'ar recere pentru întruparea ei, sunt numai cestiuni de a doua ordine. Idei mari și greu de realizat — fără îndoială Maghiarii consideră ideea statului maghiar în această categorie — n'au fost nici odată părăsite numai din cauza, că realizarea lor au întâmpinat și recerut multă muncă, multă perseverență, mari și grele jertfe, violență și forță brută, sau din cauza că în urmărirea ei s'au stins și consumat multe generațiuni de oameni și au trecut secole chiar. Istoria ne servește cu exemple cum popoare, state, biserici au urmărit secole de-arândul o idee mare, nu s'au descurajat nici când firul a fost cu desăvârșire rupt, l-au înodat din nou și l-au tors înainte. În toate cazurile înregistrate de istorie însă, ideile mari, cari au muncit diferite state și popoare, erau înainte de toate realizabile. Este și prea firească această condițiune. Căci o idee, care nu este realizabilă, nu poate fi nici mare, ori câtă muncă, ori câte stăruințe și jertfe s'ar aduce pentru ea și în numele ei. Munca, stăruințele și jertfele sunt apreciate numai dacă servesc scopul. Nu se atinge scopul, ideea urmărită, ori cât de sublimă s'ar prezentă ea, devine absurdă. Ideia construirii unui drum dela globul pământului la lună este măreață prin concepțiunea ei. Romanțierul Jules Verne a și dezvoltat-o în toate amănuntele ei. O lucrare serioasă, ce s'ar întreprinde de cineva pentru realizarea ideii ar fi însă depreciată din cauza, că nu s'ar atinge scopul: oamenii tot n'ar putea călători la lună; ideea sublimă pusă pe teren real și practic devine absurdă.

Și ideea statului național maghiar este îndrăzneată prin concepțiunea sa: un stat, care dela întemeierea sa până astăzi, de o mie de ani, este poliglot, să fie prefăcut în mod măestrit într'un stat național unitar! Este ea însă și realizabilă? O soluțiune teoretică s'ar găsi poate dar nu de aceasta poate fi vorba. Consultând istoria nu găsim nici un stat, care ne-ar putea servi ca exemplu unei soluțiuni practice și reale

În Elveția nici nu s'a ivit vreodată ideea statului național. În Austria a frământat pe vremuri creerii conducătorilor politici, dar numai în mod trecător; ea a fost părăsită cu desăvârșire și astăzi un guvern, care ar urmări politica unui stat național în Austria, ar fi ridicol. Nici în Belgia nu se gândește nimeni la satul național. Nu s'a ivit și n'a prins rădăcini în aceste state poliglote ideea statului național, fiindcă ea prin nerealisabilitatea ei devine absurdă. Po-

litica statelor naționale consolidate a desființat fracțiuni mai mari sau mai mici de popoare *streine*, cari au ajuns de regulă prin cuceriri sub sceptrul lor, n'are nimic de a face cu ideea, statului național. În aceste state, statul național nu mai este o idee ci o *realitate*. Sunt deci foarte nepotrivite din toate punctele de vedere asemănările ce se fac în această privință între imperiul german și Ungaria.

Este imperiul german un stat poliglot și constituie Germania cu 94% din locuitorii țării o minoritate în stat? Se pretinde acolo dela majoritatea locuitorilor să reușească la cultura lor națională și să sufere a fi administrați de funcționari cari nu înțeleg limba poporului și toate acestea în numele și pentru o idee oare-care politică? Asemănarea imperiului German cu Ungaria s'ar putea face cu oare-care temei numai în cazul când Polonii, ajunși la cârma statului, s'ar încerca din nou să-și refacă statul lor național de odinioară și ar sili pe Germani să renunțe la cultura lor de dragul ideii de stat național polon!

Din norocire situațiunea nu este așa. Ci Germania, statul național deja consolidat urmărește ideea a nu permite între hotarele sale ca Polonii, Francezii și Danezii, câți se găsesc pe linia acestor hotare în grupuri compacte, să se desvoalte ca individualități naționale particulare. Aceste grupuri de popoare *streine* nu reprezintă decât 6% din toți locuitorii. Nu este deci nici decât ideea »mare« a statului național, care inspiră și dominează, ca în Ungaria politica statului, ci este o idee strâmtă, mică, care cu toate aceste face destule supărări guvernului german. Este cel puțin realizabilă această strâmtă și mică idee? La această întrebare răspunde o carte apărută acum de curând în limba franceză de Fr. v. lessen »Manual de istoria cestiunei nord-schlesvigiene«, un tom de 500 pagini, cu ilustrațiuni și cărți numeroase. În ea găsim istoria celor 250.000 Danezi, cari au ajuns la 1865 prin anexarea ducatului Schleswig sub guvernamentul german. Cauza acestei fracțiuni de popor se supune judecății lumii întregi și se dovedește cu un aparat mare științific că n'a succes Germaniei a cuceri poporul. Ne-ar duce prea departe să intrăm, cu această ocazie, în amănuntele datelor bogate și instructive cuprinse în acest volum. Reținem numai vr'o câteva cifre caracteristice. Populațiunea celor 4 districte locuite de Danezi a scăzut în timpul dela 1867 până la 1900 cu 6612 suflete; au emigrat în același timp 61.404 persoane, cea-ce însumă o pagubă economică (socotită după cheia statistice germane) pentru țară de 120 milioane mărci; 65 redactori danezi au fost condamnați la 182 luni temniță, și au urmat 74 condamnări la amende în bani în suma totală de 7625 mărci; reuniunea daneză pentru conservarea limbei aveă la anul 1883 numai 676 membrii, la 1903 însă 2530; veniturile ei se urcau în timpul dela 1881—1883 la 14.000 mărci, dela 1899—1903 însă la 57.000 mărci anual; reuniunea școlară daneză (cu un venit anual de 19.000 mărci) a întreținut din anul 1893 până la 1904, nu mai puțin decât 2425 tineri la școli daneze. Interesant și caracteristic este și modul întocmirii și răspândirii acestei cărți. Ea nu este opera unui singur scriitor, ci cei mai distinși bărbați danezi s'au asociat la colaborarea ei. Instituțiuni naționale daneze au contribuit cu

fonduri pentru acoperirea cheltuielilor. Cartea va fi trimisă în mod gratuit tuturor ministrilor de externe și parlamentelor, redacțiilor ziarelor mai mari, bibliotecilor publice mai remarcabile, bărbaților de stat, istoricilor și profesorilor de drept public din lumea întreagă.

Să nu se treacă cu vederea, că poporul danez este înrudit de aproape cu cel german, și că micii fracțiuni daneze se pretinde renunțarea la cultura lor națională în favorul culturii mondiale germane. Și cu toate aceste politica de desnaționalizare a Germaniei rămâne în decurs de 40 ani fără rezultat, sau cu rezultatul contrar celui intenționat.

În fața acestor stări reale, cum am putea fi convinși, că ideea statului național maghiar ar fi mare și realizabilă? Cum am putea să credem, că ideea statului național va găsi în Ungaria alcătuită din mai multe popoare un teren priincios de dezvoltare, după ce în nici un alt stat de asemeni condițiuni nici n'a putut încolți sau dacă a și încolțit, degrabă s'a stins? Cum am putea fi încredințați de reușita politicii de stat din debila Ungarie, care până în zilele noastre era numai o provincie austriacă, și cărei și astăzi încă îi lipsesc atribute principale a unui stat, dacă vedem cum puternicul imperiu german, statul naționalicește încheșat, se frământă în zadar a frânge individualitatea națională a unui grup din poporul danez, care se înrudește de aproape cu cel german?

Munca, stăruința și jertfele Maghiarilor pentru o idee nerealizabilă vor rămâne seci și interesele țării și ale popoarelor ei vor suferi în mod simțitor.

In amintirea lui V. Alexandri.

Discurs rostit în Iași, cu prilejul desvălirii statuei.

De

Al. D. Xenopol, membru al Academiei Române.

În Alexandri se întrupează epoca cea mai însemnată a regenerării noastre naționale, epoca faptelor mari și a lăpădării de sine pentru binele neamului.

Sărbătorim astăzi reinvierea în bronz, nu numai a unui mare poet și a unui literat, ci pe cea a unei pin cele mai pe samă figuri ale trecutului ce ne atinge mai de aproape. Alexandri a făcut parte din o pleiadă întreagă de suflete mari cari și-au închinat puterile într'o propășire țării, și el răsare din tovarășii săi, ca o stea de întâia mărime, alături cu Mihail Gogălniceanu, Costache Negru, și cu conducătorul întregii falange. Alexandru Cuza, primul domnitor al României unite, Dacă conlocuitorii săi s'au ilustrat mai mult pe tărâmul faptelor politice, lui Alexandri i-a fost sortit de a reinvia puterile launtrice ale minții, din care aceste fapte se hrănesc și izvorăsc.

Pentru aceasta Dumnezeu îl înzestrăse cu focul poeziei, cu darul întrupării cugetării în icoane; cu darul de a face să pătrundă în spirit, odată cu ideea, și căldura învietoare a simțământului. Și acest dar îi înseamnă un loc aparte în conlucrarea spre opera comună, prin faptul că, pe când, la marii săi soți, a rămas numai faptele săvârșite, iar mijloacele pentru a lor îndeplinire au dispărut, la Alexandri, pe lângă fapte, au rămas și mijloacele, întrupate în neperitoare plămăiri poetice.

Alexandri este deci de două ori mare: mai înlău fiind că a pus umărul la ridicarea poporului român din întunec cătră lumină, din robie cătră libertate, din barbarie cătră civilizație; al doilea fiind că, pentru a-și împlini menirea, a închiecat în câmpul poeziei, plămăiri de o neîncredută frumșetă care vor rămâne de-a pururi ca să bucure și să desfăteze generațiunile ce se vor perândă în cursul viitor.

Alexandri, ca toți bărbații mai de samă ai timpului său, își desăvârșise cultura, în apusul Europei, și anume în centrul lumii civilizate, strălucitorul Paris. Dar minte mare cum era el, nu se lăsă a fi orbit din prea marea lumină ce izvoarea din acel soare intelectual, și el nu uită niciodată că este și trebuie să rămâie Român; că rolul său este de a întrebuița cultura ce o dobândește, la luminarea poporului din care făcea parte, că dacă erau multe de îndreptat în țara lui de baștină, erau și lucruri ce trebuiau respectate, ca bune și vechi obiceiuri. De aceea și vedem că primele lui cântări, după ce se întorsese din străinătate, nu sunt imitațiuni de ale poezilor francezi, ci sunt toate croite după calapodul național. Această tendință a lui Alexandri se manifestă în curând într'un chip mai rostit, în culegerea cântecelor poporane românești.

Alexandri era înainte de toate un poet poporan, cu deosebire însă, că în loc de a fi înzestrat numai cu darul sfânt al cântării mai țera și poleit în cuget și rafinat în simțiri.

El prelucra deci nestimatele găsire în gura poporului, le desăvârși și le dădu forma cea mai încântătoare.

Nu se poate pune lui Alexandri măsură pe care unele minți înguste caută să i-a aplice, criticându-l asupra modului cum înțelege să reproducă folklorul românesc.

Alexandri n'a vrut numai să culegă odoarele cugetării și ale simțirii române. Trecându-le prin focul minții și inimii lui, în care bătea cu cea mai mare putere pulsul vieții și a simțirii naționale, el recită toate creațiunile poporane, precum le recitase fie-care poet poporan prin mintea căruia ele trecuse; atât numai că acuma, lacul fiind mai mare și mai adânc, undele se limpezeau mai mult, și puteau reflecta mai clar și mai puternic lumea înstelată ce se oglindea în ele.

Dacă Alexandri însă se apropie așa de mult de popor, chiar dela primele începuturi ale activității sale, este că inima și firea lui îl trăgea către întregul din care făcea parte, și de aceea pe lângă răsunetul cel mare al gândului poporului în vasta lui inteligență, Alexandri înțelegea să pună în slujba acestuia toate puterile creatoare, cu care natura îl înzestrase cu atâta dărnicie, și să nu părăsească nici un moment rolul încredințat lui de soarte, de a fi apărătorul culturii, a limbei și a cugetului poporan.

Din vremile vechi rămăsese o sumă de apucături vrednice de răs, de care trebuia desbărat poporul românesc care nizuia către civilizație.

Alexandri aplică arma mușcătoare a satirei, îmbrăcată în forma cea mai la îndemâna tuturor, aceea a teatrului, pentru a ucide prin ridicol toate elementele putrede ale societății.

Așa luă ființă plămuirile scenice ale lui Alexandri, cu care el hrăni mult timp teatrul românesc, condus chiar câțiva timp și de înțeleapta lui direcțiune. Dar Alexandri nu era extrem în nimic, ci o minte din cele mai bin cumpenite. El nu depeși măsura când lovia în apucăturile greșite și urâte, și știu să facă totdeauna deosebirea între aceste apucături și bunele și sfintele obiceiuri rămase dela străbuni. În lorgu dela Sadagura, el biciuește tocmai pe tinerii, care întorcându-se din străinătate, nu mai respectă nimic; disprețuesc neam, țară și totul, fiindcă nu sâmnau sau nu erau la înălțimea modestului de imitat.

Dacă însă primele lucrări teatrale ale lui Alexandri aveau mai mult caracterul moralizator, cele de pe urmă ale sale plămuri în acest gen, Despot Vod, Fântâna Blanduziei și Ovid, reinviind pe scenă figuri din trecut, intrau în cercul activității sale de căpetenie pe tărâmul poetic, acel al înălțării sufletului, prin evocarea ferme-cătoare a ceea-ce a fost.

Tot la înălțarea neamului a tins și activitatea politică a lui Alexandri, desfășurată mai ales la începutul domniei lui Alexandru Cuza, atunci când era nevoie de neapărata recunoaștere a în-doitei alegeri a domnitorului în Moldova și în Muntenia, alegere prin care Românii călcău în chip vădit Convenția de Paris, actul de naștere, al naționalității lor.

Cu câtă dhibăcie, cu câtă căldură apăra poetul, acest mare, acest uriaș interes, fără de sprijinirea căruia, România de astăzi nu ar exista, precum nu poate să se mențină un turn înalt dela temelie căruia ar lipsi dintr-o parte un dărab de piatră. Cum știu însă el să placă lui Napoleon III, lui Malmesbury și lui Cavour; și cu

toate că interesele Franței, ale Angliei, atrase de Napoleon în cercul politicii lui, și ale Italiei, doritoare ea însăși de unire, împingeau pe reprezentanții acestor trei țări la o plecare simpatică către purtarea poporului român, totuși nu e mai puțin adevărat că și rolul trimisului lui Cuza, Vasile Alexandri, fii mare și minurat, căci știu să se folosească de aceste simpatii și să le întoarcă deplin în folosul țării lui, încât obțină mai mult încă decât stăpânii lumii erau plecați să încuviințeze.

Deși însemnată, nu pe acțiunea lui diplomatică se razimă însă nemurirea lui Alexandri, ci pe cealaltă parte a activității lui, datorința geniului poetic.

Aici Alexandri, poetul, a scos din bogata lui minte și din arzătorul foc al simțirii lui cu care topia metalul cel prețios al limbei, niște plămuri ce vor trăi atâta pe pământ, cât timp limba românească va fi una din coardele instrumentului melodios al graiului în omenire.

Ca toți poezii, Alexandri a cântat și bucuriile inimii lui; și aceste cântări intrupează o gingășie și o frumusețe de rostire, o delicateță de simțire ce fac din ele neprețuite mărgăritare. Dar tot el, și nu ca toți poezii, a consfințit cea mai mare parte din lucrarea lui poetică, înălțării neamului, cântându-i trecutul și reinviind închipuirile poporului în icoane mult mai puternice de cât acele făurite de el. Alexandri a străbătut câmpul legendelor istorice ale Românilor și a încheșat în versuri neperitoare puternice și vitejele lor figuri; a căutat să reinvie mândria originii noastre romane, cântând Sentinela romană și aducând pe scenă figurile atât de dulci și de ademitoare ale Grettei și ale lui Orațiu și Ovid; a apropiat de noi iarăși timpurile de virtuți militare, de nespuse jertfire pentru binele obștesc și apărarea moșiei, însemnate prin luptele noastre cele vechi cu Polonii, Tătarii, Ungurii și Turcii.

A căutat într'un cuvânt să-și pue lira în slujba neamului, ca un ridicător puternic al simțirii lui, spre a-l rechema la mândrie și vrednicia de sine; spre a face să scapere în el scânteia dătătoare de viață a propășirii; spre a-l aduce la cunoștința de sine și la îndeplinirea rolului pe care Dzeu l-a dat popoarelor alese ce l-au presurat ci coala pe pământ.

Și Alexandri s'a născut și a trăit într'un timp când lucrarea lui trebuia să rodiască, timp fericit și care foarte rar numai se arată în cursul trebilor lumești. El a trăit în una din acele clipe din viața popoarelor când deșteptându-se în ele simțământul păstrării speciei, ele înăbușă egoizmul și pornirile interesante ale individului; când glasul cel mare al neamului acopere vocile acelor ce-l alcătuiesc, cum acopere vuetul cel puternic al oceanului clăpocitul fiecăruia din valurile sale. Era un timp minurat, acela în care fu dat lui Alexandri să cânte și să îndemne. Purtat de un puternic curent către propășire în toate ramurile, poporul român era gata la toate jertfile, numai ca acest mântuitor curent să izbândească.

Alexandri a putut atinge cu deplina dezvoltare a strălucitei lui minți cei doi poli ai vieții noastre politice: anul 1848 cu reînceptul reinviere și anul 1878 cu apogeul ei, și în acești trei-zeci de ani cari încheagă cea mai frumoasă pagină din istoria neamului românesc, lira lui stătu vecinic la pândă pentru a întări simțirile și a înviora inimile.

Așa în 1848 el ridică, odată cu Mureșan în Ardeal, glasul pentru a chema Deșteptarea României; în 1857 el cântă Hora Unirii care răspândește ideea mântuitoare de neam până în ultimele unghere ale țărilor române la auzul cuvintelor înaripate, însoțite de glasul vioarelor și de tropotele picioarelor. Și în sfârșit, la capătul lungii sale carieri, atuncea când puterile corpului începând să se retragă, viața minții se întărește și strălucește un moment mai tare ca totdeauna, i-a fost dat să încoarde lira lui ultima dată, acum însă cu strune de oțel, pentru a cânta războiul și a sărbători vitejia de față a poporului, și pe care el o văzuse izvorând atât de mănoasă în veacurile trecute. Aici lirica lui Alexandri își ajunge culmea, și rar a răsunit accente așa de convingătoare, așa de aprinse și așa de dătătoare de scânteie ca acele care el cântă pe vitejii săi Curcani.

Dacă se poate vorbi de fericire, în lumea pământului, apoi Alexandri a atins pe cea mai înaltă,

întru cât el putu împlini până la bătrânețe menirea pusă lui de soartea din primii ani ai tinereții plătindu-și astfel datoria către poporul ce l-a născut, datorie contractată prin zămislirea genului în crierul lui și a nobleței de simțire în inima lui.

Și acum noi cari ne am adunat aici pentru a sărbători amintirea marelui bărbat, fiinduindu în bronz metalic chipul peritor, după cum în bronzul inimilor e săpată icoana neperitoare a marelui său suflet ne plătăm și noi o datorie către unul din părinții neamului românesc.

»Incredințez deci, ca reprezentant al comitetului ce a obținut pentru ridicarea acestei statui, falnicul monument primarului Iașilor, ca o podoabă al pieșilor sale și ca o amintire scumpă către unul din oamenii cei mai mari, pe care poporul românesc i-a numărat în rândurile sale.»

Din Dietă.

Wekerle despre mărirea contingentului militar

În ședința de Joi a secțiunii financiare a camerei deputatul Ráthay a provocat printr'o întrebare adresată ministrului-președinte o declarație asupra chestiunilor atât de discutate ale zilei: mărirea contingentului de recruți și pactul.

Wekerle a declarat următoarele: Toată lumea recunoaște că este nevoie de a se mări contingentul de recruți. Întrebarea este însă: în ce măsură și cu ce condiții se va face mărirea. Declarația guvernului nu a primit nici o îndatorire privitoare la timpul, la măsura sau condițiile mării. Să vorbește mult despre pact. Este lucru firesc că M. Sa să ceară lămuriri asupra programului unui guvern la numirea acestuia. La numirea guvernului actual programul acesta a fost lămurit de o afacere internă dintre domnitor și guvern. Aceste hotărâri se oglindează în afară în programul guvernului arătat în parlament. Camera poate încerca ca guvernul să-și facă cunoscut programul dar un stat străin nu are dreptul acesta. (Aluziune la interpelarea ce se pregătea în camera austriacă în scopul acesta.)

Primul-ministru tăgăduiește pe urmă că situația guvernului ar fi critică. Aceasta nu-i decât o știire tendențioasă. De asemenea tăgăduiește ministrul de honvezime ar fi oprit printr'o donanță pe ofițeri de a lua parte la sărbarea Rákóczy.

În privința dărilor progresive ministrul-președinte a spus că ele nu-s cu putință la impozitele reale (fonciare). Progresivitatea dărilor el o va realiza într'o măsură cum nu se găsește nicăiri în Europa.

Un profesor ungar despre sufragiul universal.

Într'un articol publicat într'o revistă ungurească despre sufragiul universal, profesorul de politică al universității din Budapesta, dl Concha Gyöze ajunge la aceleași rezultate ca și ceil'alți oameni politici «patrioți»: sufragiul universal ar fi răsturnarea egemoniei ungurești. Este cu neputință zice, ca într'o comunitate omenească să existe alături două voinți stăpânitoare, să încapă două sau mai multe individualități naționale.

Dânsul zugrăvește o icoană sinistă a stărilor ce s'ar naște în Ungaria prin legiuirea sufragiului universal. Ea ar însemna revoluția socială.

Teoriile și deducerile dlui Concha pot fi foarte moase, ireproșabile din punct de vedere pur teoretic. Ele pățimesc de o singură greșală: sunt pură teorie. Realitatea dovedește, că există și în floresc state cu două și mai multe individualități naționale fără ca ele să se excludă. Elveție, Belgia, Austria. De asemenea sufragiul universal nu poate fi suprema nenorocire pentru un stat. Francea, Anglia, Germania o dovedesc, Austria va dovedi-o.

Ne doare inima că trebuie să răsturnăm atâtă ușurătate și lipsă de respect clădirile de mucedă ale științei dlui Concha. Nu noi suntem nelegiuții, ci realitatea.

Un interviu cu Apponyi.

Ministrul instrucției publice, Apponyi declară printr-un interviu acordat unui ziarist, că guvernul nu a primit însărcinarea de-a trece camera mărirea contingentului de recruți. Toate știrile relative la aceasta sunt, spune, tendențioase.

Un solgăbirău cu mare viitor...

E vorba de Barcsay Ákos, solgăbirău în Ilia-Murășană, — care după semnele de până acum — are s'o ducă departe, pentru-că rar un slujbaş al comitatului întrunește în sine în așa măsură toate însușirile ce caracterizează pe slujbaşul neaș maghiar.

La alegeri se distinge ca un «cortez» de forță. Jandarmi numai să-i dai, și-ți bagă groază în oameni.

Iar cum apără «ideia» și toate ce-i aparțin, vor ilustra următoarele fapte.

Prin judecata (număr administrativ 1313 1906) dela 10 Octomvrie a croit fetelor române Maria Boboc și Similia Boboc *câte 5 zile temniță* (susținându-se acolo pe cheltuiala lor) precum și la *câte 5 coroane amendă* (în caz de neplătire 1 zi temniță) *pentru-că și-au împodobit cosițele cu panglică — românească!*

Stefania Dehel a scăpat de aceeași osândă numai pentru-că nu este încă de 12 ani, iar Ilie Căndea a scăpat (desigur de pedeapsă și mai mare) numai pentru-că nu s'a putut dovedi contra lui purtarea «colorilor române».

Cu judecata (nrul administrativ 2275, 1906) dela 27 Oct. a osândit pe Marta Colibaș (de 17 ani) *la 10 zile temniță și 50 cor. amendă* pentru «transgresiune contra statului» ce ar fi săvârșit «pur-tând demonstrativ insignie națională pe care n'a ascuns-o nici după-ce-i-s'a spus». Ce-i mai mult: a fost la mijloc și împrejurare îngreunătoare. «Numita acuzată — zice solgăbirăul — s'a dovedit încăpăținată și n'a luat în socotință porunca autorității, ci și-a bătut joc de ea... Și mai grav e, că «pe teritoriul acestui cerc — scrie Barcsay în sentință — poporul n'a cunoscut ca port aceste insignii (panglica românească), dar d'ovreme încoaci, în urma îndemnelui unor agitatori străini, în ciuda poruncii autorităților, a început a se lăși purtarea insigniilor statului român și prin asta a se lungi șirul demonstrațiilor contra statului».

Capacul l'a pus dl solgăbirău în ziua de 30 Octomvrie (cu judecata Nr. 2565), osândind pe dl dr. Stefan Rozvany, avocat în Ilia, *la 15 zile temniță și 200 cor. amendă*, pentru-că «în ziua în care s'au adus în patrie osămintele lui Rákóczy a pus pe poartă buchete din hârtie în culoarea românească, pe cari n'a voit să le înlăture nici după ce a fost provocat la asta... I-s'a croit maximul de pedeapsă mai ales pentru-că «a comis transgresiunea în zi de serbătoare pioasă națională, vrând și prin asta să arate că nu simpatizează cu magyar államiság-ul».

Asta-i culmea: să pedepsești pe cineva pentru-că nu simpatizează cu — ceva!

Dl Barcsay e designat să ajungă ministru!

Regina României decorată.

«Monitorul Oficial» publică următorul Decret

CAROL I.

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională a Rege al României.

La toți de față viitori, sănătate.

Asupra raportului ministrului Nostru secretar de Stat la departamentul cultelor și instrucțiunii publice.

Am decretat și decretăm:

Art. 1. Aprobăm ca Majestatea Sa Regina Elisabeta să primească și să poarte medalia «Răs-plata muncii», clasa I, pentru învățământul profesional.

Art. 2 și cel din urmă. Ministrul nostru secretar de stat la departamentul cultelor și instrucțiunii publice este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a prezentului decret.

Dat în castelul Peleş, la 16 Octomvrie 1906.

M. Vlădescu,
Ministrul cultelor și
instrucțiunii publice.

CAROL.

Nr. 3.520.

Raportul ministerial

Medalierea aceasta s'a făcut în baza următorului raport al dlui Mihail Vlădescu, ministrul cultelor și instrucțiunii publice:

Sire,

În cursul acestor patruzeci de ani întru propășirea țării și a neamului, alături cu Majestatea Voastră, într'un gând și un dor, neobosită a muncit și Majestatea Sa Regina.

Sub înalta Sa ocrotire, sub îmboldul său zilnic și după înțeleapta Sa povață, au luat ființă societățile «Furnica», «Albina», «Munca» și altele, reinviind astfel cusăturile strămoșești printre mă-tășurile și bibilurile, cărora râde o rază nemuritoare a trecutului.

Și acum în urmă, prin înființarea societății «Țesătoreala», Majestatea Sa, care a zis că «viitorul țării îl țese femeea», a pus din nou în pământul nostru sămânța uneia din bogățiile de altă dată ale României.

Viu dar cu cel mai profund respect să rog pe Majestatea Voastră să binevoiți a aproba ca Majestatea Sa Regina Elisabeta să primească și să poarte medalia Răsplata Muncii, clasa I, pentru învățământul profesional.

Sunt, cu cel mai profund respect,

Sire,

Al Majestatei Voastre,
Prea plecat și prea supus servitor
Ministrul cultelor și instruc-
țiunii publice,
M. Vlădescu.

Alegeri pentru comitat.

Atragem de pe acum luarea aminte a fruntașilor români din provincie asupra *alegerilor de membri în congregație* care se vor face în ziua de 20 *Novembrie* st. n.

Iată cercurile române unde vor fi alegeri:

1. *Boroșineu* (aleg comunele Mocrea, Bocsig, Răpsig, Mănerău, Voivodeni, Aldești, Bârsa, Șicula și Gurba).

2. *Drauț* (aleg satele Drauț, Dud și Araneag).

3. *Totvărădia* (aleg satele Totvărădia, Soroșag, Giulița, Gavoșdia, Baia, Lupești și Fernești).

4. *Chișineu* (aleg Chișineu, Erdeis, Ágya și Sinte).

5. *Târnova* (aleg Târnova, Curtacher, Jarcoș, Luguzău, Cavna, Șilindia, Dezsóháza, Moroda și Jermata).

6. *Socodor*.

Fruntașii din aceste comune să se sfătuiască îngrabă, să stabilească lista candidaților și să iee măsuri ca alegătorii să se înfățișeze la alegere. Să voteze numai pentru candidați români!

Goană împotriva conducătorilor Slovaci.

Guvernul actual prin ministrul Polónyi a pornit o adevărată goană împotriva naționalităților. Ministrul și-a asmuțat toți procurorii, iar judecătorii ungurești se pretează cu toată bunăvoința la aceasta goană.

Eată ce se telegrafează din Rózsahegy: În procesul de agitație alui *Hlinka András* și soții, tribunalul a pus pe ieri pertractarea. Ia nu s'a ținut însă, pentru-că apărătorii *Coriolan Bredicean* și *Iuliu Maniu* au cerut amânare. Tribunalul a încuviințat cerea lor și a pus nou termin de pertractare pe 22 *Noembrie* st. n. Apărătorii au dat în aceeaș vreme *escepții* la Curie, contra președintelui tribunalului Chudovszky (vestitul procurori de pe vremuri, care s'a stins prind șovinismul său exacerbat în procesul contra Veszelovszky) pentru-că acest president ca procuror încă a dat *probe de preocupare* prin un mod al său de vedere șovinist și astfel clienții lor nu pot avea încredere în

imparțialitatea presidentului. Acuzații fiind deținuți în *arest preventiv*, advocații s'au adresat ministrului de justiție pentru punerea lor pe picior liber.

Se anunță din Pojon: Tribunalul de aici a pus sub acuză pentru agitație naționalistă pe deputatul Iuriga Nándor. Curtea cu jurați din Pojon, după ce Dieta a suspendat imunitatea deputatului, va desbata procesul la 16 Noembrie c.

Mișeliile de felul acestora sunt puse la cale cu duimul de guvernul actual, mai ales contra Slovacilor și Românilor. Goana pornită ia într'adevăr astfel de proporții încât nu mai poate fi tolerată. Se impune de urgentă datorie clubului deputaților de a aduce aceste persecuții în discuțiunea Camerei, eventual a se convoca din nou congresul naționalităților pentru a ne sfătui ce e de făcut.

O biserică românească bombardată.

Citim în *Népszava*« dela 4 Noemvrie următoarele:

«Din Szilágy-Somlo primim știrea, că Duminica trecută, la 28 Oct, nainte de amiază, când se prăznuia aducerea în patrie a moștelor lui Rákóczy, la poruncă mai înaltă, vicarul greco-catolicilor (români) a lăsat să se tragă, vreme mai multă, clopotele. Tot atunci pe piața S-ta Treime, în fața bisericii, s'a ținut și ceva serbare patriotică. Poporul adunat acolo și fanatizat, în urma îndemnelui *cantorului catolic Kovecsni Iózsef*, care — între noi fie zis fusese candidat la presidența partidului socialist creștin ce nu s'a putut însă înșgheba — *înarmându-se cu petri, a dat asalt asupra bisericii române*, de năcaz că Românii d'acolo n'au spriginit partidul socialist creștin.

Cantorul aruncă cu peatră asupra bisericii și strigă ca un animal selvatic să i-se aducă *săcure, să spargă ușa bisericii*. Fiindcă nu i-s'a adus însă săcure, împreună cu cei d'o samă cu el, *a spart toate ferestrele bisericii*. Românii n'au putut să se apare de acest asalt făcut în ziua serbărilor Rákóczy-ene, pentru-că afară de clopotar nu era alt-cineva».

Va să zică cei dela Șimleu țin să nu-i uite lumea, ci să se manifeste și acum, ca la 1892, când au spart casele Românilor. Acum s'au mai perfecționat: *au spart biserică*.

Selvatici aziatici!

Starea sănătății Maj. Sale Regelui Carol I. după cum aflăm din ziarele din România, continuă a se ameliora. Celebrul doctor Vinez Norden, care a stat patru zile la Sinaia, și a stabilit că *augustul bolnav suferă numai de stomac*, iar nu de scleroza, a și plecat Joui din Sinaia.

Poruncă dela procuror. *Luni dl Russu-Șirianu a primit dela primarul orașului nostru, dl Iustitoris, înștiințarea că procuratura din Oradia-Mare a dat poruncă să ni se ia din cauție 500 coroane, una din amenzile la cât am fost osândiți în procesele în cari dlui Indreica i-s'au dat 13 luni temniță. În curând vine, de sigur, aceeași înștiințare și privitoare la a doua amendă, tot de 500 cor.*

Ni se pune termen de 10 zile pentru întregirea cauțiunii. In caz contrar, scrie dl primar, oprește tipărirea ori espedarea »Tribunei«.

Ne vom trudi să nu-i facem nici procurorului nici primarului plăcerea aceasta.

Expoziția se prelungește. Comisariatul general al Expoziției a făcut cunoscut ministrului lucrărilor publice că din înalt ordin al M. Sale Regelui, Expoziția s'a prelungit până la 15 Noembrie.

In același timp comisariatul a rugat ministrul lucrărilor publice să menție reducerea de 50 la sută pe căile ferate pentru vizitatorii Expoziției până la dată.

Ministrul a aprobat.

Pus sub acuză. Sâmbătă s'a pertractat la senatul de punere sub acuză al tribunalului din Arad cercetarea pornită, pentru agitațiune, contra d-lui învățător Lazar Opreanu din Zarand. Deși dl dr. Romul Veliciu l'a apărut cu multă căldură și pricepere, totuși tribunalul l'a pus sub acuză.

Mandatul dlui Demian. In ședința de azi a camerei Barabás Béla a prezentat raportul său în ancheta asupra alegerii din anul 1905 dela Baia-de-Criș. Deoarece de atunci camera a fost dizolvată, Barabás a propus ca cercetarea să se închidă. Dl deputat Damian a cerut însă ca cheltuielile D-sale să i-se restituie. Camera a hotărât să predea afacerea Curiei, care va hotări asupra acestei cereri.

De peste săptămână.

— **Ședință konzistorială.** Joui senatul școlar al Konzistorului aradan a ținut ședință sub presidenția P. S. Sale episcopului I. I. Pap, fiind de față, pe lângă secretarul V. Goldiș și referentul dr. G. Ciuhandu, asesorii Aurel Petrovici, P. Biberea, T. Opreanu, Russu-Șirianu, T. Vățianu și Iosif Moldovanu.

— **Avansări.** Dl dr. George Moga, medic militar cu gradul de căpitan, a fost avansat maior și șef al spitalului militar din Arad. Este o meritată avansare. Adresăm sincere felicitări dlui dr. Moga.

— Dl colonel Ienachie Ion a fost numit comandant al regimentul 64 din M. Vászrhely.

Cruzimi militare. »Arad és Vidéke« aduce amănunte asupra motivelor care au silit pe hussarii Bartok László, Fehér János și Pilinyi János să fugă din regimentul 32 d'aici. Sergentul Veréb Ioszeif și caporalul Lenkei János îi bătea cu mătura, lopata și cu furca de fer. »S'a întâmplat — povestește unul dintre desertori — că am fost bătuți de abea mai stam pe picioare și apoi ținuți în gledă jumătate zi numai pentru că n'am putut stinge dintr'o suflare lampa cu petrol agățată destul de sus. Dacă mișcam, mai primeam pumni în față, până ne umpleam de sânge«.

Dacă așa se tratează frații între ei, ce vor fi păfind bieții Români ajunși pe mâinile unor astfel de strajameșteri!

— **Inscripția de pe monumentul din Caransebeș.** Ni se scrie: Comunitatea de avere a fostului regiment confinar romano-bănățean și-a ținut adunarea sa generală de toamnă la 22 Octombrie s. n. sub presidenția dlui Constantin Burdea, deputat dietal. Prezidentul întâi de toate a felicitat pe noul comisar guvernial, fișpanul Fialka Károly, care a răspuns ungurește. La o interpeleție ce i-s'a adresat, prezidentul a zis,

că oficianții comunității nu fac politică și nu sunt preocupați decât de interesele comunității. A urmat apoi propunerea comitetului de a mai vota 5000 de coroane, ca contribuire la spesele monumentului M. Sale. Membrul în comitet M. Popovici a luat cuvântul și a zis, că din parte-i, numai în acel caz va vota suma, dacă se va pune pe statuă și inscripția românească. Dl Burdia a zis, că în comisiunea statuei României au fost în majoritate și totuși n'au cerut inscripția românească (!) Și de altfel orașul Caransebeș, care a primit în posesiune statua, va putea ori când pune inscripție și românească. Cele 5000 de cor. au fost apoi votate fără altă discuție.

— **Viriliștii români ai comitatului Timișorului.** Intre o droaie de Ovrei, Nemți și Unguri aflăm și câteva nume românești, cari fac pe viriliștii români din comitatul Timișorului. Iată-le: George Breban, Gilad cu cor, 1814'10, dr. Iustin Miron, Cubin cor. 1743'34, Vichentie Popp, Jebeliu cor. 1461'10, Tima Albu, Gilad coroane 1402'86, dr. Aurel Novac, Biserica-albă coroane 1371'04, Jiva Ungureanu, Sat-Chinez cor. 917'21, Jiva Steviu, Sat-Chinez cor. 903'94, Vasile Teodorovits, cor. 873'65, Nicolae Stevin, Sat-Chinez cor. 806'02, Iefta Pantic, Paraț 765'08, Damaschin Cărăbas, Belinț 743'56, Dănilă Loichiția, Jebeliu 722'80, Jiva Duțiu, Sat-Chinez 680'05, Dimitrie Popovici, Budinț 620'04, Ioan Ciocan, Vinga 591'88, Ilie Stevin, Sat-Chinez 587'06, Avram Corcea, Coșteiu 560'22, Lucian Șepețan, Chisetău 554'88, Nicolae Diminescu, Ciacova 544'40.

— **Asentează.** In Liptowsky-Szt-Miklós e asentare. Feciorii s'au prezentat la măsură. Ce feciori însă? Slabi, piperniciți, palizi, rău hrăniți. Ahea ici-colea atinge câte unul măsura. Comisia n'are de unde alege. Intreaga mizerie a țării flămânde se oglindește în acest cadru strâmt, în toată golătaea. Unul după altul feciorii s'au prezentat în fața comisiei. Corpuri debile, slăbite de boli și de lipsă de hrană. Mai trist a fost însă, că mai mult de jumătate nici n'a răspuns la apel. S'a cetit apelul nominal și abea la al doilea, treilea nume, eșia câte un tinăr palid din rând. Unde sunt oare ceilalți? Nici un răspuns la întrebare. America e departe, iar celor ce sunt acolo puțin le mai pasă de asentare, serviciu militar și de întreaga — Ungarie. Tristă, foarte tristă asentare a fost aceasta. Ea a desvilit cea mai crudă realitate în care se află țara. Nu-s feciori. Aceasta e penibil nu numai pentru armată, ci și pentru țară, pe care o părăsesc zi de zi cu mii. Bine c'a venit Rákóczy acasă!

— **Impăratul despre căpitanul din Köpenick.** Impăratul Wilhelm, după cum s'anunță, a făcut mai multe observații glumete la cazul căpitanului din Köpenick. S'a făcut vorbă despre celebrul căpitan și la prânzul dat de cancelar, la care a luat parte și împăratul. Se discuta tocmai, că fiecare țară își are câte o particularitate celebră. — Așa-i, — a întrerupt împăratul — de es. Germania îl are pe căpitanul din Köpenick.

Firește, conversația a continuat d'aci asupra căpitanului și unii susțineau, că ar merita agrafiere. Impăratul a observat, că usul de până acum nu ar prea îngădui aceasta, pentru că oamenii cari au mai stat în temniță, nu pot fi agrafiați,

— **Alegere de protopop în Boros-Ineu (Ienopolea).** P. C. Sa Roman R. Ciorogariu, comisarul konzistorial, esmis pentru săvârșirea alegerii de protobrezbiter în scaunul devenit vacant prin moartea regretatului Constantin Gurban, a convocat Sinodul electoral al tractului Ienopolea pe 6/19 Noemvre a. c.

— **Majestatele Lor Regele și Regina României** — precum citim în »Foaia Diecezană« din Caransebeș — cu prilejul întoarcerii lor dela București s'au întreținut cu multă afabilitate pe peronul gării dela Sinaia cu părintele protopop Andreiu Ghidiu și dl adv. Ilie Trăilă. Regele zicea, că i-au făcut bună impresie, miile de mii de Bănățeni, cari au fost cu ocazia expoziției la Sinaia, iar regina, că i-a plăcut portul Bănățenilor.

— **Cinstea cismarilor.** Decând s'a descoperit, că autorul neîntrecutei farse din Köpenick

este cismar, le-a crescut mult cinstea cismarilor în lumea întreagă. Mai nostim e însă, că în sine cismarii sunt foarte mândri de bravura colegilor lor, care a stors hohotele lumii întregi. In Berlin a izbucnit adecă greva cismarilor. Intr'o adunare ținută într'una din zilele trecute pentru bunățătirea sorții lor, între alte motive au adus și pe acela, că cismarul este industriașul cel mai inteligent. S'au provocat la o figură sărbătorită literaturii germane, la poetul Hans Sachs, acărui firmă era cunoscută strofă:

Hanz Sachs, Schuh
Macher und Poet dazu.

Dar și-au asumat apoi greviștii și gloria căpitanului din Köpenick.

— Ar fi fost în stare altcineva să facă ceea ce s'a făcut în Köpenick, decât un cismar — a exclamat unul dintre oratori.

Gloria căpitanului din Köpenick, împărțită de toți colegii a fost trecută că conclus la protocol. Las' să știe lumea, cine-s cismarii. Dacă se vor sufuța odată, vor face din lume întreagă un — Köpenick.

— **Alegere de protopop în Bran.** Dl Nicolae Ivan protopop și comisar konzistorial pentru conducerea îndeplinirii postului vacant de protopop în Bran a esmis un circular către membrii sinodului electoral al celui tract invitându-i să ia parte la alegerea, ce se va efectua în 9/10 Noembrie la orele 11 înainte de amiază în biserică din Zărnești.

— **Ciocnire de tren.** O îngrozitoare catastrofă s'a întâmplat Sâmbătă sara la orele 10 pe căile ferate române. Trenul de marfă nr. 623 a plecat din Brăila în direcția Buzău-București și în halta Siliștraru a fost izbit de trenul de marfă, ce venea spre Brăila. Ambele mașini 6 vagoane s'au prefăcut în bucăți. Pagubele urcă la 200.000 de lei. Sunt trei morți, doi răniți grav și mulți ușor.

— **Impăratul Annamului,** cari fiind nebun a săvârșit numeroase cruzimi, în urma conștientă a danței între consiliul familiei sale și președintele francez din Annama a fost detronat și interzis. Urmas a fost proclamat fiul său, Vialung.

— **O vânătoare de urs.** Ni-se scrie: La vânătoarea din 28 Oct. a. c. ce s'a arangiat în partea dlui adv. Dr. Vas, la care a participat notar cerc. Ioan Prescure din Calbor precum și tinărul jurist Alexandru Vas, pe teritoriul de județ al comunei Șercăița (cottul Făgăraș). S'a aflat un urs, care pe cât era de mare pe atât de dârz și rău. Acest urs luat la goană a fost rănit în urma douor pușcături bine nimerite a dlui I. Prescure. Văzând ursul că în direcțiunea asta nu e de traiu, s'a întors, cautând a-și scăpa viața spre goana ce-l urmăreau. Ajungându-se câinii l'au opăcit a-și continua drumul. Acum început o luptă de moarte între vânători și câini și între ursul din a cărui rană curgând sângele vale, înroșise apa din pârăuțel de pe coastă unde se așezase. Aci a fost luat la țintă din partea celor ce-l înconjurase dar împușcările ce au urmat, deși l'au nimerit, nu numai nu l'au culcat la pământ, ci l'au făcut mai rănit. Câni, lemne, bolovani, tulpini cu pământ s'au făcut puzdării înaintea lui. Câinii căpătâi mai mare îndrăzneală se aruncau ca desperați spatele ursului, iar ursul pe care cum îl primea era vai de el.

In minutele acestea s'a produs o luptă curioasă învălmășală teribilă între urs și câni, și astfel în togolindu-se pe coastă când ursul peste câni, câinii peste urs, au ajuns în vale. Aici eșimă înaintea tinărului David Șiuvaică l'a întâlnit față față, ursul ridicându-se acum în două picioare și a fost luat la țintă. Spre nenorocire însă, pușca n'a luat foc. Acum începându-se o luptă între amândoi, tinărul scăpând din ghiarele ursului s'a apărut lovindu-l cu patul puștii în față până a rupt-o. Se poate că lupta s'ar fi terminat fatal pentru tinăr, dacă n'ar fi venit în ajutor dl avocat Dr. Vas, care cu o îndrăzneală de siguranță de ochit în urma douor pușcături trase în cap, l'a culcat pe urs.

Tragicul luptei a fost, că ursul în agonie când în brațe pe cel mai bun și îndrăzneț câine au murit împreună, din ceilalți 6 câni numai au rămas și aceștia cu răni. Vânătorilor și goștilor nu li-s'a întâmplat nimic. Ursul a fost transportat în Făgăraș.